

СТЕНОГРАМА

засідання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України
з питань розслідування можливих порушень законодавства України
у сфері оборони, антикорупційного законодавства України
та дотримання прав і свобод людини під час дії воєнного стану

27 квітня 2026 року

ГОНЧАРЕНКО О.О. ...продовжувати засідання. Зараз декілька колег доєднуються і наш перший сьогодні викликаний Сергій Анатолійович Лещенко – заступник голови наглядової ради Укрзалізниці якраз теж зараз підіймається, підіймається знизу. Тому якраз ми зможемо через декілька хвилин розпочати нашу роботу.

Вітаємо, пане Сергію. Будь ласка.

Колеги, будемо продовжувати наше засідання тимчасової слідчої комісії. Як завжди, нагадую, що ми працюємо онлайн і офлайн, тобто як народні депутати члени ТСК безпосередньо на місці, і так само колеги до нас доєднані через Zoom, онлайн і також приймають участь в нашому засіданні.

Сьогодні присутні:

Кубраков Олександр Миколайович – радник Президента України з питань інфраструктури та взаємодії з громадами,

Лещенко Сергій Анатолійович – заступник голови наглядової ради акціонерного товариства «Укрзалізниця»

Царій Сергій Вікторович – тимчасово виконуючий обов'язки командувача Сил логістики Збройних Сил України,

Панов Сергій Васильович – начальник Центрального управління забезпечення засобами ураження озброєння командування Сил логістики ЗСУ,

Рочняк Володимир Васильович – начальник Головного управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки Міноборони України,

Подольський Віталій Григорович – помічник начальника Головного управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки, начальник юридичної служби Міноборони,

Дідковський Олександр Іванович – директор департаменту внутрішнього аудиту Міністерства оборони,

Нікітенко Нікіта Сергійович – директор із розвитку ДП «Агенція оборонних закупівель»,

Нефьодов Степан Олександрович – програмний директор ДП «Агенція оборонних закупівель».

І починаємо ми з розмови із заслуховування першого заступника голови наглядової ради Укрзалізниця Лещенка Сергія Анатолійовича. Сергію Анатолійовичу, вітаю вас.

ЛЕЩЕНКО С.А. Доброго дня.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як голова комісії хочу офіційно роз'яснити вам ваші обов'язки та попередити про сувору відповідальність, яку ви несете перед законом і суспільством. Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» ви зобов'язані давати правдиві показання та пояснення про всі відомі вам обставини, що є предметом нашого розслідування. Попереджаю вас: кожне ваше слово на цьому засіданні фіксується стенограмою та засобами відеозапису. Згідно зі статтею 384 Кримінального кодексу України за надання завідомо неправдивих показань комісії передбачено покарання у вигляді виправних робіт, обмеження або навіть позбавлення волі. Будь-яка спроба ввести комісію в оману буде розцінена як перешкоджання здійсненню парламентського контролю. Згідно

зі статтею 385 Кримінального кодексу України відмова від давання показань без законних на те підстав тягне за собою кримінальну відповідальність. Ви маєте право не розголошувати інформацію, яка згідно із законом визнана такою, що не підлягає розголошенню. У папці вам надано для підпису розписку, своїм підписом ви підтверджуєте, що усвідомлюєте кожне моє слово, розумієте наслідки надання неправдивої інформації та берете на себе зобов'язання говорити виключно правду. Прошу вас підписати. Дякую.

І переходимо безпосередньо до тих питань, які сьогодні в нас є. І давайте почнемо, як кажуть, з самого початку. Як і при яких обставинах ви познайомилися з Володимиром Зеленським?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я познайомився з Володимиром Зеленським у 2018 році.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А за яких обставин?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тоді я був народним депутатом і під час одного з, не знаю, однієї з зустрічей познайомився з ним. Познайомився з ним, тому що на той момент існувала інформація про його можливу участь у виборах Президента України, для того, щоб з'ясувати політичні плани Володимира Зеленського. Я ініціював зустріч, або, можливо, Андрій Богдан тоді запропонував зустрітися. Але комунікація була через Андрія Богдана тоді.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто вас Андрій Богдан запросив на зустріч.

ЛЕЩЕНКО С.А. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви місяць не пам'ятаєте приблизно?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це кінець 2018 року, думаю, листопад місяць.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Листопад місяць. Яку роль ви відігравали в президентській кампанії Володимира Зеленського? Чи мали ви якусь свою роль?

ЛЕЩЕНКО С.А. Коли ми зустрілися, то Володимир Зеленський перебував ще не в статусі кандидата, але через деякий час він оголосив про участь у виборах. Після того ми такою невеликою групою осіб, туди входив також Олександр Данилюк, Руслан Рябошапка і Айварас Абромавичус, сказали, що якщо є потреба в якійсь інформації про те як функціонують органи влади, яким способом можемо бути корисними для встановлення контактів з різними стейкхолдерами, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями, з посольствами, то були б раді виступити в такій ролі комунікаторів, запропонувати зустрічі. Власне, це потім і відбулося. Але навіть ще перед цим у нас була зустріч експертна за участі антикорупціонерів так званих, вона навіть в ютубі є. Там були теж різні люди, був Руслан Рябошапка, знову ж таки був Андрій Герус на цій зустрічі, якщо мені пам'ять не зраджує, теж. Віталій Шабунін був, я був, Марина Бардіна була. Тобто це була тоді дискусія на тему функціонування правоохоронних органів в Україні, а потім вже були зустрічі з представниками дипломатичного корпусу, з представниками міжнародних фінансових організацій, акредитованих в Україні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Можна сказати, що ви були членом штабу?

ЛЕЩЕНКО С.А. Такої формальної посади не було. В нас не було там робочих місць на той момент.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Але це було неодноразово.

ЛЕЩЕНКО С.А. Це була волонтерська діяльність така, мається на увазі в понятті політичного волонтерства, це не в сенсі нинішньої волонтерської діяльності. Мені здається, що нас тоді інколи на якісь заходи запрошували, інколи не запрошували. В нас не було постійного місця роботи в штабі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В основному контактування через Андрія Богдана відбувалося?

ЛЕЩЕНКО С.А. В основному він запрошував або хтось інший зі штабу казав, там у нас планується зустріч, або наша сторона пропонувала, ще на той момент Франція головувала у «Великій вісімці» ще, напевно, вже була «сімка», да, у «Великій сімці», тоді Ізабель, посол, Ізабель Дюмон, посол Франції в Україні була як старший посол країн G8, G7 і вона там, наприклад, теж мала інтерес зустрічі з кандидатом, а наша сторона пропонувала теж зустрітися, таку зустріч організували. Там був також після цього контакт з Міжнародним валютним фондом, зі Світовим банком. Це так я просто по пам'яті згадую. Таких контактів було багато, згадуючи це, ще до виборів, це десь січень-лютий 19-го року.

Але в цьому нема нічого такого екстравагантного. Це була досить поширена діяльність, тоді такі зустрічі експертні проходили і не тільки за нашої участі, за участі різних людей, які вважали правильним обрання Володимира Зеленського Президентом і долучалися до виборчої кампанії в різний спосіб.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чи ви стикалися там, яку участь приймав в президентській кампанії Андрій Єрмак?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я таких подробиць не знаю, тому що ми не перебували там постійно, в нас не було робочого місця, але Андрія Єрмака я теж інколи бачив. Але я скажу, що я теж не був часто там, тому, скажемо, я

не був часто і він не всі рази, коли я був, теж я його бачив. Але плюс-мінус інколи я міг його бачити.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А коли, за яких обставин ви з ним вже особисто познайомились, з Андрієм Єрмаком?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну, вже так прямо познайомились. Ми бачились до виборів і під час виборчої кампанії були якісь заходи навіть. Коли був перший тур виборів, був виборчий штаб розгорнутий в Парковому, там бачились точно з ним. Потім бачилися з ним уже в Офісі Президента, він був радником Президента, наскільки я пам'ятаю, перед призначенням Головою Офісу Президента, то бачились і в Офісі. Скажемо, його поява або якісь контакти з ним як з представником не викликало жодних у мене сумнівів, тому що ми всі бачилися ще до виборів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували роль Андрія Богдана в президентській кампанії?

ЛЕЩЕНКО С.А. Активну роль. Він був одним з відповідальних за проведення виборчої кампанії. Він не був керівником, наскільки я пам'ятаю, тоді була інша особа офіційно призначена керівником виборчої кампанії. Але він був активним, одним з тих, хто координував роботу з виборчої кампанії. Але формальної посади... Я не знаю навіть чи взагалі був тоді розподіл за формальними посадами, але він був одним з активних учасників виборчого штабу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які були відносини між Богданом та Єрмаком?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я цього не знаю. Є комунікації, щоб між ними стояти, я ніколи в таких обставинах не перебував.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви доволі давно вже працювали на той момент в політичній журналістиці, були діючим народним депутатом, яке враження як політик справив на вас Володимир Зеленський?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це уже суб'єктивні такі питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно.

ЛЕЩЕНКО С.А. Чи вони мають стосунок до роботи слідчої комісії?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно, мають.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, Володимир Зеленський – це представник нової політичної хвилі. Я був зацікавлений в тому, що в Україні *(Не чути)* політичної еліти і не приховуючи підтримав його на виборах. Тому він справляв на мене позитивне враження і досі справляє.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Яке було ваше враження, наскільки він розуміє як працює держава, парламент, система владна?

ЛЕЩЕНКО С.А. Вибачте, це вже таке наводящее питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, не наводящее.

ЛЕЩЕНКО С.А. А з іншого боку, мені здається, навіть якщо запитати нас з вами, сісти, і ми будемо говорити, то ми з вами теж до кінця не розуміємо сто відсотків як функціонує все. Тому це безкінечний процес навчання, пізнання того як працює держава. Я б не сказав, що Володимир

Зеленський не розумів як існує або функціонує держава. Якщо ви маєте підтекст за цим...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я не маю жодного підтексту, я просто поставив питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. А якщо, то, звичайно, в нього були знання про те як функціонує держава. В нього не було, можливо, контактів в певних колах, які не були до нього притаманними як середовище існування, тобто дипломатичний корпус або міжнародні фінансові установи, або журналістські, політична журналістика. Тому він в цьому сенсі звертався, в тому числі до цієї нашої невеликої неформальної групи експертних якихось порад. Але я не скажу, що ми мали якийсь ексклюзив на це. Там багато людей теж допомагали з медійними контактами або з міжнародними установами. Там Руслан Стефанчук активно відігравав завжди роль контактів з юридичними інституціями і потім... Я просто не був, знову ж таки, постійно присутнім, щоб зараз через 7,5 року згадати як воно в деталях функціонувало. Але багато людей тоді були залучені у виборчу кампанію в різних статусах, які, в принципі, ці статуси мали неформальний характер і вони не будучи чимось обмеженими.

Точно там Михайло Федоров був активним учасником теж виборчої кампанії, експертом, а можливо навіть більше, ніж учасником виборчого штабу, я пам'ятаю, багато разів його бачив у виборчому штабі тоді. Потім Олександра Корнієнка я бачив теж там.

Але знову ж таки, говорити за стосунки третіх людей між собою, для мене це не та роль, яку б я хотів мати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре.

В грудні 2019 року вас призначили членом Наглядової ради Укрзалізниці. В інтерв'ю Наталі Влащенко Тимофій Милованов заявив, що

ви були призначені в Укрзалізницю завдяки тодішньому Прем'єр-міністру Олексію Гончаруку та підтримці Офісу Президента. Якось прокоментуєте це? І взагалі хто от вас безпосередньо запросив працювати в Укрзалізниці?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну Олексій Гончарук, безперечно, він був Прем'єр-міністром. І відповідальність наглядових рад за квотою держави – це відповідальність уряду. Тобто уряд підписує відповідні розпорядження про призначення членів наглядових рад.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, це ми знаємо. Хто вас запросив, от вас особисто, хто запросив?

ЛЕЩЕНКО С.А. В 2019 році мої контакти продовжувалися і з Офісом Президента, і з членами команди Президента, і тому у нас тоді була комунікація, що будуть вакансії в наглядових радах і чи є з мого боку бажання долучитися. Я в свою чергу теж сказав, що був би зацікавлений долучитися, оскільки це одна з державних монополій, яка завжди мала певні такі гострі корупційні конфлікти навколо неї.

І навіть я, будучи депутатом, неодноразово звертався з депутатськими запитами на той момент, про діяльність антикорупційних, точніше про діяльність корупційних, не скажу як посередників, а напевно якихось кланів навколо Укрзалізниці на той момент там. Зараз у нас уже Укрзалізниця має іншу репутацію, а тоді там багато смотрящих, багато кланів, можна було там відкрити медіа, загуглити, там один клан, інший клан, там прізвища цих лідерів кланів, деякі з них зараз в бігах, деякі під підозрою. Деякі депутати, займалися теж монопольними постачаннями залізниці і вони досі депутати, наскільки я знаю.

Зараз цього все менше і менше, а от відповідно сфера діяльності в наглядовій раді залізниці завжди була для мене, мені здається, важливою і цікавою, для реалізації своїх знань і досвіду.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто з самого початку ви саме в Укрзалізницю хотіли?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, в мене не було інших державних підприємств або акціонерних товариств, які б, я так сказав, на вибір. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так все-таки в Офісі Президента хто безпосередньо вам запропонував йти? Це був Богдан, Єрмак?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вже не пам'ятаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Була з кимось розмова? Хтось вам казав: пане Сергію, йдемо в Укрзалізницю?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це ж треба розуміти, що це було вже більше, ніж 7 років тому.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, важлива розмова. Ви 7 років в цій наглядовій раді, я думаю, що це мало б запам'ятися.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я скажу так, що звернулися з Секретаріату Кабінету Міністрів для того, що там треба було відповідні документи заповнити. Звернення Секретаріату Кабінету Міністрів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А була якась співбесіда?

ЛЕЩЕНКО С.А. На той момент, до речі, не було. Вже пізніше запровадили співбесіди для представників держави, а на той момент ще не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто просто подзвонили із секретаріату...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, не просто. Не так, що, ви знаєте, відкрили телефонний довідник... Це ви так трошки спрощуєте. Звичайно, на той момент була комунікація, а потім були вже відповідні ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тут хочуть дізнатися з ким комунікація?

ЛЕЩЕНКО С.А. Через 7 років я вам скажу, що точно комунікував з Андрієм Богданом на той момент, а він в свою чергу комунікував, напевно, з Президентом з цього питання, але не тільки з ним. Тому сказати, що там хтось один конкретно в цій сфері мав якийсь мандат відповідальності я не можу. Але однозначно на той момент існувало бажання з боку влади провести ротацію в Наглядній раді з огляду на те, що компанія була оковита постійними корупційними скандалами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А з Президентом говорили на цю тему перед призначенням чи одразу після, може, якісь завдання?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я говорив з Президентом неодноразово. Але чи говорив я конкретно перед призначенням або після призначення я пригадати зараз не можу. Це була якась ситуація, знаєте, екстраординарна з точки зору того, що я б цю розмову запам'ятав на все життя.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозумів.

ЛЕЩЕНКО С.А. Це не той випадок, з точки зору історичної розмови.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Що входить у ваші обов'язки як члена Наглядової ради Укрзалізниці?

ЛЕЩЕНКО С.А. Діяти в інтересах компанії це входить. Це пряма відповідальність як члена Наглядової ради діяти в інтересах компанії і діяти в інтересах, в усіх способах, які відповідальні, до яких ми дотичні. Тобто у нас є певні зобов'язання професійні. Але, я вважаю, що цього недостатньо, треба брати членам Наглядової ради більше ініціативи в свої руки. Тому я деякі речі ініціативно теж підтримую для того, щоб компанія виглядала краще, мала кращі позиції, займало краще становище.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви дієте в інтересах компанії, все-таки доволі загально...

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно, тому що...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Якщо можна, більш конкретно, тим більше, що ви заступник, у вас, може, якесь є специфічне...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви знаєте, я просто не хочу це спрощувати, тому що ми зараз зведемо розмову до того, що наглядова рада приймає там 3 рішення і ці 3 рішення, вони входять тільки до відповідальності наглядової ради, а все решта наглядова рада байдикує і тому вони не роблять і так далі.

По-перше, наглядова рада, вона має формальну відповідальність, тобто це ухвалення фінансового плану, це кадрові призначення, звільнення, це затвердження угод вище певної суми, яка теж мінялася в зв'язку зі змінами законодавства, це реорганізація, тобто створення нових підрозділів, ліквідація нових підрозділів. Але, крім цього, є ще багато іншої активності наглядової ради, яка не прописана як формальні обов'язки.

Тобто дуже часто відбуваються засідання, які не передбачають ухвалення рішень, але вони передбачають обговорення тих напрямків розвитку або там тарифних ініціатив, які Укрзалізниця прагне, щоб нарешті вони були ухвалені. Мова йде про тарифи на перевезення, наприклад, вантажів різної категорії, оскільки вони є, ці тарифи, заниженими, несправедливими, то наглядова рада активно виступає за те, щоб їх підвищили, не тільки знову ж таки там, направляючи листи, хоча це теж входить в нашу активність станом на зараз. А деякі рішення раніше, вони були швидко ухвалені, в тому числі завдяки присутньому тут Олександрову Кубракову, який як міністр тоді займав дуже проактивну позицію, щоб тарифи на вантажні перевезення підвищувалися і наглядова рада завжди була теж мотором цих змін.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви сказали, що, власне, в Укрзалізницю йшли з таким своїм бекграундом і досвідом антикорупційних розслідувань і безпосередньо питань зменшення корупції.

ЛЕЩЕНКО С.А. Так. Коли у нас була, наприклад, наглядова рада, перше засідання було в нас в січні 20-го року, на той момент ми зі здивуванням дізналися, що там є махінації в закупівлях природного газу для потреб компанії, відбувалися закупівлі природного газу без проведення відкритих тендерних процедур по системі Prozorro. Знову ж таки зараз це звучить трохи дивно, але на той момент так існувало, що природній газ достатньо ринковий продукт закупляє залізниця в конкретних фірм. Одні фірми постачали, потім їх звідти вибивали другі фірми не було ніякої прозорості і мною як членом наглядової ради тоді було направлено лист до правоохоронних органів. І через деякий час я дізнався, що відкрито кримінальне провадження за цим епізодом, а ще через деякий час я дізнався, що вже і вирок є у справі НАБУ за цим епізодом і деякі звинувачені пішли на угоду зі слідством і компенсували навіть залізниці там збитки, які

вимірювалися десятками мільйонів гривень через різні газові обладки. А потім як з'ясувалося, що ті, хто постачав без тендера теж дуже мали таку активну політичну кришу і займалися цими неподобствами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я от підняв декілька останніх тих нових, пов'язаних з Укрзалізницею. НАБУ та САП скерувало до суду обвинувальний акт у справі про заволодіння понад 50 мільйонів гривень коштів Укрзалізниці НАБУ і САП...

ЛЕЩЕНКО С.А. А який епізод, ви тут розумієте...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зараз секунду. Я не збираюся вас питати зараз про деталі цього конкретного епізоду. Дайте я завершу своє питання. НАБУ і САП викрили схему розкрадання в Укрзалізниці. Збитки завдані в період з вересня 2022 року по квітень 2023 року сягнули понад 15 мільйонів гривень. У 2021-му-2022 роках у тендерах Укрзалізниці на постачання кабельно-провідникової продукції перемагали заздалегідь визначені компанії. Внаслідок реалізації схеми Укрзалізниця зазнала збитків на суму понад 140 мільйонів гривень. Тобто от ці випадки, які я назвав, вони говорять про те, що, на жаль, корупція в Укрзалізниці зберігається. Як би ви...

ЛЕЩЕНКО С.А. І так і ні, тому що ...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваш коментар.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви знаєте, по-перше, корупція існує навіть у країнах Скандинавії, які є еталоном у цьому сенсі, і вона є у Франції, із якою ви дуже активно співпрацюєте, і в Британії, тобто в усіх країнах Європейського Союзу і не тільки є корупція з нею треба боротися. Тому індикатор очищення це не заголовки, що щось викрито, а те, що є процеси розслідування. І, якщо у нас

в Україні розслідується ця корупція, то, значить, що ми очищаємося і в даному випадку ви згадували деякі провадження, я подробиць деяких не почути, тому що, перше, наприклад, про що було я не розумію.

Друга. Про кабельно-провідникову продукцію, я це вже почув. Наскільки мені відомо, по цій справі про кабельно-провідникову продукцію, там якраз висунули підозру народному депутату Бондарю, депутату попереднього і нинішнього скликання Верховної Ради.

Загалом наглядова рада ініціювала і отримала теж підтримку, і треба сказати, що це завжди була активна комунікація. Тому що і ми пропонували, і водночас менеджмент пропонував, і міністр на той момент Олександр Кубраков теж пропонував, щоб Національне антикорупційне бюро було більш активно залучено в роботу внутрішньої безпеки Укрзалізниці. І внутрішньої безпеки Укрзалізниці очолили, керівні посади очолили детективи Національного антикорупційного бюро, які якраз багато років займалися розслідуванням корупції Укрзалізниці. Тобто треба сказати, що наглядова рада не бореться з корупцією, але вона забезпечує лідерство або політичне лідерство в питанні боротьби з корупцією. І наглядова рада і підтримувала, й ініціювала одночасно перед тодішнім головою правління, і міністр так само це підтримував, щоб Національне антикорупційне бюро очолило внутрішню безпеку, бо саме внутрішня безпека займається боротьбою з корупцією. Як би це дивно не звучало, але саме в них є відповідні всі повноваження, погодження, вони погоджують закупівлі, вони призначають службові розслідування, без них жодна муха не пролетить.

Тому ми ініціювали зміни у внутрішній безпеці Укрзалізниці, її фактично взяли під контроль ті співробітники НАБУ, які розслідували корупцію протягом багатьох років. І от згадували провадження по кабельно-провідниковій продукції, – це одне з проваджень, яке ініціювала сама Укрзалізниця руками детективів НАБУ, які очолили внутрішню безпеку. Вони перейшли працювати з НАБУ у внутрішню безпеку залізниці, вони її очолили. Називається Департамент корпоративної безпеки, вони його

очолили, і вони відповідно бачать ситуацію зсередини, ініціюють кримінальні провадження і так далі. Тому я скажу, що звучить це так, начебто корупція існує, а насправді з корупцією борються. Тобто згадане провадження, розслідування – це доказ того, що нетерпимість до корупції в Укрзалізниці вироблюється вже на рівні такого рефлексу: чим чистіше ситуація в Укрзалізниці, тим краще і для компанії, і для галузі, і для всієї держави. І сподіваюсь, по цих провадженнях теж будуть вирокі, адже вони ганьблять і компанію, і знову ж таки існування держави під час війни в таких умовах неприйнятне. А чи було це провадження... точніше так, чи ця закупівля, яка розслідується, була верифікована наглядовою радою? Вона не була верифікована наглядовою радою, тобто через наглядову раду вона не йшла, тому що там розмір закупівлі нижче, ніж те, що погоджує наглядова рада.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А якийсь останній випадок, коли наглядова рада підняла питання, і от як ви розповіли історію з природним газом 20-го року...

ЛЕЩЕНКО С.А. Це один просто з прикладів, як ми починали.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, це да. А от зараз, останнім часом, де ви підняли питання, вивели якусь схему чи зупинили?

ЛЕЩЕНКО С.А. У нас є активні дебати, я б не хотів їх зараз виносити, що всередині компанії є різні погляди на певні процеси, і вони, звичайно, теж обговорюються. Сказати там, я не знаю, тут же ж, розумієте, по-перше, не про всі провадження ми проінформовані, про деякі ми... Одне з проваджень, яке теж... наглядова рада цим цікавилася, це закупівля цистерн, наприклад, для потреб польського оператора, польського оператора «УЗ Карго Польська», наприклад, воно зараз в стадії, мені здається, що розслідування, підозр там немає. Але знову ж таки ми не можемо сказати, який статус, тому

що ми не є процесуальними особами. Але я б сказав, що зробила наглядова рада, те, що вона забезпечила цю політику нульової толерантності до корупції в Укрзалізниці. І якщо ми говоримо так, знаєте, сидимо сьогодні і говоримо про сьогодні, можливо, ви знайшли три новини про корупцію, яка викрита в залізниці. Але якщо ми відкриємо новини раніше, то про корупцію в Україні писали, не викривали, про це всі знали, ніякого руху по цих питаннях не було. Закупівля навіть... Можна прізвище депутатів назвати, їх тут немає, вони не мають права на репліку, але пан Дубневич, наприклад, завжди був дуже активним в залізниці, він постачав туди скріплення для потреб залізниці, Там є провадження кримінальне, йому висунута підозра по цій справі, якщо пам'ять не зраджує. Але це все сталося буквально в останні роки після зміни влади в Україні, після того, як і Президент помінявся, і відбулися зміни в залізниці. А до того всіх все влаштувало, це ж тривало не один рік, без тендерів, без нічого, зараз є відкрита конкуренція за ці скріплення і виходить дуже часто, що швейцарська компанія виграє в цих закупівлях, а не фірма пов'язана з депутатами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Валентине, ви хотіли... А ви кажіть, і зараз ми почуємо.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Ви згадали про корупцію. Я хотів би вас повідомити про відомі вам факти корупції в північних країнах (*Не чути*) І поясню, чому? Я співголова групи дружби як раз з Фінляндією і не один раз і з Президентом, і з Прем'єром цієї країни під час війни ми контактували. Прошу офіційно повідомити, я не (*Не чути*) керівництва цих країн, що вони усунули...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну, звичайно...

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я перепрошую, я не закінчив. Корупцію у себе в країні, тим більше, якщо про це відомо наглядовій раді Укрзалізниці.

ЛЕЩЕНКО С.А. Воно відомо з медійних заголовків, із повідомлень...

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Назвіть.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну, ви знаєте історію про те, чому втратила владу Кая Каллас В Естонії.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Ні, я про північні.

ЛЕЩЕНКО С.А. А ви можете.... Це балтійська країна, північна... Я просто не хочу створювати додаткового якогось політичного контексту, але ви можете відкрити новини, чим займався чоловік Каї Каллас, чому цей скандал виник. Я не хочу наводити тень на плетень і взагалі створювати протистояння якогось між державами, але факти...

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. *(Не чути)* Наглядова рада Укрзалізниці втягували в корупцію...

ЛЕЩЕНКО С.А. Мені здається, в даному випадку ви займаєтеся софістикою, тому що я про це не казав, я казав про те, що корупція – це глобальна проблема, з якою треба боротися, і відповідно до резолюції Генасамблеї ООН цей процес, він, скажемо так, прийнятий ООН... взятий ООН як одна з ключових цілей їх діяльності Організації Об'єднаних Націй, є відповідні резолюції ООН. Ця проблема вона притаманна всім країнам і Україні вона притаманна, і не тільки Україні, навіть північним країнам вона притаманна, це як країни з найменшою толерантністю до корупції, але, на жаль, там теж скандали такі трапляються. Але не тільки там, звичайно, вони

трапляються, і авторитарних країнах, і в країнах на всіх континентах. Тому України тут не є унікальною, і казати, що в Україні корупція найгірша в світі або найбільша корупція, це я вважаю несправедливо і кидати тінь на власну державу...

Знову ж таки просто достатньо моніторити медіапростір, читати новини і бачити... Недавнє розслідування, наприклад, Європейської Комісії, Федеріка Могеріні, скандал корупційний пов'язаний з коледжем в Брюгге, це ж теж не я вигадав, це корупційне розслідування в самому епіцентрі європейських інституцій. Обшуки. Ми ж не кажемо після цього, що... і оскільки Федеріку Могеріні викрили на якихось, а це попередниця Каї Каллас на посаді верховного уповноваженого Євросоюзу із зовнішньої політики, якщо її викрито в якихось нечесних діях на чолі інституції, то нам треба припинити інтегруватися в Європу. Ні, це просто показує, що корупція притаманна, в принципі, людству як такому. Це частина нашої, я не знаю, напевно, особливості природи людини. Тому треба з нею боротися і демонструвати нульову толерантність до неї.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Погоджуюсь, що треба боротися, це одна з цілей просто якраз існування нашої тимчасової слідчої комісії. Да, пан Валентин просто хотів отримати безпосередні факти для того, щоб якраз ними скористатися.

ЛЕЩЕНКО С.А. Можна читати заголовки уважно медіа.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це ми зрозуміли. Ви говорили...

ЛЕЩЕНКО С.А. Пане Олексію, ви дуже добре знаєте, чому у Франції отримав тюремний вирок Президент цієї держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре знаю.

ЛЕЩЕНКО С.А. І тому це теж один з... Я вам згадав випадок про Прем'єр-міністра однієї з країн Балтії.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми зрозуміли.

ЛЕЩЕНКО С.А. Навіщо нам повторювати це прізвище вголос знову?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, я хотів би вас... там ви один момент сказали, я хотів би уточнити. Тобто ви вважаєте, що, в принципі, в Україні сьогодні рівень корупції, він десь так відповідає тому рівню, який є в країнах Євросоюзу?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що у нас головне – це динаміка змін. Динаміка змін, вона позитивна, тому що якщо ми порівняємо...

ГОНЧАРЕНКО О.О. І зараз позитивна. Тобто в 26-му краще, ніж в 25-му, в 25-му краще, ніж...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, абсолютно, я можу це довести з своєї точки зору, свою точку зору можу довести своїми прикладами, пов'язаними, наприклад, з діяльністю акціонерних компаній, національних акціонерних компаній. Наприклад, Укрзалізниця – це одна з найбільших національних акціонерних компаній державних. Основні позиції державних закупівель в залізниці... Де зловживання? В закупівлях переважно. В залізниці в основній статті закупівель – це закупівля дизельного палива, це закупівля рейки, це закупівля природного газу, це закупівля електроенергії, це закупівля вугілля. В принципі, п'ять позицій я назвав. Це охоплює близько трьох чвертей 75 відсотків всього бюджету закупівель залізниці, ці позиції, які назвав: дизельне паливо, електроенергія, рейка, вугілля і давайте там ще візьмемо

мастила, наприклад. Ці п'ять позицій, вони всі повністю ідуть через систему Prozorro. Ці закупівлі не викликають ні в кого взагалі жодних нарікань. Тобто всі ці закупівлі повністю підмоніторені, всім правоохоронним органам, в ці закупівлі кожен може зайти і перевірити, ці закупівлі вони, ну як на долоні.

Завдяки багатьом заходам, я не кажу, що там є один батько в цього успіху, але в цього успіху, він точно відбувся. Тому що 80 відсотків закупівель залізниці вони прозорі, вони не викликають жодних нарікань, тому що кожен може зайти і побачити, як така закупівля відбулася. 5 років тому це було оповито скандалами. 10 років тому це взагалі було нікому не відомо, як взагалі формується пул переможців на цих тендерах з одним учасником. Тоді, пам'ятаєте, була взагалі така вигадка «тендер з одним учасником», а зараз цього всього немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На жаль, це зараз теж є, просто може цього немає в Укрзалізниці, але є інші...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну, можливо, але я просто наводжу приклад, напевно так було і 10 років тому скрізь, в тому числі і на залізниці. А зараз можливо це є ще десь, але не на залізниці, відповідно динамік все одно позитивна, я як приклад це наводжу.

Але не тільки це, мені здається, гарний дуже приклад наслідувати і державним компаніям варто перейняти досвід у залізниці і призначити співробітників НАБУ на підрозділи внутрішньої безпеки, які в усіх великих компаніях відповідають за державні закупівлі. Тобто вони затверджують тендерну документацію і часто присутні в тендерних комітетах, ну в залізниці, так точно, а думаю в енергетичному секторі теж вони присутні в тендерних комітетах.

І якщо співробітники НАБУ сидять у внутрішній безпеці і бачать тендерну документацію, затверджують тендерні рішення, то тоді вони точно будуть ловити корупцію не тоді коли вже скандал в медіа несеться, а коли

тільки намагання якісь можуть відбуватися. Ну я вважаю, що дуже багато спеціальних там потреб в компаніях і ми не можемо умовно просто купувати речі в супермаркеті «Епіцентр» і там монтувати їх в залізницю, да? Тобто є певні технічні вимоги і на цих технічних вимогах часто там відсіюють конкурентів.

А якщо внутрішня безпека буде бачити тендерну документацію і буде бачити, що там є намагання зіграти в одного учасника, то внутрішня безпека має це зупиняти. А якщо там будуть працювати співробітники НАБУ, вони будуть зразу і свої професійні обов'язки, скажемо так. Вони вже будуть правда в компаніях працювати, але все одно, точно будуть покращувати загальний клімат в цих компаніях щодо боротьби з корупцією, як в Укрзалізниці. Тому це лише один з епізодів цієї дуже довгої дискусії.

Але, якщо коротко підвести, я особисто вважаю, що тільки в авторитарних країнах, де не борються з корупцією про корупцію не говорять, в демократичних країнах де борються з корупцією про корупцію говорять і дуже гучно. І це скрізь в заголовках, це скрізь на шпальтах або газет, або онлайн-медіа, це на телеканалах, це частина політичних дебатів і так далі.

Тому в цьому сенсі Україна демонструє знову ж таки найкращі практики, корупцію десь бачать, про неї всі кричать, правоохоронні органи включаються і часом вони навіть конкурують за те, щоб швидше викрити того чи іншого діяча і засадити його за ґрати. Я вважаю, що ми рухаємося в цьому сенсі правильно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто Україна демонструє найкращі практики у боротьбі з корупцією?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що Україна демонструє позитивну динаміку у боротьбі з корупцією.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, ви сказали «найкращі практики», я звернув увагу.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я б сказав так, що найкращі практики – це наша мета демонструвати найкращі практики. Але, я вважаю, дуже важливо, щоб і ваша слідча комісія, яка робить правильне діло, щоб вона *(Нерозбірливо)* правильно, що Україна на позитивному треку, вона йде в напрямку очищення державних потоків від корупції. Україна рухається до великої цілі, щоб у нас було менше корупції.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це ми якраз і досліджуємо. Коли будемо підводити підсумки, тоді ми зможемо вам про це сказати.

Пане Валентине.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Пане Сергію, скажіть, будь ласка, Положення про наглядову раду Укрзалізниці затверджено Кабінетом Міністрів України?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви мене зараз так ставите в питання. Я не знаю відповідь на це питання.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Ви ж працюєте у наглядовій раді.

ЛЕЩЕНКО С.А. Так.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Повноваження наглядової ради Укрзалізниці які?

ЛЕЩЕНКО С.А. Мені здається, просто документи треба перевірити.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Давайте я вам підкажу.

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Скажіть, будь ласка, в цьому положенні, затвердженому Кабінетом Міністрів, про вашу роботу в наглядовій раді і у вас як члена наглядової ради є функція протидії корупції в компанії в державній, в Укрзалізниці?

ЛЕЩЕНКО С.А. Є функція діяти в інтересах компанії. Про затвердження Положення про наглядову раду – офіційний портал. Загалом-то це не належить на прямих повноваженнях наглядової ради. Але наглядова рада вона активну роль грає в тому, щоб корупції було менше.

Ви мене зараз будете ловити на комах в документах. Я вам кажу як воно існує насправді.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Де я вас ловлю? Це положення про вашу роботу. Там є функція протидії корупції? От ви на роботі протидієте корупції чи ні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я на роботі протидію корупції. Але чи прописано це в положенні в конкретному документі. Ви зараз мене спіймаєте, потім ви отримаєте гучний заголовок про те, що я не знаю що записано в положенні і вийде ситуація, що в підсумку нашого засідання член наглядової ради не знає чи записано це в положення наглядової ради.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Сергію, я хочу вам нагадати, ви ж колишній журналіст, заголовки пишуть журналісти, ми, як депутати і члени ТСК заголовки ніякі не пишемо, у нас все відкрито, прозоро, камери. Які вони пишуть заголовки, це їм видніше, це тільки в автократичних країнах ми їм

диктуємо, які їм заголовки писати, ми, мається на увазі влада. В Україні, слава богу, здається має бути інакше.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я для чого запитав це, пане Сергію, для того, що бачив професійного міністра в залі і справді, пана Кубракова. Як ви зараз оцінюєте ситуацію з пасажирськими квитками і чи немає там корупції в придбанні/ продажі пасажирських квитків..?

ЛЕЩЕНКО С.А. Багато можемо на цю тему теж говорити, на тему пасажирських квитків. У нас є дефіцит рухомого складу, це очевидна проблема, яка виникла не тому що хтось погано керує, а тому що, по-перше, пасажирські вагони регулярно знищує ворог.

По-друге, у пасажирських вагонів регулярно закінчується термін експлуатації. Але з іншого боку Укрзалізниця вживає всіх можливих заходів для того, щоб постійно поповнювати парк пасажирських вагонів.

І, до речі, на цьому тижні буде передано ще шість нових пасажирських вагонів виготовлених, велика подяка народним депутатам, за те, що затвердили бюджет і цей бюджет передбачив державне замовлення на виготовлення ста пасажирських вагонів в поточному році.

Що стосується ситуації з пасажирськими квитками, то це проблема. Але я не вважаю, що це проблема корупції або принаймні корупції державного рівня. Звичайно, зловживання тут завжди існували, з іншого боку залізниця запровадила абсолютно нові підходи до продажу квитків, зокрема, на найбільш дефіцитні напрямки. Діє продаж квитків через систему «Дія» для того, щоб не було спроб купувати квитки, а потім їх перепродавати. Тому що це один із проявів зловживання. Але знову ж таки, це не корупція, тому що це перепродають звичайні люди, вони користуються системою для того, щоб наживатися, а не давати всім рівні можливості. Тому тут, за великим рахунком, це незаконні дії вони мають розслідуватися, але маніпуляції з квитками не є корупція в прямому сенсі, тому що державі не наноситься

матеріальний збиток, але це дуже неприйнятне явище, перекупи, і тому залізниця для того, щоб з цим боротися, на найбільш дефіцитні напрямки запровадила верифікацію через систему «Дія». В деяких випадках, коли верифікація через систему «Дія» неможлива, запроваджена верифікація для іноземних громадян через передачу відповідних там своїх персональних даних.

Що стосується загалом ситуації з перекупками і з дефіцитом квитків, то це потребує комплексних заходів, які теж вживаються, і, наприклад, зараз, сьогодні правління залізниці затвердило, є відповідне рішення уряду і найближчими днями почне діяти нове правило про те, що якщо, знаєте як буває, купляють більше квитків, ніж потім їдуть, здають, ніхто купити не встигає і людина їде в порожньому купе, наприклад, сама, тому що система не встигла це перепродати.

Тому для того, щоб позбавити цих зловживаючих осіб цих можливостей, тепер буде прогресивна шкала повернення вартості квитка. Умовно кажучи, якщо ви квиток купили, а потім його здаєте за 5 днів до відправлення, то вам компенсують лише половину вартості квитка. Таким чином не буде цього простору для маніпуляцій і для перекупів, і для тих, хто просто хоче систему так ошукати і, заплативши за 1 квиток, а 3 потім здати, їхати самому, бо система їх не встигла перепродати в офіційний спосіб.

Тобто це дуже комплексні рішення, які включають в себе дуже багато складових. Повторюся, це і верифікація через систему «Дія», це і динаміка з поверненням квитків, тобто інша, менша сума вертається чим ближче до дати відправлення. Це буде нове правило. А також буде підвищено вартість, динамічне ціноутворення на перший клас і на вагони СВ, починаючи з травня місяця, і це дозволить зменшити простір для маніпуляцій та зловживань. Але повторюся, тут важливо розрізнити чи є корупція, ці всі явища. Якщо ми проведемо професійну дискусію, то, думаю, це не буде названо корупцією, а це буде просто зловживання або шахрайство. Принаймні НАБУ не займається розслідуванням цих справ.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Пане Сергію... *(Не чути)* В цьому зв'язку ввічливе прохання до наглядової ради Укрзалізниці, перевірте реальну ситуацію з продажем пасажирських саме квитків, причому дуже просто, так як громадяни, які, власне, звертаються, просто на вокзалі в першу ж хвилину, як поступає, мали б поступати в продаж пасажирські квитки на потяги, їх немає.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я можу пояснити.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Перевірте, будь ласка, щоб все ж таки були доступні пасажирські квитки для громадян України бодай на вокзалах.

ЛЕЩЕНКО С.А. Важливо зрозуміти, про який потяг ідеться, бо це дуже... Ні, так не може бути, тому що у нас справді є одна з причин відсутності квитків. Це те, що люди намагаються купити потяги на транзитних станціях, квитки на транзитних станціях. Якщо у нас квиток, умовно, іде Харків – Київ – Львів, то пріоритет продається на Харків – Львів, тому що це має бути... продано повний маршрут. Якщо хтось намагається купити в цьому потязі квоту тільки Київ – Львів, то, звичайно, ця квота менша, ніж на повний маршрут. І тільки в останні 5 днів перед відправленням всі непродані квитки Харків – Львів виставляються для купівлі Київ – Львів. Це абсолютно логічно для того, щоб тримати можливість для пасажирів з Харкова проїхати до Львову безпересадочно, тому що є альтернативні сполучення для киян їхати не в цьому потязі, а просто в Київ – Львів, наприклад.

Так само є намагання, одним словом я не буду вдаватись в цю професійну дискусію, але проблема полягає в тому, що Укрзалізниця намагається зберегти можливість купувати квитки з будь-якого міста в будь-яке місто. Але якщо це проміжна станція, то з проміжної станції до кінцевої

станції завжди буде менша квота, ніж з першої станції до кінцевої станції тільки тому, що це потяг, який намагається проїхати як можна довше і бути заповненим як можна довшу частину шляху. Але якщо не продається повний маршрут, то за 5 днів до відправлення виставляється в продаж непродана квота. Тому якщо в перший день продажу квитків немає, то цілком можливо вони з'являться за 5 днів до відправлення. Вся непродана квота буде продана, буде виставлена на продаж на проміжних станціях. Я так от спрощено сформулюю це.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Дякую. Це важливо було для громадян України почути.

Останнє питання, воно ретроспективне. Я просто не заважав роботі, коли якраз 2018-2019-й рік обговорювалось. Пане Сергію, чи вам відомо про провокації в тому числі... або насамперед незаконні провокації, стеження і інше під час виборчої кампанії президентської якраз проти Володимира Зеленського?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це досить таке спеціальне запитання, сидячи тут зараз, мені згадати про обставини 19-го року не просто, тим більше я не був, як я сказав, співробітником штабу, а був одним з активних прихильників. Якщо мене не зраджує пам'ять, були випадки відмови у наданні приміщень для виступів. Це я пам'ятаю, таке було. Чи були випадки прямо фізичного стеження, я просто цього можу не знати, тому я вам не можу дати відповідь на це питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пані Юлія.

ЯЦИК Ю.Г. Сергій Анатолійович, у мене є до вас кілька питань.

Скажіть, будь ласка, відповідно до типових повноважень членів наглядової ради Укрзалізниці до таких повноважень належить контроль за

виконанням фінансових планів та ухвалення рішень щодо значних правочинів у межах компетенції.

Нещодавно буквально наш колега по парламенту Дмитро Кисилевський озвучував, що за рахунок курсової різниці підприємства, які вкладали договори з іноземними контрагентами-нерезидентами України, втратили на таких закупівлях за рахунок такої курсової різниці величезні кошти. Укрзалізниця потрапила в топ-3 таких підприємств, де за рахунок укладення договорів з долларом, закладеним в 39 гривень, по факту отримала мінус 350 мільйонів гривень за рахунок курсової різниці.

Скажіть, будь ласка, в якому форматі члени наглядової ради погоджують укладення таких договорів, як це відбувається, колегіальне рішення приймається чи якісь застереження..?

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно, рішення наглядової ради колегіальне, але...

ЯЦИК Ю.Г. Я завершу своє питання. Аналогічним чином, я не буду у всі випадки заглиблюватися, нещодавно було повідомлено про підозру кільком посадовцям Укрзалізниці про розтрату понад 4,4 мільйона гривень під час закупівель комплектуючих для вагонів. На мою думку, 4,4 – це розтрата, а суми договору значно більша. То яким чином наглядова рада приймає рішення у погодженні або наданні згоди на укладення таких договорів. І що ви можете сказати по цих конкретно...

ЛЕЩЕНКО С.А. По-перше, наглядова рада приймає рішення про схвалення правочинів сумою більше 2 мільярдів гривень. Тому в даному випадку мені невідомі, про які ви кажете угоди. Цілком можливо, це могла бути навіть угода не Укрзалізниці, а однієї, наприклад, одного з ПрАТ, акціонером яких може бути Укрзалізниця. Наприклад, я просто... ви там кажете цифра без подробиць, без якогось контексту. Якщо ви б хоча б навели приклад, по якій філії ця закупівля була, на яку номенклатуру товарі або

послуг, тоді могли би вести більш предметну дискусію. Так само, що стосується курсової різниці, це ж прописується у відповідній угоді з юридичними особами, в якій спосіб ця курсова різниця гарантується.

ЯЦИК Ю.Г. А можна уточнююче питання. У вас філії це окремі юридичні особи?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, у нас є філії, у нас є ПрАТ. У нас є філії, у нас є ПрАТ. У нас є два види спорідненості. Філії – це...

ЯЦИК Ю.Г. Філія без права юридичної особи?

ЛЕЩЕНКО С.А. Вони мають право, звичайно, своя окрема фінансова діяльність є. Але окремі юридичні особи – це ПрАТ, в яких Укрзалізниця є акціонером. Якщо ви скажете, про які саме закупівлі ведеться мова, тоді можна було б...

ЯЦИК Ю.Г. Мені важко сказати. Це загальний звіт...

ЛЕЩЕНКО С.А. Так сказати загально, знову ж таки у наглядової ради є обов'язковий функціонал – це схвалення правочинів на суму понад 2 мільярди гривень. Якщо тут правочин був менший, то цей правочин не проходив схвалення наглядової ради як, наприклад, ті правочини, які стосувалися закупівлі кабельно-провідникової продукції, яка зараз розслідується НАБУ за ініціативи самої залізниці, але сам цей правочин на залізницю... в наглядову раду не заходив, тому що сума правочину була меншою. Але коли ці факти стали відомі, звичайно, залізниця, все керівництво займало вкрай проактивну позицію, щоб ці злочини були розслідувані. І оскільки НАБУ на той момент вже контролювало внутрішню безпеку, вони мали, мені здається, дуже комфортні можливості виявити всі

документи, які цього стосувалися, провести всі необхідні слідчі дії і по суті відбувалося спілкування на рівні внутрішньої безпеки, яку очолювали детективи НАБУ, і детективи НАБУ колишніх колег, нинішніх керівників внутрішньої безпеки.

Загалом, до речі, я б навіть радив в рекомендаціях слідчої комісії, якщо можна таке нахабство взяти, залучати співробітників НАБУ у внутрішню безпеку державних акціонерних підприємств для того, щоб вони мали можливість на вході бачити вже все, що відбувається, а не діяти по факту вчинених правочинів або злочинів.

І, що стосується цього випадку на 4 мільйони, я просто хотів би знати про який саме кейс йдеться. Якщо це кейс...

ЯЦИК Ю.Г. Комплектуючі для вагонів...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви кажете 4,4 мільйона гривень і вагони, а що саме закупалялося...

ЯЦИК Ю.Г. Комплектуючі для вагонів.

ЛЕЩЕНКО С.А. Які вагони пасажирські чи вантажні?

ЯЦИК Ю.Г. Зараз скажу. У 2003 році підписали договір на постачання ...

ЛЕЩЕНКО С.А. Третьюму чи у 2023 році?

ЯЦИК Ю.Г. Третьюму році...

ЛЕЩЕНКО С.А. У 2003-му?

ЯЦИК Ю.Г. 2023 році підписали договір на постачання комплектуючих до вагонів і завдано збитків внаслідок укладення такого договору понад 4,4 мільйона гривень.

ЛЕЩЕНКО С.А. А яких вагонів невідомо пасажирських чи вантажних?

ЯЦИК Ю.Г. Не зазначено.

ЛЕЩЕНКО С.А. Наприклад, дивіться, у нас...

ЯЦИК Ю.Г. Це інформація БЕБ і ДБР частина п'ята 191...

ЛЕЩЕНКО С.А. Комплектуючі до вагонів, якщо це нові вагони, то у нас взагалі нові вагони виготовляє приватне акціонерне товариство Крюківський вагонобудівний завод, який здійснює власні закупівлі, а Укрзалізниця отримує вже готовий вагон. Якщо це мова, наприклад, комплектуючі для ремонту, то варто знати, чи це знову ж таки, у нас є ще вагонобудівні заводи власні. Наприклад, Панютинський, який має статус, це філія, це не окрема юридична особа.

Але, в них є свої тендерні процедури, якщо це пасажирські вагони, хто закупляв? ДЕПО закупляло, чи закупляла швидкісна пасажирська, швидкісна компанія. Тобто трохи більше подробиць дозволили б нам більше...

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть нам, будь ласка, оці 2 мільярди – мінімальна сума, скажемо так, істотна сума для укладення договору, хто її визначив? Це у статуті товариства зазначено, чи...

ЛЕЩЕНКО С.А. Так, це зміни до статуту, які схвалені Кабінетом Міністрів.

ЯЦИК Ю.Г. А Укрзалізниця впливала якимось чином на визначення саме такої суми договору? Бо 2 мільярди гривень – це доволі істотна сума.

ЛЕЩЕНКО С.А. Було раніше мільярд, потім у зв'язку з, я так розумію, курсовою якоюсь історією, змінено...

ЯЦИК Ю.Г. Випадки розбивання договорів на більш малі договори, дроблення договорів, вони не охоплюються єдиною сумою, правильно?

ЛЕЩЕНКО С.А. Є рамочні договори, наприклад, вони можуть... От наприклад, закупівля дизельного палива, вона ж відбувається постійно, але там визначається певна рамка, в рамках якої діє.

ЯЦИК Ю.Г. Таку рамку погоджує наглядова рада?

ЛЕЩЕНКО С.А. Якщо це понад 2 мільярди, то да, бо пасажирські вагони це понад 2 мільярди.

ЯЦИК Ю.Г. А як щодо закупівель електричної енергії, імпортової електричної енергії?

ЛЕЩЕНКО С.А. Вона ж закупляється, вона закупляється на ринку.

ЯЦИК Ю.Г. Це ми, я так розумію, про неї йшла мова при закупівлях і різниці курсовій. Ви погоджуєте такі договори?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, мова, якщо мова йде про правочини, де 2 мільярди плюс, то, звичайно, погоджуємо.

ЯЦИК Ю.Г. Ага.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але теж ви не підміняйте наглядовою радою діяльність відповідних підрозділів, тобто в нас є...

ЯЦИК Ю.Г. Звичайно, звичайно. Наглядова рада не відповідає...

ЛЕЩЕНКО С.А. ...ціла закупівельна вертикаль на чолі з керівником, є правління, є голова правління, це їх безпосередньо...

ЯЦИК Ю.Г. А як наглядова рада, яку відповідальність несе наглядова рада у випадку, коли вона погодить укладення договорів за завищеною ціною навіть у таких-от випадках, коли це мільярдні контракти?

ЛЕЩЕНКО С.А. Зараз ми займаємося з вами моделюванням гіпотетичних сценаріїв.

ЯЦИК Ю.Г. Навіть якщо так, яку відповідальність несе наглядова рада?

ЛЕЩЕНКО С.А. Якщо хтось вважатиме... Наглядова рада несе повну відповідальність, якщо правоохоронний орган вважатиме, що наглядова рада вчинила протиправно, ніхто нікого...

ЯЦИК Ю.Г. Але ж це колективний орган і підписантом буде керівник, а наглядова рада лише дорадчий орган.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, так теж не буває. Знаєте, у нас були випадки, коли колективні органи як міські ради в відомому Олексію місті Одеса приймали рішення незаконні, але відповідальність несли конкретні члени міської ради і це їх не рятувало від відповідальності, тому колективний орган, я скажу, існування або відсутність колективного органу ніяк не впливає на

відповідальність посадових осіб і членів цього колективного органу. В Одесі, в міській раді несли відповідальність...

ЯЦИК Ю.Г. Конкретизуйте, будь ласка.

ЛЕЩЕНКО С.А. ...ті, хто конкретно були залучені в цю змову.

ЯЦИК Ю.Г. В Укрзалізниці яку відповідальність несуть члени наглядової ради?

ЛЕЩЕНКО С.А. Повну. Вони несуть повну відповідальність, якщо буде встановлено, що вони вчиняли протиправно, вони будуть нести відповідальність згідно з законом України. Ніхто імунітету не має за рахунок того, що це колективний орган.

ЯЦИК Ю.Г. Не за рахунок того, за рахунок того, що це дорадчий орган виключно, який...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, це не дорадчий.

ЯЦИК Ю.Г. ...не є підписантом угоди.

ЛЕЩЕНКО С.А. Як це, ми підписуємо всі, у нас є всі протоколи.

ЯЦИК Ю.Г. Візують, візують вони.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, ми схвалюємо.

ЯЦИК Ю.Г. Погоджують, да?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ми схвалюємо. Так, у нас є подання правління, за цим поданням правління голосується і потім ставляться підписи. Причому два члени наглядової ради ставлять підпис за дорученням. Тобто це недорадчий орган, це не так, що радимо цього не робити. У нас є, якщо...

ГОНЧАРЕНКО О.О. *(Не чути)* орган?

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно. Якщо...

ЯЦИК Ю.Г. А були випадки притягнення когось з членів наглядової ради за розтрату бюджетних коштів за погодження таких договорів?

ЛЕЩЕНКО С.А. Те, що цього не було, не значить, що цього не буде. По-перше. По-друге, в нас...

ЯЦИК Ю.Г. Я запитую, чи було, чи ні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Частина членів наглядової ради громадяни іноземних держав, які тут не проживають. Але це не значить, що з попередніх скликань, але не значить, що до них було претензій, не було. Тобто я просто цього не знаю. Але я переконаний, що якщо буде доведена злочинна діяльність когось з членів наглядової ради, це нікого не зупинить в тому, щоб їх притягнути до відповідальності, тому що колективний орган – це не має значення, колективний він чи одноосібний. І я вам навів приклад Одеської міської ради, де там ціла серія.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, ви вже двічі його навели.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я просто хочу, щоб ви взяли слово для репліки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Ні, ні, мені репліка не потрібна.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви згодні, що колективний орган не рятує від відповідальності?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Сергію, з усією повагою, у нас тут в інший бік питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. Да, мені просто хотілося...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я погоджуюсь з тим, що наглядова рада Укрзалізниці, безумовно, є керуючим органом...

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... Укрзалізниці і несе відповідні повноваження, і, безумовно, відповідну відповідальність. І звідси питання наступне: яка ваша офіційна зарплата як члена наглядової ради?

ЛЕЩЕНКО С.А. Вона вказана в декларації зараз.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте, ви нас відправляєте почитати декларацію? Ми хочемо почути цифру.

ЛЕЩЕНКО С.А. 186 тисяч на руки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 186 тисяч після виплати податків?

ЛЕЩЕНКО С.А. Так. Це офіційна інформація в декларації члена наглядової ради.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Після виплати податків. Ця цифра змінювалася якимось чином за останні...

ЛЕЩЕНКО С.А. Тільки в бік зменшення. Тільки... А, останній час...

ГОНЧАРЕНКО О.О. За останні роки я сказав.

ЛЕЩЕНКО С.А. Роки?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Роки. За останні декілька років я сказав.

ЛЕЩЕНКО С.А. Вона змінювалась в бік зменшення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зменшення. Тобто раніше вона була вищою, а зараз вона зменшилась?

ЛЕЩЕНКО С.А. Так, так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А яка була раніше?

ЛЕЩЕНКО С.А. Цього вже не пригадаю, це ж давно було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Нічого собі.

ЛЕЩЕНКО С.А. Це давно вже вона змінилась, вона змінилася якраз за каденції попередньо міністра пана Олександра.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто вона зменшилась...

ЛЕЩЕНКО С.А. Зменшилась, змінилась.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... в якому році? Хоча б рік назвіть нам.

ЛЕЩЕНКО С.А. Там же ж були повноваження наглядової ради затверджені. Це був 21-й рік.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В 21-му році вона зменшилась?

ЛЕЩЕНКО С.А. Так, так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І з тих пір вона приблизно на цьому рівні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, вона стала ще менше за рахунок... сума, яка прописується в договорі, не змінилася, змінилася кількість... сума податків, які стягувалися з цих...

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... умовно, військовий збір збільшився. Ми це розуміємо.

ЛЕЩЕНКО С.А. Просто для того, щоб... і змінилась курсова різниця.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми говоримо про нарахування. А ви якось прив'язані до курсу?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, не ми, але у нас є чотири іноземних громадяни, які отримують зарплату в гривні, відповідно їх зарплата змінилася за цей час дуже суттєво.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, ну, ми розуміємо. Пане Сергію, знаєте, у нас тут всі в Україні, включно з нашими військовими, отримуємо в гривні.

ЛЕЩЕНКО С.А. Та я ж розумію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І у нас у всіх курсова різниця...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я знаю тільки, що у депутатського корпусу якраз ситуація покращилася після збільшення депутатських до 200 тисяч гривень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ситуація покращилася, да, але серед нас ті депутати, які за це не голосували. Жоден з нас! Жоден з нас за це не голосував. Тому...

Але повертаючись до вашої зарплати. Ви якось постійно переводити на це... Значить, 186 тисяч після виплати податків, ми вас почули. А ви також, наскільки я розумію, є... були позаштатним радником керівника Офісу Президента Андрія Єрмака.

ЛЕЩЕНКО С.А. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Перше питання. Чи ви залишаєтесь зараз позаштатним радником нового очільника?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я позаштатний радник Офісу Президента як інституції.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви і були завжди позаштатним радником Офісу?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я був позаштатним радником глави Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Єрмака?

ЛЕЩЕНКО С.А. Після звільнення Андрія Борисовича Єрмака з посади Глави Офісу Президента я перепризначений радником Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Радник Офісу Президента. Підкажіть, будь ласка, що тут входить у ваші повноваження? Взагалі оцей інститут позаштатних радників Офісу, що він означає? Бо коли ти радник там голови офісу, зрозуміло, є конкретна людина, який ти радиш. А що значить позаштатний радник Офісу Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це значить, скажімо так, що можливостей давати поради стає більше.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто до вас має право звернутися з порадою?

ЛЕЩЕНКО С.А. Будь-хто...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Прибиральниця Офісу Президента може зателефонувати вам за порадою?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не проти, мій номер телефону є в інтернеті і завжди можна мене знайти. Думаю, що 23 роки вже номер не міняється.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, пане Сергію, чудово. Все-таки питання. От до вас зараз звертається за порадами, хто? Раніше до вас звертався за порадами Андрій Єрмак.

ЛЕЩЕНКО С.А. Або я до нього звертався з ідеями і ініціативами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Або ви. Тепер хто до вас звертається за порадами?

ЛЕЩЕНКО С.А. Або я ж теж можу ініціювати певні ініціативи, ідеї...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте конкретно візьмемо, Андрій Єрмак був звільнений в кінці листопада місяця. Сьогодні у нас кінець квітня, за цей час хто до вас звертався за порадами?

ЛЕЩЕНКО С.А. Цю інформацію я, як позаштатний співробітник. Навіть так, я не позаштатний співробітник, позаштатний радник. Я там не обліковуюсь, у мене немає там трудової книжки, у немає там...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А у вас є там робоче місце?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Немає робочого місця.

ЛЕЩЕНКО С.А. Немає оплати праці, немає нічого.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Немає нічого. От питання, ми хочемо зрозуміти цей інститут позаштатних радників Офісу Президента на вашому прикладі. Прошло: грудень, січень, лютий, березень, майже квітень – 5 місяців, хто до вас звертався за порадами, як до радника з Офісу Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Або я звертався з ідеями...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді так, до вас ніхто не звертався...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я комунікую з усіма заступниками, майже з усіма заступника Офісу і з деякими радниками Президента комунікую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви, до вас звертаються за порадами...

ЛЕЩЕНКО С.А. Або я пропоную певні ідеї або пропоную, або звертаю увагу...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Заступникам Голови Офісу Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. У мене є комунікація з заступниками Глави Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми хочемо якийсь конкретний приклад зрозуміти, приклад комунікації. От до вас звернувся, Ірина Мудра до вас звернулась, чи хто...

ЛЕЩЕНКО С.А. І що вас цікавить?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Цікавить...

ЛЕЩЕНКО С.А. Щоб я розказав, що ми обговорюємо...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я питаю вас в цілому, пане Сергію, як працює цей інститут. Ви позаштатний радник Офісу Президента...

ЛЕЩЕНКО С.А. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Офіс Президента – це інституція, це орган, це не конкретна людина, мене цікавить, як це відбувається...

ЛЕЩЕНКО С.А. Вам треба направити запит в Офіс Президента, щоб вам прислали...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мені не потрібно направляти запит, я зараз вас питаю.

ЛЕЩЕНКО С.А.... відповідний документ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мені достатньо спитати вас...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вам сказав, що, даю вам відповідь, пане Олексію,...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте.

ЛЕЩЕНКО С.А. ... в разі потреби або з боку посадових осіб Офісу, або в разі, якщо я вважаю за потрібне ми будемо комунікацію і спілкуємося на ті чи інші теми, які включають в себе, наприклад, певні ініціативи, певні ідеї і ця комунікація відбувається регулярно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Регулярно. Хто вам запропонував цю посаду радника Офісу Президента? От Єрмак звільнився і хтось вам запропонував?

ЛЕЩЕНКО С.А. Після звільнення Андрія Борисовича Єрмака з посади Глави Офісу Президента було виданий наказ Марією Вітушок про призначення радником Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ким було підписано наказ?

ЛЕЩЕНКО С.А. Марія Вітушок.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Марія Вітушок, а яка у неї посада в Офісі Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Вам точно посаду сказати?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Якщо можна.

ЛЕЩЕНКО С.А. Зараз.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У вас же є наказ?

ЛЕЩЕНКО С.А. Да, є. Просто це, знаєте, воно ж не впливає на...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, воно впливає.

ЛЕЩЕНКО С.А. ...предмет вашого відання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановний пане Сергію, що впливає і не впливає на нас, то ми вирішуємо самі.

ЛЕЩЕНКО С.А. Керівник Апарату Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Керівник Апарату...

ЛЕЩЕНКО С.А. Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Керівник Апарату Офісу Президента. Окей.

Повернемося, коли ви були радником Голови Офісу Президента. Ви теж не отримували зарплату, теж не мали робочого місця.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні. Я завжди був з першого дня і завжди я був позаштатним. Ніколи не мав ні робочого місця, ні зарплати, ні обліку трудового ресурсу, затраченого на це.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто це теж знову ж таки волонтерські засади.

ЛЕЩЕНКО С.А. Добровільно – це стале слово, волонтерство має інший зміст. Волонтерською діяльністю я теж займаюся. Але не хочу, щоб ви плутали волонтерську діяльність в Офісі Президента і волонтерську діяльність, пов'язану з підтримкою Збройних Сил оборони... Збройних Сил України або сил оборони. Бо волонтерську діяльність я теж можу з вами обговорити, а вам це не цікаво.

До речі, я підтримую 28-му бригаду вашу одеську.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це дуже приємно. Мені взагалі дуже приємно, що ви багато уваги звертаєте Одесі і бригаді, і це чудово.

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте разом поїдемо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І, будь ласка, разом на потязі Укрзалізниці.

ЛЕЩЕНКО С.А. На жаль, не зможемо доїхати до Харкова.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це буде цікавий досвід.

ЛЕЩЕНКО С.А. Тільки до Харкова своїм автотранспортом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З вами я маю на увазі особисто.

ЛЕЩЕНКО С.А. Повірте, будемо їхати з вами на правах усіх смертних.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я дуже часто користуюся потягами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І заодно подивимося на стан і на квитки, і на все.
Ви квитками забезпечите, бо самому купити складно?

ЛЕЩЕНКО С.А. У вас тепер депутатські дозволяються.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, а при чому тут гроші? Фізичної можливості немає. Пане Сергій, проблема...

ЛЕЩЕНКО С.А. Вам ще передбачена компенсація проїзду по країні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, тепер якраз проїзд... тепер вже якраз його і немає.

ЛЕЩЕНКО С.А. Немає?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це коли ви були депутатом.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але у нас депутатські були мінімальні, а у вас вже...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так я питаю про фізичну доступність цих квитків.

ЛЕЩЕНКО С.А. На яке число вам, давайте відкриємо і подивимося?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте ми це зробимо окремо.

ЛЕЩЕНКО С.А. Просто у вас звучать тези, які ставлять під сумнів боротьбу з «перекупам» і очищення залізниці від різного роду осіб, які зловживають.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які тези від мене звучали?

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте, Київ-Харків на сьогодні на вечір дивимося. 27 квітня Київ-Харків. Ну, да, зараз немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Бачите, який «фартовий» збіг обставин.

ЛЕЩЕНКО С.А. А на завтра є. Але на завтра є. На завтра є...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми завтра можемо їхати. Але, на жаль, завтра в мене засідання парламенту. Я свідомий депутат.

ЛЕЩЕНКО С.А. А може тому і всі повертаються, тому і немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Можливо і так.

Повертаються з Києва в Харків депутати завтра на засідання. Вони мали їхати в зворотньому напрямку. Давайте відволічємось. Ви відповіли на питання про квитки в Укрзалізниці. У мене наступне питання. Все-таки повертаючись, приблизно ви можете назвати дату, коли ви стали позаштатним радником Керівника Офісу Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це був березень 2022 року.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви писали, десь я бачив ваше інтерв'ю, що ви самі звернулись до нього.

ЛЕЩЕНКО С.А. Да-да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви взагалі в доволі тісній комунікації з Андрієм Єрмаком. Могли там зателефонувати.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я б не сказав, що я був у дуже тісній комунікації був.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви його радник були.

ЛЕЩЕНКО С.А. Так, але це ж не статус посадової особи, де відповідно одна особа дає доручення, інший їх виконує. Це добровільні по суті відносини, які не передбачали дуже активної комунікації.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви йому радили в якій сфері, в якій царині?

ЛЕЩЕНКО С.А. В першу чергу це контакти або дипломатичного, міжнародного якогось експертного гатунку або медійного гатунку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто дипломатія, медіа.

ЛЕЩЕНКО С.А. Скажемо так, дипломатія в широкому сенсі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В широкому сенсі дипломатія і медіа.

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому що в нього для дипломатичних контактів відповідно була ціла вертикаль всередині Офісу, а це могла бути мова про експертне середовище. Відомий вам Майкл Макфол – професор Стенфордського університету, він був співголовою групи з аналізу санкційних обмежень, накладених на Росію. Якраз це була одна з перших

ідей, яку тоді ми обговорили в березі 2022 року з Єрмаком, і відбулася їх комунікація і було запроваджено цю санкційну групу Єрмака-Макфола так звану, скорочена назва. А це була якраз ота, де ти радник. От в цьому радник, наприклад. Я порадив, скомунікували і почати... цей механізм запустили – санкційного моніторингу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозумів. А як би ви охарактеризували стиль менеджменту Андрія Єрмака?

ЛЕЩЕНКО С.А. Це дуже суб'єктивно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Суб'єктивна ваша точка зору, звичайно.

ЛЕЩЕНКО С.А. Дуже вимоглива людина.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вимоглива. Так, звичайно, пане Валентине.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Пане Сергію, є одне коротке питання. Ви мали або маєте допуск до державної таємниці, так я розумію?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я маю як депутат восьмого скликання.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я розумію як депутат, то зрозуміло, як радник.

ЛЕЩЕНКО С.А. Як радник Офісу Президента спеціального допуску я не мав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А як депутат?

ЛЕЩЕНКО С.А. Але й участі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А як депутат восьмого скликання, там це обмежено повноваженнями значно. Там ми коли отримуємо цей допуск, він чітко обмежений повноваженнями народного депутата. Більше того, навіть всередині повноважень його треба, не всі народні депутати мають доступ, бо не всі...

ЛЕЩЕНКО С.А. А я мав, бо я був в Комітеті з питань запобігання корупції.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, це правда, да, ви мали і чудово, але ваш допуск завершився в момент, коли завершилися ваші повноваження народного депутата.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але і як позаштатний радник я не маю допуску до конфіденційних...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну тобто ви не маєте допуску?

ЛЕЩЕНКО С.А. Формального?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Реального, формального і це законно...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не маю, я не читаю грифованих документів, я не беру участі в засекречених нарадах, де обговорюються грифовані документи, ні, я не беру участі в такій діяльності, тому допуску я не маю, якщо по факту говорити, я не маю. Це публічна діяльність, тобто от засідання санкційної наприклад групи там або певні контакти з там експертним середовищем, там військової або іншої держаної таємниці немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи радили ви Андрію Єрмаку і взагалі, що ви знаєте про його комунікацію з Верховною Радою?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не радив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В цьому напрямку, ну ви все-таки колишній народний депутат.

ЛЕЩЕНКО С.А. Це вам напевно у колег треба запитати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре.

Скажіть, будь ласка, повертаючись до березня і лютого 2022 року, коли власне ви почали працювати, бути позаштатним радником Андрія Єрмака, я так розумію, у вас був доступ до бункера з керівництвом держави, бо керівництво держави знаходилося в березні в бункері?

ЛЕЩЕНКО С.А. Дозвольте цю тему не обговорювати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну там... Чому?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну тому що...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви підписували якісь ...*(Не чути)*?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому що навіть факт наявності або відсутності згаданого об'єкту – це є охоронюваною державною таємницею.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Факт наявності чи відсутності цього об'єкту відомий і розповсюджується нашим керівництвом держави на весь світ, в тому числі в інтерв'ю...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну це ж не моя діяльність.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, тут все дуже просто, пане Сергію. Якщо ви підписували десь зобов'язання про нерозголошення, безумовно, ви зараз...

ЛЕЩЕНКО С.А. Да, я підписував зобов'язання про нерозголошення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А?

ЛЕЩЕНКО С.А. Підписував зобов'язання про нерозголошення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Підписували? Ну тоді ми це питання, пройдемо його, якщо ви підписували. Ну якщо... Ні, то могли дати про нерозголошення конкретних даних про доступ до конкретного об'єкту – це можливо. Тому в цьому випадку все може бути.

Давайте тоді повернемося, 24 лютого 2022 року, що ви робили безпосередньо?

ЛЕЩЕНКО С.А. 24 лютого?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Лютого 2022 року, так.

ЛЕЩЕНКО С.А. 24 лютого 2022 року, я брав участь в заходах Укрзалізниці, пов'язаних з початком повномасштабного вторгнення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скажіть, будь ласка, ви як член наглядової ради можете сказати, як Укрзалізниця готувалась до повномасштабного вторгнення, чи були якісь інституційні підходи, робочі групи, програми безпосередньо підготовки до можливого повномасштабного вторгнення?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вам скажу, що це не рівень компетенції наглядової ради. Тому наглядовій раді про це не було відомо, чи є підготовка, чи ні. Але як вже безпосередній учасник процесів я бачив, що в даному випадку залізниця діяла набагато професійніше, я б сказав, злагодженіше і активно порівняно з іншими установами, органами влади або державними підприємствами, компанія не зупинилась ні на хвилину, була постійна комунікація з присутнім Олександром Кубраковим, на той час міністром, відбувалися постійні зустрічі навіть в перші дні війни. Тобто це був постійний контакт, я не скажу, що Укрзалізницю війна застала врасплох. Але треба розуміти, що залізниця, це колектив люди, які приймали і приймають виклики все життя.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Ви кажете, це не повноваження наглядової ради, тобто ви, як наглядова рада...

ЛЕЩЕНКО С.А. Наглядова рада в жодний спосіб ніяких рішень... *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... могли ініціювати певні підготовчі процеси бути, тобто ви про це не в курсі, ви не володієте інформацією, чи готувалась... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. Наглядова рада, як орган до цього...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви, як член наглядової ради, чи ви в курсі, маєте інформацію про те, як Укрзалізниця готувалася до можливого повномасштабного вторгнення? Так чи ні, маєте таку інформацію?

ЛЕЩЕНКО С.А. Як член наглядової ради?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як член наглядової ради, ви ж член наглядової ради.

ЛЕЩЕНКО С.А. Станом на зараз ретроспективи сказати чи готувались чи ні?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я, скажемо так, я знаю, що залізниця готувалася, вже зараз я знаю. Але, якщо ми відкротимо часи назад і запитаємо мене, чи знав я тоді, як вона готується, я тоді не знав, а зараз я знаю, що готувалася.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді, як член наглядової ради в не знали про те, як готується Укрзалізниця.

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте ви мене теж не плутайте.

Давайте так...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я плутаю. Сформулюйте... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. Зараз в 26-му році...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зараз 26-й рік.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я, навіть якби ви запитали, наприклад, в березні 22-го року, я б сказав, да, залізниця готувалася.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Готувалася все-таки. Так я питаю вас, як готувалася?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тобто були підготовлені відповідні резервні командні пункти, були підготовлені...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це було зроблено у вигляді якогось плану затвердженого.

ЛЕЩЕНКО С.А. Цього я вам сказати не можу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Цього ви не знаєте?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вам сказати не можу, давайте на цьому обмежимося.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чому ми тут маємо обмежуватися? Це питання...

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому що ви мене зараз можете втягнути в дискусію...

ГОНЧАРЕНКО О.О. В яку дискусію?

ЛЕЩЕНКО С.А. Яка стосується певної конфіденційної, секретної...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Нічого я у вас не питаю конфіденційного. Я вас питаю чи існували в Укрзалізниці... Дивіться, значить, Укрзалізниця – ключова держкомпанія, від якої залежить в тому числі обороноздатність держави. Насувається повномасштабне вторгнення. Я задаю вам питання як члену наглядової ради чи знали ви про підготовку і чи готувалися, чи були відповідні плани? Це конкретні питання, ніякої таємної інформації тут немає. Я не питаю вас ні про місце знаходження резервів чи ще щось, резервних матеріалів.

ЛЕЩЕНКО С.А. Значить, я відповідаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я питаю вас, чи було це, чи ні. Якщо було, то в якому вигляді? Просте питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. Значить, відповідаю як вважаю за потрібне.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка.

ЛЕЩЕНКО С.А. Відповідь звучить так. Після початку повномасштабного вторгнення як член наглядової ради я особисто бачив те, що Укрзалізниця певним чином готувалася до повномасштабного вторгнення, тому що компанія залишалася керованою, вона продовжувала функціонувати як злагоджений механізм попри всі дуже складні обставини, в яких опинилася тоді Україна. І це велика заслуга як тодішнього голови правління, так і тодішнього міністра, тому що вони діяли злагоджено і скоординовано. Але чи існував... Ну, і, звичайно, залізничники як співробітники компанії. Але зараз ви мене питаєте чи формалізована була ця підготовка, в який спосіб.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так.

ЛЕЩЕНКО С.А. То мені про це не відомо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Все. Це було моє питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я просто... Але це не значить, що я мав про це знати, тому що відповідна документація, вона...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А я не ставив вам питання чи мали ви про це знати, я ставив чи знаєте.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але щоб з моєї відповіді не склалося враження, що ніхто ні до чого не готувався, бо я про це не знав. Я про це міг просто не знати, тому що це не належало до галузі, до сфери моєї відповідальності і взагалі не належало до того, що підлягає розголошенню навіть членам наглядової ради.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Чи знали ви...

ЛЕЩЕНКО С.А. Нагадаю, що до наглядової ради входять іноземні громадяни. Це теж важливо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це важливо. Чи знали ви про підготовку законопроекту про фактичну ліквідацію незалежності НАБУ та САП в липні 25-го року?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я про це нічого не знав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як ви особисто відреагували на прийняття цього законопроекту?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я здивувався рішенню народних депутатів прийняти таке рішення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А рішенню Президента України підписати цей закон ви здивувалися чи ні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Мене ще здивувало, чому депутати це рішення прийняли. Тому що ми як попередній парламент передали цьому парламенту у спадок функціонуючі антикорупційні органи і дуже сподівалися, що цей парламент не піде на такі кроки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Парламент пішов, а далі Президент підписав.

ЛЕЩЕНКО С.А. Не моя справа оцінювати дії Президента. Але моя справа оцінювати ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ваша справа оцінювати дії депутатів, але не ваша право оцінювати дії Президента.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я ж не був Президентом, зате я був депутатом, тому я оцінюю депутатів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви будете оцінювати Президента тільки після того як станете Президентом.

ЛЕЩЕНКО С.А. В даному випадку або після закінчення повноважень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Тобто ви оцінюєте дії Президента тільки після завершення строку його повноважень.

ЛЕЩЕНКО С.А. В даному випадку так, оскільки я радник його Офісу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. А ви як радник його Офісу, ви кажете: я мав можливість і ініціативно комунікувати. От ви почули про прийняття цього закону, ви прокомунікували з Головою Офісу Президента, що ви, наприклад, вважаєте непотрібним його підписувати?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я публічно комунікував це питання у своїх стрімах, на ютубі, це ж можна відкрити і подивитися.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви вважаєте, що Голова Офісу Президента дивиться всі ваші стріми?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні. Вас цікавить чи конкретно я ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви сказали, я раніше ставив вам питання: як працює? Ви кажете: я радник. Ви кажете: я можу отримувати якісь завдання, не завдання, питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я можу свою точку зору сказати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А можу ініціативно. Я вас питаю: ви ініціативно повідомили Голову Офісу Президента, якому ви радили...

ЛЕЩЕНКО С.А. Навіть не тільки йому, а публічно в прямому ефірі я сказав, що антикорупційні органи – це наше досягнення, завоювання, вони мають бути незалежними. Але водночас я як фізична особа, як в минулому депутат, як в минулому журналіст, є заявник в багатьох провадженнях і навіть допитувався в деяких з них, наприклад, щодо мера Одеси, не чужого вам міста, пана Труханова. І я в цій справі свідок, я допитувався в суді навіть як насправді дослідження доказів судових експертиз.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це чудово. А до чого це, вибачте?

ЛЕЩЕНКО С.А. До того, що у багатьох справах, які були мною або ініційовані, або де я свідок, вже пройшло по 8 років, 10 років слідства і

вироки досі немає. І тому я вважаю, що треба знайти спосіб, щоб національний антикорупційні органи були теж ефективними. І треба знайти спосіб, щоб вони не застрягли у своїх провадженнях на роки, щоб це відбувалося швидше.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вважаєте що цей спосіб був це прийняття некоректно?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я це кажу в порядку публічної дискусії, що нам треба ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, у нас нема зараз...

ЛЕЩЕНКО С.А. Моя особиста думка, якщо вас цікавить...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Сергій, у нас немає зараз публічної дискусії. У нас є конкретне питання.

ЛЕЩЕНКО С.А. Моя особиста думка, нам треба наслідувати модель американського Конгресу, де є спеціальний комітет, куди приходять на звіт керівники всіх спецслужб. І це не комітет, де збираються некомпетентні депутати, а де збираються депутати з відповідною підготовкою, керівники фракцій. І вони мають можливість ставити запитання керівникам органів, а вони звітувати і, можливо, навіть у спеціальному закритому режимі. Але це не повинно бути абсолютно, знаєте, створена система, яка сама себе...

Створили систему, яка ефективність, якою треба кожного разу підтверджувати. Тому що у нас на сьогоднішній день антикорупційні органи функціонують вже більше 10 років. І деякі провадження, які, наприклад, я заявив, воно мало 7-й номер чи 8-й номер, тобто одне з найперших. І в цій справі досі нема вироку навіть по першій інстанції. І для мене питання...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вас зрозумів. Пане Сергію, ви зараз просто і у себе, і у нас, і у інших забираєте час, бо ми це не питали.

«Некомпетентні», ви сказали, депутати.

ЛЕЩЕНКО С.А. Хто?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви тільки що сказали, що має бути комітет, в якому мають бути компетентні депутати, а не некомпетентні.

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А це що означає?

ЛЕЩЕНКО С.А. Відповідні члени там правоохоронного комітету з освітою відповідно юридичною. Не просто люди, які прийшли в парламент займатися саме піаром, а які відповідно мають фах для того, щоб оцінити роботу правоохоронних органів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто я просто...

ЛЕЩЕНКО С.А. І цьому комітету мають звітувати всі керівники всіх спецслужб, і правоохоронних органів. Ця модель, яка функціонує в демократії ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми почули вас. Я просто фіксую.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але це моя думка. Хто я такий, щоб, знаєте, ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви заступник Голови Наглядової ради Укрзалізниці, ви колишній народний депутат України. І я зараз фіксую, що ви сказали, що в комітеті, який має контролювати і наглядати за правоохоронними спецслужбами, мають бути компетентні депутати, депутати з відповідною освітою і так далі. В той же час ви сказали, що у 2019-му році, ви вважаєте, що рівень знань Володимира Зеленського для компетенції Президента України був достатнім.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вам зараз у випадку займайтеся чим.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, я конкретно ваші слова.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви порівнюєте «мокре з квадратним», вибачте. Тому що це абсолютно різні ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто тут «мокрый» в даному випадку?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я просто кажу, що ви зараз займаєтеся маніпуляцією, я в принципі до цього готовий, це завжди гарний привід. У нас в країні можна влаштувати дебати навіть у форматі комісії, слідчої комісії. Я не проти. Але в даному випадку ми ж говоримо про інше.

Що таке посада Президента? Це політичне лідерство. Це посада, яка... людина займає посаду і задає ...*(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. А що таке посада народного депутата?

ЛЕЩЕНКО С.А. Народний депутат, якому звітують антикорупційні, спецслужби, правоохоронні органи, ця людина має принаймні говорити на одній мові з тими керівниками, які до нього прийдуть.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто Президент не має з ними говорити на одній мові, а народний депутат має.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви все перекручуєте.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вибачте, пане Сергію, тоді я вам нагадаю закони України, які ви в тому числі писали і голосували за них, які називають... Вибачте, давайте все-таки я ж вас не це... Які називають і Президента України, і народний депутат – це політичні посади, це люди обрані. І тому, коли ви говорите, що має бути певний ценз освітній чи якісь компетенції фаховості для народного депутата, це не так, тому що ценз єдиний встановлюють виборці своїм голосуванням. Те саме стосується і Президента України, а ви якось розділяєте це. Ви говорите, що на народних депутатів це якось так поширюється, а на Президента якось інакше.

ЛЕЩЕНКО С.А. Це моя думка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це ваша думка, ви маєте право...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я знаю, вибачте за слово, я знаю, які бувають депутати, бо я п'ять років просидів в депутатському колективі і я знаю, які бувають...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Просиділи чи попрацювали?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ми з вами навіть в одному скликанні працювали. Ми з вами працювали в одному скликанні, ви зараз в іншому скликанні, питання не в цьому. Питання в тому, що я за цей час дуже добре дослідив, яка може бути мотивація депутатів, як вони можуть себе поводити і взагалі наскільки вони можуть бути некомпетентними з тих питань, які обговорюються. І тому

я б не хотів, щоб ми створили ще один орган, який просто буде займатися піаром. Для того, щоб всі антикорупційні і правоохоронні органи та спецслужби були підзвітні законодавчому органу, треба створити відповідний майданчик. А як уже створювати, це ж не моя задача, бо ви депутати, знайдіть цей спосіб.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

ЛЕЩЕНКО С.А. Але ми повинні, щоб у нас в країні функціонувала антикорупційна вертикаль підзвітна...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте завершимо просту історію. Я все-таки...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви мене досі хочете... Я думав, що вам вже це питання...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, у нас ще попереду питання по Міндічу і Мідасу.

ЛЕЩЕНКО С.А. Мені про це нічого не відомо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, зараз ви це скажете. Все-таки питання, ви тобто свою незгоду з цим законом ви прокомунікували з Офісом Президента через свій стрім, правильно я зараз сформулював.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, з Офісом Президента...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви були радником Голови Офісу Президента. Президенту України подає законопроект на підпис, Офіс Президента, люди,

підзвітні на той момент Андрію Єрмаку. Вони подали Зеленському на підпис закон, він його підписав.

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте я вам скажу так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я питаю вас, ви як радник прокомунікували свою згоду ... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. Я обговорював це питання з Андрієм Єрмаком.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не обговорювали?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні. По факту, коли це відбулося, я з ним це обговорював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А, ви обговорювали?

ЛЕЩЕНКО С.А. Коли вже відбулася ця подія, я з ним обговорював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто після підписання Президентом, чи до?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вже цих подробиць вам сказати не можу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну це важлива річ, після, чи до. Після вже можна обговорювати, а до – це мало значення.

Ну ви, як радник, ви могли порадити, от Голова Офісу, шановний Андрій Борисович, я ваш, ви офіційно говорите Андрій Борисович Єрмак. Ви кажете: Андрій Борисович Єрмак, ви Голова Офісу, я ваш радник, я раджу вам порадити Президенту не підписувати цей закон.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ми це питання з ним обговорювали.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Обговорювали?

ЛЕЩЕНКО С.А. Так. Стисло, але обговорювали.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Що він вам відповів?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну це залишається між нами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чому?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому. Я не буду обговорювати це.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну це державного рівня питання. Ну він дав вам якусь відповідь?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я ж не був штатним співробітником Офісу, я не є людина посадовою особою, я є всього лише...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так а що вас стримує?

ЛЕЩЕНКО С.А. Обговорили і обговорили, все. Коротко обговорили. Але я не можу сказати, в який це було момент, до чи після підписання, я навіть не можу сказати в день підписання, чи на наступний.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ви знаєте, хто запропонував Президенту, безпосередньо після підписання вже закону, ініціювати законопроект про відміну, ну часткову відміну того законопроекту? Чи ви знаєте, що далі

відбувалося, яким чином він був відкликаний? Може ви в цьому приймали участь, може це ви порадили?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не брав участі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Андрію Єрмаку кажете, а давайте інший закон приймати. Я ж не знаю деталей.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не брав участі в обговоренні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вже в цьому обговоренні не приймали?

Ви хотіли щось, пане Валентине, да?

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я хотів би уточнити.

Ну, по-перше, ми про залізницю говорили і я хотів би, щоб від Тимчасової слідчої комісії всі почули, що ми щиро вдячні залізничникам, міністру який тоді керував. І насправді ви врятували сотні тисяч життів українців, ми як люди, які взяли зброю і лишилися в Києві, на власні очі це бачили. Але то трошки пізніше.

Пане Сергію, вам до відома, можливо буде цікаво, що ті слухання, які ви згадували, в Конгресі США, я проходив не один раз і в Комітеті пана Берре. І єдине, що ви додаєте багато інформації, яка не відповідає дійсності, в Конгресі США заслуховують якраз незалежно від професії або освіти, конгресмени або сенатори.

І третє. Будь-яка відповідь під час запитань тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України є дуже важливою і офіційною. Тому я проси би, щоб на ті питання, які ми ставимо зараз вам і іншим під час засідань ТСК, сприймати це як: а) парламентський контроль і б) парламентське розслідування публічно важливих ...

ЛЕЩЕНКО С.А. Так я відповідаю на всі запитання, жодного не залишив без відповіді.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Просто заспокойтесь і спокійно... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. На яке я не відповів?

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Наприклад, тільки що ви сказали, коли ми вас запитали, що вам відповів Андрій Борисович Єрмак, ви сказали, я не буду відповідати.

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно, тому що ...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чому, звичайно?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому що це наша комунікація з ним.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так ми якраз тут про вашу комунікацію і питаємо. Вся ціль вашого запрошення дізнатися про вашу комунікацію... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. Для того, щоб отримати ... *(Не чути)*... цієї комунікації, для цього є правоохоронні органи, які розслідують провадження, якщо ...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чого це? Чого це? Ні, вибачте, я тоді давайте пан Сергій, це дуже важливий момент. Ви хай позаштатний, але радник Голови Офісу Президента. Голова Офісу Президента, це не вільний художник і артист, це людина, яка несе величезну відповідальність за ситуацію в

державі. І це питання, яке ми зараз з вами обговорюємо, воно взагалі ключове. На початку ви розповідали про свій антикорупційний досвід, і ми його знаємо, ви його підкреслювали і так далі.

Відбувається надзвичайна подія, міняється система антикорупційна і ви, як радник, я питаю вас, чи ви доводили, ми дізнались, що ви довели свою думку...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, давайте, ви запитаете, чи я вважаю це правильним. Ви запитайте, чи я вважаю це правильним.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую за підказку, чи ви вважаєте це правильним?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не вважаю це правильним.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви не вважаєте правильним. І ви це сказали, і ви це донесли до Голови Офісу Президента.

ЛЕЩЕНКО С.А. Чи немає у нас, наприклад, відсутності результатів по багатьом провадженням, які тягнуться вже по 7, 8 років. Я кажу, звичайно, і мене...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А при чому тут ці провадження зараз?

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому що я свідок в цих справах і мене, як людину, яка має процесуальних статус, а в деяких...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так цей закон допоміг отримати результат?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я вам кажу просто про інше, що у нас антикорупційні органи теж потребують відповідного, як правильно сказати, коригування, для того, щоб вони теж були ефективними...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви вважаєте...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я засновник антикорупційних органів, я їх створював, в моєму комітеті, в моєму кабінеті писалась частина законодавства, в сусідньому кабінеті Єгора Соболева писались, в сусідньому кабінеті писались певні норми цього законодавства. Ми створювали ці антикорупційні... ми батьки-засновники...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так. Так от ви, як батька-засновника...

ЛЕЩЕНКО С.А. І ми вправі давати характеристику. І ми маємо право... Я вам тільки що пояснив, що я вважаю ...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вважаєте недостатньо ефективною роботу антикорупційних органів?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що нам треба знайти спосіб, як не перетворювати розслідування на безкінечні, тому що я з кожного... в цій історії я взяв участь з кожного боку. Як засновник я їх створював, як заявник – відкривали провадження, як свідок допитувався і в самому Національному антикорупційному бюро, і в судді, і як громадянин України я хотів би бачити результат в кінці. І тому я кажу, що вам, законодавцям, треба думати над тим, як зробити роботу антикорупційних органів такою, щоб ці розслідування не були безкінечні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Сергію, давайте тоді, я до вас як голова нашої тимчасової слідчої комісії звертаюся. Ви, дійсно, маєте унікальний досвід і, починаючи від написання цих законопроектів, продовжуючи, як ви розповіли, і заявником, і свідком, і в компанії державній величезній, в якій є проблеми з корупцією, ви говорите, що ситуація стала набагато кращою, дай боже, щоб так було, і так далі. То дайте нам, ви ж були народним депутатом, тому це абсолютно за адресою звернення, ми як тимчасова слідча комісія готові ініціювати законодавчі зміни. Дайте нам ваше бачення тих змін, які дозволили би покращити ситуацію, пришвидшити розгляд цих справ і доводити, дійсно, до вироків, до справедливості. Ми абсолютно погоджуємось, що з цим є проблема.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я готовий долучитися до написання рекомендацій слідчої комісії.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте, будь ласка, долучіться тим...

ЛЕЩЕНКО С.А. Коли у вас будуть...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Долучіться тим, що ви надасте нам відповідні пропозиції. Надайте нам, будь ласка, їх в письмовому вигляді.

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому офіційно під стенограму я звертаюся: запросіть мене на стадії написання рекомендацій для того, щоб вони...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А я офіційно під стенограму звертаюся до вас надати нам ваші пропозиції, якщо вони у вас є. А якщо вони будуть надані, безумовно, вас залучимо.

ЛЕЩЕНКО С.А. Готовий, готовий долучитися на стадії написання рекомендацій.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чудово. Чудово. І я ще раз... ні, а я ще раз кажу, що ми чекаємо на ваші пропозиції, пане Сергію.

ЛЕЩЕНКО С.А. Тому я... коли у вас буде стадія написання рекомендацій, ви запитаете мої пропозиції, а я їх запропоную.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, ми, давайте так, я тільки що до вас конкретно звернувся, якщо ви маєте бажання...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я тільки що підтвердив, що ми будемо долучатися.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... подасте свої пропозиції. Якщо бажання не маєте подати, не подасте. Подасте – ми обов'язково їх вивчимо і максимально, наскільки зможемо, будемо їх враховувати.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ваш номер у мене є, коли будете писати рекомендації, зателефонуйте, я прийду на це засідання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Сергію, давайте не займатися трішки якимось незрозумілими речами. Не кожну людину, яку ми сюди запрошуємо, і людина, яка має відповідний...

ЛЕЩЕНКО С.А. Тобто ви не хочете від мене залучити як експерта.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вас хочу попросити не перебивати мене і говорити після мене. Дякую.

І хочу вам сказати, що кожна людина, яку ми сюди запрошуємо, яка має відповідний фах чи досвід, ми просимо надати свої пропозиції. Ви тільки що самі сказали, що бачите де вони можуть бути корисними, і ми звертаємося до вас надати, надасте – надасте, не надасте – не надасте. Це ваше право. ...*(Не чути)* ви позаштатний. Ми вас в позаштатні радники ТСК не запрошуємо.

ЛЕЩЕНКО С.А. Не запрошуйте експерта.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я сказав тимчасово, нам позаштатний радник ТСК, у нас такої функції немає.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, у вас є статус експерта слідчих дій.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Правильно, це трішки інше.

ЛЕЩЕНКО С.А. Будь ласка, запросіть.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це трішки інше.

ЛЕЩЕНКО С.А. Не вважаєте за потрібне, правильно?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Подумаємо. Це ж не я особисто вирішую. У нас є тимчасова слідча комісія, яка вирішує це своїм голосуванням, ви ж депутат, знаєте.

Справа «Мідас». Свого часу ви писали про «чорну бухгалтерію» Партії Регіонів і Монофорта. В мене таке перше, можливо сказати, відкрите філософське питання. Після того, як ви стали вже працювати безпосередньо як влада або на владу, як позаштатний радник і так далі, чи вважаєте ви, що влада може існувати без «чорної бухгалтерії»?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не розумію в який спосіб я маю дати відповідь?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так і сказати, що це питання... От ви писали про «чорну бухгалтерію».

ЛЕЩЕНКО С.А. Давайте я дам відповідь.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Окей.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що будь-які антизаконні корупційні діяння мають розслідуватися, передані до суду і отримати вирок згідно з законодавством.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Все, чудова відповідь.

Чи ви знайомі з Тимуром Міндічем?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не знайомий.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скажіть, будь ласка, чи зустрічали ви Тимура Міндіча на Банковій?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, я не знаю цю людину, ніколи в житті його не бачив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи знаєте ви про відносини між Зеленським і Міндічем?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я знаю тільки ту інформацію, яка циркулює у медійному просторі і не більше.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як ви взагалі відреагували на публікацію «плівок Міндіча»?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що будь-які протиправні дії, якщо вони є речовими доказами в провадженнях, записи в даному випадку, вони мають долучені до провадження. І відповідно дати оцінку доказам має суд, і потім дати вирок, якщо мало місце порушення українського законодавства. Тобто в такий спосіб має реагувати цивілізована держава.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, ви були свого часу журналістом. Ви теж доволі багато робили розслідувань, іншого.

ЛЕЩЕНКО С.А. І по ним вже є вироки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Де ви... Напевно не по всім.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, по багатьом, да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. По всім вашим розслідуванням...

ЛЕЩЕНКО С.А. 90 відсотків.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли ви робили...

ЛЕЩЕНКО С.А. Я на минулому тижні допитувався по розслідуванню, якому 14 років уже. Уявляєте, 14 років тому я написав статтю...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Господи, так що ж таке. Я кожен раз намагаюсь щось сказати, ви говорите.

ЛЕЩЕНКО С.А. 14 років тому я написав статтю і на тому тижні мене допитали по цій справі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це чудово. Вірніше, не чудово, що так довго 14 років. Але чудово, що все-таки допитали. Так питання у мене до вас. Ви журналіст були в минулому і ви робили розслідування, в тому числі в своїх розслідуваннях ви спиралися на данні своїх джерел, на якихось... іншу інформацію, яка...

ЛЕЩЕНКО С.А. Так я журналіст. Ми ж говоримо про оцінку правоохоронних органів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... яка ще судом не була підтверджена. Я питаю вас, з'явилися, були опубліковані «плівки Міндіча» так звані. Ваше ставлення до цього. Ви на це відповіли мені, що коли буде суд... Зараз у вас немає ніякого ставлення до «плівок Міндіча»?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вважаю, що...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як просто в людини, депутата колишнього...

ЛЕЩЕНКО С.А. ... всі порушення закону мають бути розслідувані компетентними правоохоронними органами, винні особи притягнуті до відповідальності і отримати заслужене покарання. Це моя позиція незмінна незалежно від того, які прізвища фігурують в цих розслідуваннях.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи була нарада в Офісі Президента, де ви були запрошені, присвячена ситуації з «плівками Міндіча», як діяти і так далі.

ЛЕЩЕНКО С.А. Я на такій нараді... Факт проведення або не проведення такої наради я нічого не знаю. Сам в таких нарадах участі я не брав.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи з вами радились на той момент, Андрій Борисович Єрмак, чи ви ініціативно доносили якусь інформацію, свої консультації, думки, поради до Єрмака стосовно ситуації з «плівками Міндіча» і з цим скандалом?

ЛЕЩЕНКО С.А. Мені до попередньої відповіді додати вже немає чого.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я поставив конкретне питання. Чи ви надавали поради в той бік...

ЛЕЩЕНКО С.А. Відповідь така. Ми обговорили цю ситуацію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З Андрієм Борисовичем Єрмаком.

ЛЕЩЕНКО С.А. Обговорення було нетривалим і воно було приватним по факту.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Яке може бути приватне обговорення між Головою Офісу Президента і його позаштатним радником?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я посадова особа.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, приватним вами може бути спілкування про фільм «Джентльмени удачі». Про це може бути приватне спілкування. Але про ситуацію, яку конкретно ми зараз говоримо, не може бути приватного спілкування. Є величезний гучний скандал, внаслідок якого

Андрій Борисович, це сказав Президент України, я звільняю, каже, для того нам потрібно продемонструвати і так далі. Ви були його радником...

ЛЕЩЕНКО С.А. Позаштатним...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Позаштатним. Я питаю у вас чи ...

ЛЕЩЕНКО С.А. Було обговорення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Було обговорення?

ЛЕЩЕНКО С.А. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які були ваші поради?

ЛЕЩЕНКО С.А. Коротке обговорення було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коротке обговорення. Ви ... *(Не чути)*

ЛЕЩЕНКО С.А. Я відстоював позицію того, що антикорупційні органи мають бути незалежними і я відстоював позицію, що антикорупційні органи не повинні бути заручниками обставин, коли провадження розслідується по 10 років без вироків. Оце моя позиція.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А це як пов'язано з правом...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви ж кажете, яка моя позиція, я вам тільки що озвучив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, по «плівкам Міндіча», чи обговорювали справу «Мідас»?

ЛЕЩЕНКО С.А. Цю конкретну справу я не обговорював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви ніколи не обговорювали справу «Мідас» з Головою Офісу Президента Єрмаком.

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно, я ж тільки що вам казав, я не знаю цих людей, я не знаю цих фігурантів справи. Про що мені обговорювати, якщо я можу тільки сказати...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А нащо їх знати, для того, щоб дати пораду. Наприклад, порада може бути, що має відбутися якісь звільнення, очищення, реакція медійна, дипломатична, ви ж знаєте, що на це відреагував весь світ. Ви кажете, я раджу дипломатію широке коло, медіа широке коло...

ЛЕЩЕНКО С.А. Звичайно. Ми обговорювали певні аспекти, але вони не стосувалися конкретно кримінального провадження, бо він не є в цьому провадженні слідчим органом, органом дізнання. Він не є...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи обговорювали ви з Андрієм Єрмаком...

ЛЕЩЕНКО С.А. Ми обговорювали ситуацію загалом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Загалом ситуацію зі справою «Мідас» ви обговорювали з Андрієм Борисовичем Єрмаком?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні. Справу «Мідас» не обговорювали. Обговорювали згадане законодавство.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Законодавство – це влітку, а я про справу «Мідас»
– це листопад.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, це не обговорював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це не обговорювали.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ви просто змішали...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, нічого не змішував, я чітко пішов по справі
«Мідас».

ЛЕЩЕНКО С.А. Я повторюсь, що корупційні органи мають бути незалежними. І вони не повинні бути в обставинах, коли справи розслідуються по 10 років. Тому що я, як заявник і свідок в цих справах цим не задоволений теж.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Почули.

Пан Валентин.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Пане Сергію, ми вітаємо вашу публічну позицію, насправді вона тоді звучала, що це круте розслідування НАБУ у справі «Мідас». Ми так само це підтримуємо. І скажіть, будь ласка, чи допитувались ви або опитувались в будь-якому статусі в НАБУ у цьому кримінальному провадженні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Знаєте, що це ж заборонено розголошувати, в яких ти справах допитуєшся в НАБУ.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Ні, не заборонено. Заборонено давати деталі про що ви говорили, а якщо...

ЛЕЩЕНКО С.А. Там попереджається свідок у справі. Але я не допитувався, я в жоден спосіб...

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. В рамках цього кримінального провадження.

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, тому що в мене немає жодних знань.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Ідемо далі. Наступне питання, щоб завершити з Андрієм Борисовичем Єрмаком. Після його звільнення, чи ви надалі з ним підтримуєте стосунки?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я його бачив останній раз і напевно єдиний і останній раз, коли були заходи за участі голлівудського актора Шона Пенна.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

ЛЕЩЕНКО С.А. За цей час, поки він втратив повноваження, я його бачив на заході за участі Шона Пенна, він його проводжав на потяг, останній раз це було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозумів. Дякую.

Чи знайомі ви з Марією Берлінською?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, не знайомий.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не знайомі?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну можливо візуально один одного знаємо, але...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не спілкуєтесь?

ЛЕЩЕНКО С.А. Не спілкуємося.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви її бачили в Офісі Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ні, не бачив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не бачили?

Питання до вас, от зараз, ми там дізналися, ви зараз тепер радник Офісу Президента. Як змінився Офіс Президента після зміни Андрія Єрмака на Кирила Буданова? Ви бачите зміни якісь, як радник Офісу Президента?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну зміни безперечні, змінилися посадові особи, які працюють і відповідно змінилася команда.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Завдання, стиль?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не є штатною, я є посадовою особою...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви не знаєте цього, чи змінилось, чи ні?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не можу дати компетентну відповідь. А все, що я можу...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваша особиста відповідь.

ЛЕЩЕНКО С.А. Все, що я буду припускати – це може вводити в оману таку поважну слідчу комісію. Тому я просто не можу дати відповідь на це питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Коли ви в останній раз бачили Президента Зеленського і розмовляли з ним?

ЛЕЩЕНКО С.А. Щоб розмовляв прямо?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну не по телевізору бачили, я маю на увазі. Коли ви з ним зустрічались? Хорошо, коли ви останній раз зустрічалися з Президентом Зеленським?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я був присутній на заході за участі Президента. Але зустрічатись?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли ви останній раз спілкувалися з Президентом Зеленським?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я вам не можу пригадати, це було не дуже недавно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну хоч приблизно, там 2 роки тому, рік, минулого року?

ЛЕЩЕНКО С.А. Ну от якщо я присутній на заході і там присутній Президент.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну от ви ж не завжди на заході спілкуєтесь?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я обмінююся з ним репліками в цей час, коли я присутній на заході, де він присутній.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А коли ви з ним останній раз спілкувалися?

ЛЕЩЕНКО С.А. Я не можу пригадати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не можете пригадати?

Дякую вам.

Шановні колеги, чи є питання до pana Сергія?

Дякую, пане Сергію.

ЛЕЩЕНКО С.А. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Наступний, будь ласка, Олександр Миколайович Кубраков. Будь ласка, я прошу вас зайняти місце Сергія Анатолійовича. І нагадаю як голова комісії швидко, поки ви займаєте місце, офіційно роз'яснюю вам ваші обов'язки та попереджую про сувору відповідальність, яку ви несете перед законом і суспільством.

Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» ви зобов'язані давати правдиві показання та пояснення про всі відомі вам обставини, що є предметом нашого розслідування. Попереджаю вас, кожне ваше слово на цьому засіданні фіксується стенограмою та засобами відеозапису.

Згідно зі статтею 384 Кримінального кодексу України за надання завідомо неправдивих показань комісії передбачено покарання у вигляді виправних робіт, обмеження або навіть позбавлення волі. Будь-яка спроба ввести комісію в оману буде розцінена як перешкоджання здійсненню парламентського контролю. Згідно зі статтею 385 Кримінального кодексу

України відмова від давання показань без законних на те підстав тягне за собою кримінальну відповідальність. Ви маєте право не розголошувати інформацію, яка згідна із законом визнана такою, що не підлягає розголошенню. У папці вам надано для підпису розписку, своїм підписом ви підтверджуєте. Ви підписали вже?

КУБРАКОВ О.М. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам, пане Олександрє.

Олександр Кубраков, Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України 2022-2024 рік, народний депутат Верховної Ради дев'ятого скликання, ексочільник Укравтодору. Зараз позаштатний Радник Президента з питань інфраструктури та взаємодії з громадами поза штатом.

Панє Олександрє, перше питання. В 2019 році ви стали депутатом, пробули в Раді декілька місяців, в листопаді 19-го року ви очолили Державне агентство автомобільних доріг України (Укравтодор). Від кого надійшла пропозиція очолити відповідне відомство?

КУБРАКОВ О.М. Здається, від Прем'єр-міністра України.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Гончарука?

КУБРАКОВ О.М. Так. Тоді оголошувався конкурс і він запропонував прийняти участь в конкурсі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як ви думаєте, чому саме вам він запропонував це зробити? Який ваш професійний досвід в цьому сприяв?

КУБРАКОВ О.М. Насправді ми раніше працювали в BRDO з Олексієм Гончаруком, це він був очільником цієї організації. І десь за пів року до

цього, коли він... трішки раніше, коли він став, десть, здається, це травень 2019 року, він став заступником Офісу Президента з питань економіки, і він почав мене запрошувати на наради, поїздки, що стосувалися питання інфраструктури та доріг. До цього я... декілька років до цього очолював проєкти і в Світовому банку, працював консультантом Світового банку з питань транспорту, це 16-17 роки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Чи проводив з вами співбесіду Президент України?

КУБРАКОВ О.М. Здається, так, була співбесіда, в тому числі вже фінальному етапі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А взагалі за яких обставин ви познайомилися із Володимиром Зеленським і коли?

КУБРАКОВ О.М. Здається, це чи травень 19-го чи початок червня 2019, коли Олексій Гончарук став заступником, і він став запрошувати на наради. Наприклад, були... деякі з них, мабуть, більше були публічні, була нарада з ЄБРР, зі Світовим банком саме фінансування ремонту доріг, і були регіональні поїздки, була поїздка в Миколаїв, Харків, Дніпро і Запоріжжя. Тобто і там під час цих поїздок, зустрічей і нарад познайомився.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Далі під вашим керівництвом розпочалася реалізація головного інфраструктурного проєкту держави на той момент Президента України, так він і називався – проєкт Президента «Велике будівництво». Хто взагалі цю ідею, такого проєкту був автором її?

КУБРАКОВ О.М. Насправді реалізація інфраструктурних проєктів почалася раніше, тобто коли я очолив Укравтодор в 2019 році, в кінці 19-го року ці проєкти почалися. «Велике будівництво», медійно це стало називатися, здається, квітень-травень 2020 року. Я точно не пам'ятаю. Як саме ця назва з'явилась, я можу згадати. Прем'єр був тоді ще Олексій Гончарук і, здається, він запропонував Президенту в кінці 19-го року, що всі інфраструктурні об'єкти, які ми будемо ремонтувати, будувати, відновлювати, не тільки дороги, але й дитячі садочки, школи, все це потрібно якось назвати. Назва була, здається, його ідея – «Велике будівництво».

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто фактично визначав перелік об'єктів, ви, Офіс Президента...?

КУБРАКОВ О.М. Це залежить від типу об'єктів. Під цією назвою «Велике будівництво» були проєкти, які фінансувались з місцевих бюджетів, з державних бюджетів, з регіональних бюджетів. Це були не тільки дороги і мости, це були і лікарні, дитячі садочки, школи, навчальні заклади, тобто було багато всього.

І що стосується моєї частини, то у моєму випадку визначав, в більшості випадків, уряд. Але, здається, були ще на той момент якісь програми, які затверджувалися бюджетним комітетом, вони стосувалися фінансування якихось доріг в певних регіонах, я не пам'ятаю точно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Яка річна заробітна плата у вас була на посаді Голови Укравтодору?

КУБРАКОВ О.М. Близько 80-90 тисяч.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 80-90 тисяч гривень на місяць.

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А премії?

КУБРАКОВ О.М. Це, здається, з усім.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто у вас безпосередньо, як би, здійснював кураторство проєкту «Велике будівництво»? От кому ви доповідали про хід його виконання?

КУБРАКОВ О.М. На першому етапі, коли ще був прем'єр Олексій Гончарук, це було з ним і навіть презентація планів на 2020-й рік в будівлі Укравтодору була літом у 2020-го року, це був прем'єр, президент і всі, майже половина уряду, були туди запрошені, це був прем'єр.

Далі. Якщо говорити про наступні етапи, змінився прем'єр і, звичайно, президент був залучений теж в багато проєктів. Він безпосередньо долучався до обговорення якихось ідей проєктів в моїй частині, повторюю, що це не тільки дороги і не тільки дороги державного значення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви очолили Укравтодор, коли Керівником Офісу Президента був Андрій Богдан, потім Керівником Офісу став Андрій Єрмак. От коли ви очолювали, чи була у вас співбесіда з паном Богданом, а потім далі як перейшла ця справа до Андрія Єрмака, скажімо так?

КУБРАКОВ О.М. Коли, ви згадали зустріч з Президентом, вже на фінальному етапі Андрій Богдан теж був на цій зустрічі точно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Перед вашим призначенням?

КУБРАКОВ О.М. Так. Коли призначили Андрія Єрмака, от я згадав зустріч в лютому 2020-го року, коли Президент приїжджав до будівлі Укравтодору разом з Прем'єр-міністром, це був саме той день, коли звільнили Андрія Богдана і призначили Андрія Єрмака. І Андрія Богдана вже не було, він не приїхав, а Андрій Єрмак теж не приїхав. Але це якраз той день був, це було...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Безпосередньо вже під час виконання проєкту «Велике будівництво» наскільки Андрій Єрмак був залучений до кураторства, контролю, визначення?

КУБРАКОВ О.М. Не сильно. Я майже не спілкувався з ним ніколи по цих проєктах.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би охарактеризували стиль менеджменту Андрія Єрмака і свої відносини з ним?

КУБРАКОВ О.М. Мені важко якось охарактеризувати його стиль менеджменту, тому що, наприклад, останні півтора роки поки я був у уряді, ми майже не спілкувались. А якщо говорити до війни і коли його призначили я пам'ятаю, що досить часто він намагався створити якесь, мабуть, враження, що у мене там щось... Час від часу я отримував дзвінки від Президента, який запитував, що у тебе роблять ті люди, а що я з кимось не зустрічаюся з депутатами або з якимись компаніями. Я спокійно відповідав, що зустрічаюся, що ми все зробили, що ми зустрілись, прийняли таку делегацію, що ми зустрічаємося з усіма депутатами. Я думаю, що ви точно, як депутат знаєте, що я зустрічався з усіма завжди. І це зупинилось, це був такий перший місяць після його призначення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви вважаєте, що саме пан Андрій Єрмак певним чином доносив якусь інформацію до Президента, яка викликала у нього питання до вас, правильно?

КУБРАКОВ О.М. Да, абсолютно вірно. Але в той час у Президента було достатньо часу і він розбирався в усіх цих питаннях і це зупинилось.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Робота в уряді. У 2021 році ви були призначені на посаду Міністра інфраструктури. Хто безпосередньо це вам запропонував перейти туди на роботу? І чому, з чим це було пов'язано?

КУБРАКОВ О.М. Це обговорювалось з Прем'єр-міністром, на той час Денисом Анатолійовичем Шмигалем і Президентом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто пропозиція надійшла від Президента, чи від Шмигала?

КУБРАКОВ О.М. Це була спільна розмова...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Втрюх ви розмовляли?

КУБРАКОВ О.М. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І вони вам запропонували?

КУБРАКОВ О.М. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Окремо там був присутній Єрмак на цій зустрічі?

КУБРАКОВ О.М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Втрюх ви розмовляли?

КУБРАКОВ О.М. Я не пам'ятаю, його не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Здається не було.

Які завдання вам були поставлені, як майбутньому міністру?

КУБРАКОВ О.М. Насправді ми обговорювали, в той час Укрзалізниця у нас була досить критична ситуація, вона вже майже зупинялась, це був перший раз за всю історію незалежності, коли влітку 2019 року у нас дійсно майже зупинилася Укрзалізниця, у неї не було пального, ми там позичали, Укрзалізниця позичала його і ситуація була досить критична в галузі. Портова галузь теж. Ну насправді, ставились завдання скрізь наводити порядок, я про Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 24 лютого 2022 року велике вторгнення ви зустріли саме як міністр. Розкажіть, будь ласка, про цей день.

КУБРАКОВ О.М. Я ліг спати досить пізно, не знаю, о 1-й годині, а о 3-й мене розбудив дзвінок керівника Украероруху Андрія Ярмака.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Іншого Андрія Ярмака?

КУБРАКОВ О.М. Не Єрмак, а Ярмак. Андрія Ярмака і він сказав, що поступила команда від військових, ми закриваємо авіаційний простір України, тому що є ризик вторгнення або якісь літаки російські, щось там, що провокують і все, от так почався мій день.

Тобто я набрав першого заступника Василя Шкуракова і сказав, що там через 15-20 хвилин зустрічаємося в будівлі міністерства. І десь там 03:30 ми вже були в міністерстві, чекали звернення о 5-й десь Путіна, паралельно евакуювали, дали команду евакуювати всіх пасажирів з усіх міжнародних аеропортів, які на той момент працювали. Харків закрили трішки раніше, 23-го. А 24-го – це перш за все Бориспіль. Бориспіль прийняв останній літак, останній літак вилетів.

О 5-й ми подивились в прямому ефірі в моєму кабінеті звернення Путіна, почалися вибухи, тобто почалась війна. Десь о 6-й, ну почали люди телефонувати, там десь о 5-й з чимось я сказав Василю, він перший заступник, будь ласка, їдь на Захід, там запасний командний пункт, забирай основну частину команди, а я залишаюсь тут.

О 6-й з чимось директор аеропорту «Бориспіль» відрепортував, що всі пасажирів повністю евакуювані з «Борисполя», ми закриваємо повністю аеропорт, евакуювані і доставлені до міста Київ, до станції метро «Бориспільська».

Почалась, частина команди поїхала на Західну Україну, а я залишився в Києві. Почали займатися тим, що ліквідувати таємні документи, тобто у дворі при міністерстві в бочках почали спалювати документи, які могли мати значення для ворога. Десь об 11 мені зателефонував Прем'єр-міністр, сказав, що половина уряду їде до Західної України, зараз вже це можна говорити, що це був Івано-Франківськ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно, можна.

КУБРАКОВ О.М. Потрібен один окремих потяг і потрібен потяг для евакуації документів, теж секретних там урядових документів. Десь паралельно почалась евакуація пасажирів з центральних міст України і зі східної частини України. Десь о 14-й половина уряду і плюс потяг з документами поїхали з Києва. Далі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чи був, вибачте, просто уточнення, чи був хтось залишений з тих, хто в Києві, типу як виконуючий обов'язки в Києві.

КУБРАКОВ О.М. Я залишився в Києві. Тобто...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви ж не один залишилися? З міністерства ви. Я маю на увазі з членів Кабміну.

КУБРАКОВ О.М. Плюс пару заступників. А, членів Кабміну? Прем'єр був в Києві.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Прем'єр залишився в Києві.

КУБРАКОВ О.М. Звичайно. Не тільки. Багато хто був. В перший день половина поїхала. Інша половина вся залишилася: Монастирський, Ляшко, тобто... Денис Монастирський, Віктор Ляшко, Гринчук, здається, вона тоді в уряді була, Резніков, тобто ця частина, вони всі позалишалися тут.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це зрозуміло.

КУБРАКОВ О.М. Все. Почалася евакуація, почалися потяги, почалися міжнародні дзвінки, почалася допомога польської сторони на кордоні, майже в перший день запустили ми з ними челнок від Львова до Перемишля, короткі потяги, почався цей процес.

А десь вночі я отримав перший дзвінок від Президента в цей день. Він запитав чи є в мене контакт Валерія Залужного. Я сказав, що на той момент ні, бо ми більше з Шапталюю Сергієм Олександровичем спілкувалися. Він скинув його контакт, сказав, що допомога потрібна. Я зателефонував Залужному, так завершувався день. Це десь опівночі. Залужний сказав, що

йому потрібна допомога: терміново якомога швидше доставити дві бригади з Західної України в центральну частину і на схід одну. Все. Ми там допомогли ще не тільки з потягами, а ще з тралами, тому що цю техніку теж було потрібно доставити до потягів. Так завершився 24 день, це опівночі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. А скажіть, будь ласка, перед початком повномасштабного вторгнення у нас свідчив перед комісією ваш заступник Мустафа Найєм на той момент і він казав, що був урядовий комітет. Чи ви знаєте більше про те, яким чином він функціонував, яким чином готувався Кабінет Міністрів до можливого повномасштабного вторгнення?

КУБРАКОВ О.М. З того, що можу згадати декілька речей. Перше, десь за три тижні... за два-три тижні до війни, до великої війни всі міністри отримали проінспектувати свої запасні командні пункти, стан готовності, в якому вони стані, працюють, не працюють, що потрібно зробити. Я як і всі інші це робив. Далі, було засідання конгресу і РНБО в Харкові. Я пам'ятаю, що там вже проговорювалось буквально теж за пару тижнів до війни, це напівпублічний захід, але все рівно там обговорювалось питання створення територіальної оборони, питання реагування на всі ці ризики, виклики. Якщо говорити безпосередньо по нашому міністерству, що відбувалось. Наприклад, Укрзалізниця так само, перше, запасні командні пункти, як це буде відбуватись керування в такій частині. Всі переживали за зв'язок. Члени Кабміну, частина урядовців були забезпечені супутниковим зв'язком на такі випадки. Він, до речі, знадобився, бо в перші дні зв'язку майже не було. Укрзалізниця накопичила, я вам скажу, для контрасту, влітку 2021 року вона зупинилась. На перший день війни в Укрзалізниці запас дизельного пального був на 68 днів війни, 68 днів безперебійної роботи Укрзалізниці, і це контрастувало із Нацгвардією, із силами оборони, в них було менше.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Щоб я просто точно зрозумів. Тобто такого як пакету на час ікс, який скрили, і в ньому чіткі алгоритми, накази, які починають виконуватись, такого не було.

КУБРАКОВ О.М. Ці пакети більше стосувались уже системи управління, де знаходиться запасний командний пункт, який зв'язок. Тобто це все стосувалось от більше цих речей.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

А урядового комітету по підготовці до можливого повномасштабного вторгнення не було? Якогось як окремого комітету створеного?

КУБРАКОВ О.М. Були окремі засідання уряду, на яких це обговорювалось. Тобто обговорювалося, там я колись підняв питання наприклад запасів пального. І кажу, ми накопичуємо, а що у вас відбувається? Там своїм колегам по уряду і так далі. Тобто ми такі речі проговорювали.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну це проговорення, а мене цікавить, тобто якогось, формалізованих речей?

КУБРАКОВ О.М. Доручення...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Формалізованих, наприклад, що є урядовий комітет, на якому зібралися і ці питання обговорювали, такого не було?

КУБРАКОВ О.М. Ні, були рішення РНБО, які доводились до уряду і які було потрібно уряду прийняти.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Ви були в цьому бункері, в якому знаходилось керівництво держави?

КУБРАКОВ О.М. Так, я був в ньому.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це був весь березень?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто вас туди запросив?

КУБРАКОВ О.М. Президент.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З членів уряду там хто був ще крім вас?

КУБРАКОВ О.М. Прем'єр-міністр, Немцінов – секретар Кабінету Міністрів, Верещук (я точно пам'ятаю була), ну і періодично хтось теж приїжджав, можливо я когось забув.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З вами також був ваш заступник Найєм, правильно?

КУБРАКОВ О.М. І Васьков.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І Васьков теж?

КУБРАКОВ О.М. Так. Юрій Васьков.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. От вже безпосередньо в такому близькому спілкуванні, бо ми розуміємо, що це дуже близьке спілкування, і невелике коло в принципі людей. Роль Андрія Єрмака?

КУБРАКОВ О.М. В цей час?

ГОНЧАРЕНКО О.О. В цей час, да, безпосередньо там в бункері і от в ці дні?

КУБРАКОВ О.М. Я пам'ятаю, що він займався питаннями міжнародних відносин. Тобто там якісь дзвінки, якісь контакти з міжнародними партнерами. Він або організовував, або був присутній, знову ж таки я не до цього був залучений.

Друге питання санкцій. Я точно пам'ятаю, що тоді ж була створена там ця група Макфола-Єрмака, яка з питань санкцій і займалася цим, і його трек. А так, я думаю, там, де Президенту було необхідно, там він його десь скрізь залучав. Тобто давав якісь доручення до будь-яких питань, від постачань зброї до чого завгодно. Тобто, але системні його речі ті, які я згадав, я можу щось або не знати, або забувати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Давайте ідемо далі. Грудень 2022-го року вас призначають Віце-прем'єр-міністром з відновлення України – Міністром розвитку громад, територій та інфраструктури. Фактично заради цієї посади об'єднують два міністерства в одне. Хто був ініціатором цього кроку?

КУБРАКОВ О.М. Я думаю, що там трішки інша хронологія. Я залишався на своєму міністерстві, інший міністр вже був за місяць до цього призначений керівником Нафтогазу. Міністерству місяць залишалось.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Інший міністр – це Чернишов.

КУБРАКОВ О.М. Так. Міністерство регіонального розвитку і будівництва десь місяць залишалося без керівника, і тоді на якомусь етапі знову ж таки Прем'єр-міністром і Президентом разом було запропоновано, і ухвалено. Запропоновано це рішення, а ухвалено Верховною Радою пізніше.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вважаєте це рішення ефективним було?

КУБРАКОВ О.М. Для мене на той момент, здається, ефективним. Тому що ми багато функцій поєднали і багато речей оптимізували.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи залучений був до цього процесу об'єднання Андрій Єрмак?

КУБРАКОВ О.М. Я цього не знаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Він з вами не проводив співбесіду?

КУБРАКОВ О.М. Я точно пам'ятаю, от цього разу, я точно пам'ятаю, з ним спілкування не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Саме восени 22-го року Росія почала систематичний терор стосовно критичної інфраструктури, а саме: масштабні удари по енергетичних об'єктах. Чи входило до повноважень вашого міністерства забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури?

КУБРАКОВ О.М. Ні, на той момент точно не входило взагалі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На той момент не входило.

Які саме об'єкти перебували у вашій зоні відповідальності от вже на посаді цій об'єднаній?

КУБРАКОВ О.М. Вони теж не входили. Що у нас входило? За що я відповідав? Там портова галузь, залізниця і у залізниці теж є підстанції, які ми ще влітку 22-го року почали захищати. Тобто ось ці об'єкти входили, інші об'єкти не входили.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А як розширилася ваша зона відповідальності після приєднання того міністерства?

КУБРАКОВ О.М. Додалися функції, які були в тому міністерстві: це функція регулювання сфери будівництва, функція регіональної політики, функція ЖКГ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Скажіть, будь ласка, от ваша оцінка, чому частина об'єктів інфраструктури була недостатньо захищена в цих атаках?

КУБРАКОВ О.М. Мені важко на це відповісти, тому що ми десь, можливо, реагували реактивно. Наприклад, влітку, весною 22-го року, в кінці весни почалися перші обстріли залізничні, систему електропостачання залізниці, і одразу почали захищати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це почалось ще весною атаки на об'єкти?

КУБРАКОВ О.М. Здається, це травень або червень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... енергопостачання залізниць.

КУБРАКОВ О.М. Да. І одразу залізниці захистили десятки, якщо не сотні своїх об'єктів, просто досить там контейнерами закрили, але цей захід був досить ефективний.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як ви можете охарактеризувати Дениса Шмигала?

КУБРАКОВ О.М. Керівник, не можу там ні добре, ніяк, він досить вже досвідчений, політичний гравець, керівник уряду, бюрократ, який розуміє, як працює система.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Він був ефективним на своїй посаді?

КУБРАКОВ О.М. Думаю, в цій системі координат – так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваші відносини з ним?

КУБРАКОВ О.М. Робочі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи підтримуєте ви зараз відносини?

КУБРАКОВ О.М. Робочі. Ну, один раз бачив його в цьому році і все, коли був призначений радником.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мустафа Найєм на засіданні нашої ТСК казав про те, що з боку Дениса Шмигала, як на той момент голови уряду, відбувався системний тиск і по суті протидія Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури України. Чи можете ви це підтвердити, чи спростувати?

КУБРАКОВ О.М. Я можу сказати, що документи в 23-му році, в 24-му році, дійсно, які ініціювало міністерство, вони розглядались дуже довго. Я чесно вам скажу, що навіть почав вести якусь там статистику на якомусь етапі, причому це документи, щоб розуміти, стосувались захисту об'єктів енергетики і інших документів, вони розглядались по 103 дні, по 109 днів, 90 днів. І це не просто вони лежать десь, тобто в час... в цей проміжок часу відбувається багато речей, протокольних доручень і так далі, але результату немає. Тобто тому я, в принципі, я дещо можу погодитись, тобто це потрібно Дениса Анатолійовича запитувати, чому вони так довго розглядались, але це все відповідно є в усіх системах документообігу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви не запитували у Дениса Анатолійовича чому?

КУБРАКОВ О.М. Я запитував. Денис Анатолійович ніколи не каже прямо, він просто казав, що розберемось, проаналізуємо, допоможемо і все, в принципі, так і відбувалось далі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ви підіймали це питання тоді перед Президентом? Бо це ж все впливало на ефективність.

КУБРАКОВ О.М. Так, в середині, влітку 23-го року в нас точно була нарада у Президента, куди ми запросили всіх, і підіймали це питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І який результат?

КУБРАКОВ О.М. Ситуація досить суттєво не змінилась, але паралельно я отримував рішення Ставки, введені указом, в дію указом Президента, де були чіткі терміни, що потрібно, до якого числа захистити, які об'єкти інфраструктури, яким рівнем захисту. Тобто це було так досить

жорстко. А в паралельній реальності якісь документи, які ми ініціювали, вони не приймалися місяцями.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Можна сказати, що ви отримували завдання, але не отримували можливість їх виконати?

КУБРАКОВ О.М. Так, це вірно. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З чим ви пов'язуєте це? Ну от ви особисто, ви ж якось знайшли для себе розуміння, чому пан Шмигаль діяв таким чином?

КУБРАКОВ О.М. Тут, чесно, потрібно питати його. Тобто для себе я не міг знайти на це відповідь, бо я розумів, що ці питання стосуються мільйона людей і ми чомусь їх не робимо. Це не стосується мене, не можна зробити мені гірше або краще. Це стосується виключно людей, економіки і нашої держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ця ситуація вплинула на ефективність захисту, чи це призвело до того, що була погіршена ситуація?

КУБРАКОВ О.М. Ця ситуація точно вплинула на швидкість будівництва захисту, так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну а якщо не збудовано захист, значить це об'єкти стають вразливими?

КУБРАКОВ О.М. Звичайно. Або захист міг бути збудований швидше і захистити якийсь об'єкт, який потім був зруйнований.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І таким чином, на вашу думку, це вплинуло на обороноздатність держави і ситуацію в державі?

КУБРАКОВ О.М. *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Андрій Єрмак, питання. Значить Юрій Бутусов в 2024 році, перед вашою відставкою, писав: причина відставки Кубракова – поступова зачистка Головою Офісу Президента Єрмаком усіх керівників, які мають право заходити до Зеленського самостійно, напяму, без узгодження з Єрмаком.

КУБРАКОВ О.М. Ну, мені це важко прокоментувати, бо насправді звільнила мене Верховна Рада, а не Андрій Єрмак. На той період я з ним, за останні рік-півтора до звільнення, я думаю, що я з ним зустрічався разів два.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви можете, фактично тут підтвердити можна, що ваша комунікація з Президентом Зеленським відбувалась напяму, без Андрія Єрмака?

КУБРАКОВ О.М. Ну вона майже завжди так відбувалась.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У вас завжди була така, да?

КУБРАКОВ О.М. Да-да, тобто тут не можна сказати, що...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну і таких як ви було не багато, наскільки ми розуміємо? Багато хто комунікував з Президентом виключно через Андрія Єрмака.

КУБРАКОВ О.М. Можливо. У мене завжди, це було і до нього, і після вже, коли він став головою, тобто у мене була така комунікація.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Перед вашим звільненням ви повідомили, я вас цитую: «Керівництво фракції та очільник уряду Денис Шмигаль зі мною це рішення не обговорювали, на засідання фракції та профільного комітету не був запрошений».

КУБРАКОВ О.М. Це правда, да. Мене запросили, якщо бути точнішим, коли засідання уже завершувалось.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Після засідання Верховної Ради вже?

КУБРАКОВ О.М. Мене запросили, коли засідання комітету...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Комітету.

КУБРАКОВ О.М. Комітету Верховної Ради уже завершувалось, то мені зателефонував голова і каже...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А це який комітет?

КУБРАКОВ О.М. Транспортний.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто пан Кісель вам зателефонував після завершення засідання?

КУБРАКОВ О.М. Ну воно вже завершилось.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І ви його не спитали, а куди ж ви мене запрошуєте, якщо засідання звершилось?

КУБРАКОВ О.М. Ну вже було зрозуміло, що зараз питання терміново розглядається в залі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Хто був ініціатором вашого звільнення?

КУБРАКОВ О.М. Я не знаю. Ну там Верховна Рада, формально здається, якісь депутати під час засідання фракції. Але це...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну ви ж розуміли, що без згоди Президента України це не могло відбутися?

КУБРАКОВ О.М. Ну я розумів, що без згоди всіх там це не могло відбутися, звичайно. Ви питали, хто ініціатор?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні-ні, хто він фактично, де-факто ініціатор?

КУБРАКОВ О.М. Я не знаю. Ну, реально...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви відчували, що справа йде до звільнення, чи це стало для вас абсолютно неочікувано?

КУБРАКОВ О.М. Я відчував вже з кінця 23-го року, що справа йде до звільнення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. От у цей момент, тобто я от хочу це зрозуміти, бо це важливо з точки зору питання менеджменту. Тобто вам пан Шмигаль, ви

кажете, не повідомив, Президент, я так розумію, не повідомив, Єрмак тим більше, ви з ним взагалі там майже... Тобто ви взагалі не знали, що це зараз вноситься?

КУБРАКОВ О.М. Да. Ну, я був вже онлайн, коли вже просто це голосується в залі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви дивились на це онлайн?

КУБРАКОВ О.М. Да. Я не дивився, ні, тоді не було трансляції...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Була, моя трансляція.

КУБРАКОВ О.М. Можливо. Мені хтось або писав, або хтось говорив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Для себе, ну, от причина, що ви не виконали, що, не збудували, яку комунікацію, як ви, знайшли відповідь на це питання?

КУБРАКОВ О.М. Не знаю, чесно, на якому етапі, десь там щось змінилося і так далі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Після звільнення вас запросив Президент, щоб поговорити?

КУБРАКОВ О.М. Десь через тиждень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви зустрілись з Президентом, він вам якісь пояснення дав?

КУБРАКОВ О.М. З розмови здалось, що є певне незадоволення у Верховній Раді серед депутатів, і ніхто на цю ситуацію не міг вплинути.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто це депутати?

КУБРАКОВ О.М. Це є і юридично, і фактично...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Юридично – да, а фактично – понятно.

Питання. Чи було таке, що ви передавали справи комусь і от вас запросили передати справи, розповісти про стан справ?

КУБРАКОВ О.М. Ні, взагалі цього не було, зі мною не було ніякої комунікації. От щоб ви розуміли, здається, звільнили мене в четвер, і от все це там просто вакуум був... або в середу, або в четвер, в четвер здається. І я, здається, в п'ятницю чи в суботу я сам просто прийняв рішення, я сказав, що в понеділок збираємо колектив, попросаємось, завершимо всю роботу, тобто я вивожу речі і так далі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А хто взагалі після вас очолював міністерство?

КУБРАКОВ О.М. Здається, виконуючий обов'язки був мій перший заступник Василь Шкураков.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Якийсь час?

КУБРАКОВ О.М. Три місяці здається, чи чотири, я не пам'ятаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Є знову-таки у медіа ходила така інформація, що однією з причин вашого звільнення була ваша тісна комунікація з

Сполученими Штатами Америки, з посольством США, чи ви чули такі версії, чи вам хтось ставив питання?

КУБРАКОВ О.М. Я бачив ці версії в якихось там медіа або телеграмканалах, мені важко це прокоментувати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вам безпосередньо ніхто цих питань не ...

КУБРАКОВ О.М. Я вважаю, що це ідіотська версія, у мене була комунікація, після звільнення у мене її немає, тобто це якась просто штука штучна.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Також була інформація, що вас розглядали на посаду Міністра оборони, чи була така розмова, чи ви викладали своє бачення?

КУБРАКОВ О.М. Це було, здається, в кінці липня на початку серпня 2023 року, так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І ви давали своє бачення на цю посаду Президенту?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це розмова була з Президентом?

КУБРАКОВ О.М. Це з Президентом була.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За участю Єрмака, чи без нього?

КУБРАКОВ О.М. Більше за участю Михайла Федорова.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За участі Михайла Федорова.

ЯЦИК Ю.Г. Він підтримував?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Михайло Федоров підтримував?

КУБРАКОВ О.М. Да, звичайно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Далі із 7 січня 2025 року вас призначили радником Міністра оборони Умерова.

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Що ви робили, що мали робити на цій посаді?

КУБРАКОВ О.М. Робив одну основну задачу, це починався 2025 рік і якраз були складені плани озброєння. Так, як перші 2-3 роки війни досить активно були залучені я і команда до військової логістики ми аналізували плани, дивились на їх реалістичність, що потрібно зменшити/збільшити і так далі, тобто я працював саме над цим. Проаналізували детально 2024-2023 рік, яке озброєння саме застосовувалось, скільки з них було централізовано закуплено державою, скільки чого було закуплено волонтерами, скільки місцевою владою і відповідно до цього плани були підкориговані, тому що якісь позицію були досить низькими. Тобто я надавав рекомендації міністру, міністр комунікував все на Ставці і ці речі там були відображені.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви були позаштатним радником?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вас безпосередньо запросив Умеров на цю посаду?

КУБРАКОВ О.М. Так. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Працювати з ним. Ми розуміємо ж систему влади в Україні, що Умеров скоріш за все це погоджував.

КУБРАКОВ О.М. Я думаю, що так, да, звичайно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Погоджував з Єрмаком чи з Президентом?

КУБРАКОВ О.М. Не знаю, чесно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували Рустама Умерова як менеджера?

КУБРАКОВ О.М. Мені важко щось сказати. Я дуже короткий проміжок, це було...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скільки ви працювали?

КУБРАКОВ О.М. До його звільнення, його влітку звільнили.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пів року.

КУБРАКОВ О.М. Пів року, да. В мене за цей час, цей період було, мабуть, 5-6 зустрічей по одній в місяць, і вони стосувалися досить вузького питання, більше навіть з його заступниками співпрацював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З якими?

КУБРАКОВ О.М. Гаврилюк, здається.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З Гаврилюком?

КУБРАКОВ О.М. Да, да, да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Він і зараз працює.

КУБРАКОВ О.М. Да, звичайно.

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть, будь ласка, в напрямок вашої діяльності входив аудит або, можливо, координація діяльності АОЗ по закупівлях?

КУБРАКОВ О.М. Ні, я був один раз на їх нараді з наглядовою радою. Ні, не входило жодним чином.

ЯЦИК Ю.Г. А міжнародна допомога військова?

КУБРАКОВ О.М. Ні.

ЯЦИК Ю.Г. Просто аудит потреб?

КУБРАКОВ О.М. Просто проаналізувати факт, який... що відбувалося в системі і закупівель, і постачання видів озброєння в 24-му, 23-му році і відкоригувати план 25-го року.

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть тоді, будь ласка, от виступаючи тим буфером або комунікатором між Міноборони і Генеральним штабом, які проблеми були у формуванні потреб, виходячи з того, що заявляв Генеральний штаб і чи закуповувалось це Міністерством оборони, чи відповідала заявкам?

КУБРАКОВ О.М. Там була основна проблема, наскільки я пам'ятаю, що якщо взяти те, що закуповувала держава, виявилось в 24-му році, наприклад, що стосувалося дронів, 48 відсотків дронів, які використовували ЗСУ, вони були або постачалися волонтерами, або закуплені напряду бригадами, або місцевою владою. Тобто лише 52 відсотки були централізовано. І план 25-го року будувався на цьому припущенні що так, ми збільшило долю, яку постачає держава, а ота частина, яка ті 48 відсотків, вони так само якось зростуть самі по собі. Але це не константа насправді, тому що і в бюджети місцевих влад були на тому етапі менше. І бізнес, я не впевнений, чи він так само допомагає. Здається, трішки менше, бо бізнесу теж непросто. І в бригад на тому етапі ще бюджети... то додавали їм бюджети, то забирали на їх прями закупівлі. Тому одна частина, яка централізована, вона була суттєво підвищена, майже в два рази.

ЯЦИК Ю.Г. Я трішки про інше запитала. Я запитала про те що, чи закуповувалось Агенцією оборонних закупівель або ДОТ на запит Генерального штабу не те, що потрібно військовим.

КУБРАКОВ О.М. Я в цьому не був залучений.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Як би ви охарактеризували відносини Умерова і Єрмака.

КУБРАКОВ О.М. Не можу їх охарактеризувати. Я бачу, що в них нормальні робочі відносини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Умерова і Зеленського.

КУБРАКОВ О.М. Теж нормальні робочі відносини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви знайомі з Євгеном Шевченком?

КУБРАКОВ О.М. Народний депутат. Так, знайомі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як і коли ви познайомились?

КУБРАКОВ О.М. У Верховній Раді, звичайно, коли я був народним депутатом, і він був народним депутатом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У липні 2025 року ДБР проводило обшуки у вас в межах справи Шевченка. Який процесуальний статус у вас в цій кримінальній справі?

КУБРАКОВ О.М. Я був свідком в цій справі, здається. Мене допитували по цій справі раніше, за декілька місяців до цих обшуків.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І ви залишаєтесь свідком у цій справі?

КУБРАКОВ О.М. Я не знаю. Я не цікавлюсь своїм статусом у цій справі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це політично вмотивована справа? Я поясню своє питання. Ми зараз поговоримо про Чернишова. Але ми бачимо таку хронологію подій. 22 червня Чернишов отримує підозру від НАБУ та САП, 11 липня у вас проводяться обшуки ДБР. Це співпадіння?

КУБРАКОВ О.М. Я не можу це прокоментувати, тому що по цій справі мене допитували раніше, але я не зрозумів ці обшуки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто мета цих обшуків вам не зрозуміла була? У вас було вилучено щось під час цих обшуків?

КУБРАКОВ О.М. Тільки телефон.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вам його повернули?

КУБРАКОВ О.М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. До сих пір.

КУБРАКОВ О.М. Да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За даними... А при яких подіях вас опитували, свідком яких подій по Шевченку ви були?

КУБРАКОВ О.М. Здається, ще до великої війни до 2022-го року, він щось... там якась компанія щось постачала до України або до проведення, не пам'ятаю точно, і він просив контакт когось з Укрзалізниці. Йому просто надали контакт і все, більше жодної комунікації щодо цього питання і інших питань в мене не було. Я його не бачив під час війни жодного разу. Тому, звичайно, коли це у 2025-му році відбулося, я був здивований.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви його мало знали, я так розумію?

КУБРАКОВ О.М. Дивіться, на початку у 2019-му році, коли тільки починалася вся історія, пов'язана з будівництвом Запорізького мосту і так далі, мене тільки призначив Укравтодор, то там точно було декілька нарад і у міністра Крикля, тоді він був міністр. Тобто вони приходили, для них там запорізьких депутатів це було досить важливо, ось цей був період. Далі його не бачив, не чув. І от мене тоді колись попросив чийсь контакт Укрзалізниці. Я дав, причому навіть там не впевнений що керівництва, хтось там займається саме рухомим складом і все.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За даними Української правди ви маєте статус викривача по справі Чернишова. Це правда?

КУБРАКОВ О.М. Я маю статус викривача по декількох справах. Я не знаю саме що таке справа Чернишова.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Справа Чернишова – це справа про зловживання можливі, поки вироку суду немає, на рівні міністерства, яке Чернишов очолив фактично через якийсь час після вас, які стосувалися об'єктів нерухомості і певного будівництва.

КУБРАКОВ О.М. Я невпевнений який саме в мене статус в цій саме справі, бо їх там декілька справ, тому я боюся помилитися. Але те, що міністерство, яке я очолював, ініціювали деякі розслідування, коли ми побачили, що земля, яка була у власності одного з державних підприємств, була кудись передана, це точно ми ініціювали. Але, я не впевнений, я впевнений, що там на тому етапі точно нікого персонально не могло в принципі бути. Тобто там був просто перелік ділянок, які там були передані

по якійсь інвестиційній угоді. Одразу здалося, що там, можливо, незрозуміло як встановлювалась ціна і незрозуміло, як вибиралася саме компанія, от такі були підстави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви тоді, давайте, це важливо, сформулюємо. Фактично Чернишов очолював міністерство, потім міністерство приєднали до вашого міністерства, ви стали міністром об'єднаного міністерства, і ви побачили сумнівні операції?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І звернулися офіційно про це в правоохоронні органи?

КУБРАКОВ О.М. Ну звичайно і це нормальна практика.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Нормальна, абсолютно, я просто хочу зрозуміти.

І ви звернулись офіційно, ви звернулись в НАБУ, чи САП, ви не пам'ятаєте, куди безпосередньо?

КУБРАКОВ О.М. В НАБУ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В НАБУ. І ви звернулись в НАБУ щодо цих конкретно операцій?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви знайомі з Чернишовим?

КУБРАКОВ О.М. Ну звичайно, ми працювали в уряді разом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували свої відносини з ним?

КУБРАКОВ О.М. Ну, робочі, був колегою в уряді.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Яка ситуація була в міністерстві після того, як його приєднали до вашого міністерства? Ну фактично вам же треба було працювати, ну як би після?

КУБРАКОВ О.М. Ну ситуація звичайна, тобто я наприклад, ну тобто коли ми перебирали кількість функцій і задач міністерств, тобто вийшло, що наприклад у них на одну функцію значно більше людей було. І коли ми об'єднували, ми скорочували і створили там замість, умовно кажучи, там не знаю, 800-та людей приблизно, які повинні були бути з двох об'єднаних міністерств, у нас вийшло десь 400 людей на два об'єднаних міністерства, тобто ми оптимізували структуру.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну тобто ви вважаєте, що міністерство могло б керуватися більш ефективно? Так можна сформулювати?

КУБРАКОВ О.М. В принципі – да. Ну це не тільки стосується міністерства цього або іншого. В принципі я вважаю, що там держапарат може бути меншим, більш ефективним, а люди можуть отримувати більш достойні ринкові зарплати за рахунок цієї оптимізації.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Оце об'єднання міністерств, от вже сьогодні дивлячись на це, ви вважаєте, що це ефективно об'єднання цих функцій.

КУБРАКОВ О.М. Я, насправді, не знаю, як воно відбувається. Тобто ми об'єднували функції по-справжньому і це не просто два міністерства

об'єднали і умовно кажучи, тут два юридичні департаменти одного і іншого, два фінансових департаменти. Ми пропускали через себе всі функції і зшивали це все, починаючи від профільних і не профільних, ну не профільних функцій.

А так, як воно зараз відбувається, я не знаю, насправді. Мені здається, що цим керувати там трьома великими міністерствами. Олексій Соболев, який очолює це дуже велике міністерство. Само по собі Міністерство економіки велике, а додати до нього ще два міністерства це непросто.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фактично там ще і четверте – Міністерство аграрної політики.

КУБРАКОВ О.М. Да, я про нього і кажу. Про нього, про Міністерство екології і Міністерство економіки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скажіть, будь ласка, скільки часу займали ці процедури об'єднань, і скільки вони зайняли часу по ваших оцінках?

КУБРАКОВ О.М. Десь пів року об'єктивно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Об'єктивно пів року – це...

КУБРАКОВ О.М. Далі були ще юридичні якісь там, ліквідація, передання, якесь майно і так далі. А десь пів року – це така активна фаза.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто виходить, що таке об'єднання має бути дуже виправданим, тому що це величезна бюрократична робота, величезна юридична робота, і в тому числі видатки, які треба на це направляти.

КУБРАКОВ О.М. Видатки, насправді там єдині видатки, які на початку цього об'єднання – це коли виплачується заробітна плата людям, які мають накопичені відпустки і їх звільняють. Надалі видатки зменшились.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Видатки на те, щоб люди, які займаються об'єднанням цих функцій, перереєстрацією. Це все ж робочий час, робочий час коштує грошей – це видатки.

КУБРАКОВ О.М. Да, але ще раз кажу, що видатки значно зменшились після зменшення кількості співробітників у два рази.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи знайомі ви особисто з Тимуром Міндічем?

КУБРАКОВ О.М. Я його бачив декілька разів в Офісі Президента, коли він приходив. З Шефіром колись він, пам'ятаю, це на початку... це квітень або 2022 року. В таких обставинах бачив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви з ним спілкувались?

КУБРАКОВ О.М. Ну, просто Шефір йшов, Сергій Нахманович, сказав – це Тимур, це Олександр, все. Таке знайомство.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В Шефіра були близькі відносини з Міндічем?

КУБРАКОВ О.М. Я не знаю. Я думаю, що судячи з засобів масової інформації, вони всі були в медійному бізнесі партнерами. Тобто, я думаю, що вони знайомі точно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Умеров і Міндіч, чи ви знаєте про їхні відносини?

КУБРАКОВ О.М. Не знаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Що ви знаєте про відносини Президента Зеленського з Міндічем?

КУБРАКОВ О.М. Так само з засобів масової інформації, що вони колись були партнерами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи знайомі ви з Германом Галущенком?

КУБРАКОВ О.М. Звичайно, він колега в уряді.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи підтримуєте ви стосунки?

КУБРАКОВ О.М. Бачив його.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи взаємодіяли ви з ним щодо робочих питань, як би ви охарактеризували цю взаємодію?

КУБРАКОВ О.М. Коли ми почали займатися захистом об'єктів Укренерго, звичайно, ми співпрацювали. Тобто у нас були якісь наради, приходив він або його заступники, приходили представники Укренерго. Тобто такі наради на початку, коли це все починалось, захист, їх було досить багато. Нормальна співпраця. Не можу нічого сказати ні поганого, ні... В цьому точковому питанні все було досить адекватно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мустафа Найєм на нашому засіданні казав про те, що від представників Міністерства енергетики і Галущенка звучало, що ви ставили питання про те, що можуть атакувати об'єкти генерації, не тільки розподілення, і чули відповідь, що цього не буде.

КУБРАКОВ О.М. Я не досить пам'ятаю це, але я точно звертався до всіх представників державних компаній у сфері... до Енергоатома, до Укргідроенерго, до всіх, що, в принципі, вам теж потрібно захищати ваші об'єкти так само, як захищаємо ми, враховуючи специфіку, я маю на увазі підстанції перш за все. Тобто це точно ми неодноразово говорили, пропонували разом з військовими, з військовими інженерами проєктні рішення. Тобто і не тільки до них, і до приватних компаній, і до муніципальних компаній, у комунальній власності, ми всім надавали ці рішення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви здивувались, коли почули «плівки Міндіча»?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Для вас це стало... от як би ви охарактеризували свою реакцію на це?

КУБРАКОВ О.М. Здивувався, можу так сказати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ви вважаєте, що там будуть ще люди і це буде...

КУБРАКОВ О.М. Я не можу це коментувати, ми тут можемо тільки дивитись на хід розслідування.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На вашу думку, чому звільнили Андрія Єрмака?

КУБРАКОВ О.М. Ми почули позицію Президента, що його звільнили, тому що Президента не все влаштовувало в роботі Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми знаємо про те, є інформація, що зараз Єрмак продовжує підтримувати відносини з Президентом? Чи ви щось знаєте про це?

КУБРАКОВ О.М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На початку 26-го року ви були призначені Радником Президента з питань інфраструктури та взаємодії з громадами поза штатом.

Я правильно...

КУБРАКОВ О.М. Так, вірно, в січні, здається.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Який ваш функціонал на цій посаді?

КУБРАКОВ О.М. Допомагаю Президенту через участь у різних штабах по підготовці до опалювального сезону наступного. Основні два блоки – це саме захист об'єктів Укренерго і все, що пов'язано з електроенергією, а другий напрямок – це якраз великі міста, де є централізоване опалення, тобто пошук альтернативних рішень і підготовка цих планів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вас як радника курує безпосередньо Президент, він ставить вам завдання, чи...?

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Безпосередньо Президент включає...

КУБРАКОВ О.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Кирил Буданов?

КУБРАКОВ О.М. Звичайно, Кирил теж приймає участь у якихось нарадах, іноді ми разом з ним на цю тему можемо проводити наради і спільно зустрічатись з Президентом і доповідати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Якщо так приблизно порахувати, з моменту вашого призначення на цю посаду, скільки разів у вас було пряме спілкування з Президентом, наради, спілкування?

КУБРАКОВ О.М. Думаю, до десяти.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто доволі інтенсивно, тобто це декілька разів на місяць відбувається.

КУБРАКОВ О.М. Ви ж бачите, що навіть публічно, що Президент проводить постійно наради, що стосуються підготовки до наступного опалювального сезону.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи є у вас кабінет в Офісі Президента?

КУБРАКОВ О.М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Із заступників Глави Офісу Президента, хто безпосередньо координує ці наради, чи це безпосередньо Кирил Буданов?

КУБРАКОВ О.М. Цього заступника нема, це якраз безпосередньо Кирил Буданов.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це безпосередньо Кирил Буданов.

КУБРАКОВ О.М. Іноді Микита доєднується, це стосується громад.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пані Юля, у вас є питання до пана Кубракова?

Пане Олександр, ми дякуємо вам за ваш час. Дякую. Якщо ви щось хочете додати, сказати, будь ласка, маєте можливість.

КУБРАКОВ О.М. Ні. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам.

Переходимо до наступного питання. Сьогодні в нас також заслуховується ситуація по закупівлі мін. Я тоді зачитаю безпосередньо... Як ми робимо, ми запрошуємо наших працівників разом сісти до... Чи ми йдемо по... Пані Юля, до кого ви будете першого ставити питання з наших запрошених?

ЯЦИК Ю.Г. Я думаю, ми можемо запросити, хоча... У них є мікрофони?

ГОНЧАРЕНКО О.О. У них є мікрофони, але я думаю, що варто когось одного запросити до мікрофона, а інших можна просити щось додати. Кого би ви хотіли?

ЯЦИК Ю.Г. Тоді краще керівника головного управління аудиту.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Керівника головного управління аудиту. Будь ласка, зараз, одну секунду, я правильно... Пан Дідковський Олександр

Іванович, прошу вас зайняти місце безпосередньо біля мікрофону. Інші колеги, будьте готові відповідати на додаткові питання.

Я спочатку інформую як голова комісії, хочу роз'яснити вам ваші обов'язки та попередити про сувору відповідальність, яку ви несете перед законом і суспільством. Відповідно до частини першої статті 19 Закону України про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради ви зобов'язані давати правдиві показання та пояснення про всі відомі вам обставини, що є предметом нашого розслідування.

Попереджаю вас, кожне ваше слово на цьому засіданні фіксується стенограмою та засобами відеозапису. Згідно зі статтею 384 Кримінального кодексу України за надання завідомо неправдивих показань комісії передбачено покарання у вигляді виправних робіт, обмеження або навіть позбавлення волі. Будь-яка спроба ввести комісію в оману буде розцінена як перешкоджання здійсненню парламентського контролю.

Згідно зі статтею 385 Кримінального кодексу України відмова від давання показань без законних на те підстав тягне за собою кримінальну відповідальність. Ви маєте право не розголошувати інформацію, яка згідно із законом визнана такою, що не підлягає розголошенню.

В папці вам всім надано для підпису розписку. Чи підписали всі?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Так, підписав.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Своїм підписом ви підтверджуєте, що усвідомлюєте кожне моє слово, розумієте наслідки надання неправдивої інформації та берете на себе зобов'язання говорити виключно правду.

Зараз ми будемо заслуховувати такий наступний кейс. В листопаді 2024 року військові масово почали заявляти про поставку неякісних мінометних пострілів, близько 100 тисяч бракованих боєприпасів 82-го і 120-го калібру на мільярди гривень. Ми бачили безліч відео, знятих військовими

безпосередньо на полі бою, снаряди або відлітали на відстань декілька метрів від місця пострілу і падали, або не вибухали взагалі. 6 листопада журналіст Юрій Бутусов оприлюднив відео партії мін, у яких на 10 пострілів був лише 1 розрив, а згодом він опублікував відео з міною, що не вилетіла зі ствола.

Спочатку були коментарі, що брак не є критичним для сил оборони, і були навіть звинувачення політиків, експертів, журналістів у надмірній політизації цього питання, а пізніше були навіть звинувачення військових у недотриманні умов зберігання мін.

Водночас вже в листопаді 24-го року Центральне управління забезпечення засобами ураження озброєння Командування Сил логістики ЗСУ (ЦУЗЗУО КСЛ ЗСУ) повідомило про численні технічні несправності вже поставлених мінометних пострілів у різних військових частинах. Серед проблем – невиліт міни зі ствола, нерозриви у цілі, відхилення від точки прицілювання на сотні метрів.

Під час випробування з 17 пострілів 9 мін не долетіли до цілі до 600 метрів, 7 – не розірвалися, 3 – взагалі не вийшли зі ствола. Лише одна міна влучила в ціль. При зміні мін на інший тип від іншого виробника влучання з другого пострілу в еліпс розсіювання 20 метрів.

21 листопада на нараді Міноборони за участю працівників Офісу Президента Мінстратегпром пообіцяв замінити мінометні постріли всіх партій, що були поставлені в ЗСУ, і зауважив про необхідність провести якісну перевірку продукції, що постачається до ЗСУ. Тобто до цього контроль з боку Міноборони був щонайменше неякісним. Але представник Департаменту військово-технічної політики Міноборони України заявив про відсутність системи контролю якості перед постачання продукції до ЗСУ.

У зв'язку з вищезазначеними звинуваченнями було призначено ряд перевірок та порушено ряд кримінальних справ.

Водночас Центральним управлінням внутрішнього аудиту Міноборони в грудні 24-го року було проведено аудит Головного управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової

техніки. Зокрема, аудитом було встановлено непідтвердження спроможностей заводу, який здійснював серійне виробництво 82-ї та 120-міліметрових мінометних пострілів. Кодифікація цих пострілів була здійснена без належного обґрунтування і робоча конструкторська документація на постріли була розроблена помилково, випробування проведені не в повному обсязі. Це кейс.

І безпосередньо зараз ми переходимо до питань-відповідей. Якщо ви хочете на початку щось прокоментувати про кейс... Хочете?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка. Тоді спочатку вам слово, а далі питання.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Доброго дня, пане Олексію, пані Юліє. Хотів би спочатку невеличку дуже ремарку, представитись як посадова особа, директор департаменту внутрішнього аудиту Міністерства оборони, полковник Дідковський Олександр Іванович, керівник служби внутрішнього аудиту Міністерства оборони.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З якого числа ви на цій посаді?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. З 7 жовтня 22-го року.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Хочу сказати, що це як ремарка абсолютна. Всі матеріали внутрішнього аудиту, проведеного за цим кейсом, вони належать до грифу «Для службового користування». І на сьогоднішній день існують певні обмеження щодо розповсюдження цієї інформації, навіть завантаження

в СЕДО, в систему електронного документообігу Міністерства оборони, є відповідна заборона щодо їх завантаження. Вони існують в паперовому варіанті, розмножуються у встановленому порядку і доводяться.

Тому я готовий відповісти на будь-які питання, але з урахуванням певних обмежень з прямої трансляції і відповідно засобів масової інформації з урахуванням, по-перше, чутливості цієї інформації. По-друге, вимог чинного законодавства. Проте я виражаю готовність в будь-який інший формат надати додаткову інформацію, яку я не зможу озвучити зараз.

Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре. Це нам підходить, це відповідає закону України.

ЯЦИК Ю.Г. Абсолютно з вами згодна, тим більше, що управління аудиту постійно надає аудиторські висновки про проблемні питання і Міністерства оборони, і Генерального штабу. Тому давайте з урахуванням цих обмежень, те, що ми можемо публічно говорити, ми розуміємо, про яке підприємство і про який об'єкт аудиту іде мова, що це за підприємство, не називаючи його, не називаючи конкретні назви контрактів, суми і все таке інше, але в загальних моментах можете пояснити у зв'язку з чим був, ким, коли і у зв'язку з чим був призначений цей аудит і що конкретно ви перевіряли, які висновки були зроблені на підставі проведеної перевірки.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Аудит був призначений безпосередньо міністром оборони Рустемом Умеровим, це було наприкінці листопада 2024 року. Це було письмове доручення директору департаменту внутрішнього аудиту щодо дослідження причин та обставин, скажемо так, появи недоброякісного продукту, недоброякісних пострілів відповідно у військових підрозділах Збройних Сил України.

Нами було організовано відповідно окремі аудиторські дослідження на декількох об'єктах, це саме підприємство-виробник цих пострілів, це Головне управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки, це державне підприємство «Агенція оборонних закупівель», а також Департамент військово-технічної політики. Крім цього, підрозділ, який відповідав за якість. Зараз я не дуже пам'ятаю як він саме називався того часу, але ж також підрозділ Міністерства оборони.

Було проведено протягом півтора, приблизно півтора місяця, після цього результати були у встановленому порядку... підготовлено доповідь щодо цих результатів міністру оборони, за його рішенням матеріали були передані в повному обсязі до Спеціалізованої прокуратури в сфері оборони і після цього на відповідний запит до Державного бюро розслідувань.

Крім цього, на окремий запит саме стосовно діяльності підприємства матеріали також ще були передані до Служби безпеки.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, цей аудит по окремих підприємствах і суб'єктах, це були окремі аудити чи він об'єднаний в один?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Він об'єднаний в один, але ж проведене було окреме дослідження по кожному з цих суб'єктів, підрозділах, структурних підрозділах.

ЯЦИК Ю.Г. Що було підставою для призначення цього аудиту? Звернення, якісь скарги, публічні, медійні, можливо, рекламації?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Рішення міністра. Що мотивувало, скажемо, міністра прийняти таке рішення, в мене немає інформації.

ЯЦИК Ю.Г. Цей аудит був призначений після того як медійно військові почали зазначати про неякісні боєприпаси, чи...

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Можливо, одночасно. Я не пам'ятаю, коли це стало медійно, але ж призначений він був наприкінці листопада 24-го року. Це можна зараз подивитися на публікації. Я пам'ятаю Цензор.НЕТ, Бутусов, публікації щодо цього питання. Десь також осінь 24-го року.

ЯЦИК Ю.Г. Скільки по часу тривав аудит?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Приблизно півтора місяця, десь до кінця січня, до середини січня.

ЯЦИК Ю.Г. Ви можете назвати в загальних рисах, які висновки під час аудиту було зроблено?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. В загальних рисах можу сказати, що основною причиною була відсутність єдиної регламентованої системи стосовно... скажемо, системи внутрішнього контролю, системи внутрішнього контролю...

ЯЦИК Ю.Г. З боку кого?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів кожен керівник структурного підрозділу має організовувати всередині свого підрозділу систему внутрішнього контролю, яка полягає в... По-перше, вона складається з п'яти компонентів: внутрішнє середовище, управління ризиками, заходи контролю, інформація і комунікації, моніторинг. І якраз взаємопов'язано з системою цих п'яти компонентів, вона являє собою ефективну систему внутрішнього контролю.

І перший компонент – внутрішнє середовище – передбачає собою регламентацію всіх основних процесів. Можливо... не можливо, а висновки

були, що якраз відсутність єдиної регламентації відповідних процесів, а також, можливо, двоякого трактування деякими посадовими особами вимог чинних нормативно-правових документів стало причиною відповідного порушення з боку деяких підрозділів Міністерства оборони.

Щодо стосовно підприємства, там ситуація гораздо глибше, зараз вони досліджується в межах кримінального провадження. Чому саме технічні умови на виготовлення цієї продукції, цих пострілів, були саме в такому вигляді подані на відповідне погодження в структурні підрозділи Міністерство оборони без врахування певних необхідних моментів, які я не можу зараз озвучити, але готовий в будь-який час або після цього заходу.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, я правильно розумію, що підприємство виготовило певну продукцію військову відповідно до тактико-технічних характеристик, поданих певним підрозділом Міністерства оборони, а саме Департаментом, як він там називається, Управління забезпечення засобами ураження озброєння КСЛ.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Наскільки я пам'ятаю, технічні умови розроблялися безпосередньо на підприємстві, після цього вони були надані для погодження у відповідні структури, в частности також у Головне управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки. І внаслідок неповного, на погляд аудиторів, дотримання саме інструкції з організації в Міністерстві оборони України постачання озброєння військової спеціальної техніки під час дій правового режиму воєнного стану, затвердженого наказом міністра від 28 травня 2024 року № 354, у частині якраз прийняття рішення щодо кодифікації відповідного виробу, на думку аудиторів і на, скажемо, на моє... з врахування мого бачення, були відповідно погоджені ці технічні умови без відповідних вимог, які мали б там бути і які б забезпечили... можливо, не забезпечили, але

значно знизили б ризики виготовлення і постачання неякісної продукції до військових підрозділів.

Є певна на сьогоднішній день дискусія щодо саме застосування цієї інструкції у цьому конкретному випадку. Але ж з врахуванням того, що до 2024 року серійного виробництва цих боєприпасів в Україні не було взагалі, вони були не кодифіковані, вони не підпадали під дію експериментального проєкта щодо виробництва закупівлі та постачання боєприпасів, який був запроваджений відповідно Постановою Кабінету Міністрів 763, а також відповідно до інформації, офіційної інформації Департаменту військово-технічної політики відповідні документи надавались до розгляду і погодження саме відповідно до інструкції, затвердженої 354 наказом, то ми вважаємо, що вимоги цієї інструкції, затвердженої наказом міністра, мали б бути дотримані в повному обсязі. У випадку їх дотримання в пунктах, які викладені у відповідному звіті, ризик щодо постачання неякісної продукції був би значно менший.

ЯЦИК Ю.Г. Узагальнюючи, простою людською мовою: до 22-го року виробництво таких боєприпасів в Україні централізовано...

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. До 24-го, серійного.

ЯЦИК Ю.Г. Серійного. Не було взагалі.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Так.

ЯЦИК Ю.Г. Підприємство виявило бажання виробляти. І для того, щоб кодифікувати ці товари, подало відповідне власні ТТХ на затвердження Міноборони.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Технічні умови. Для погодження. Вони розроблені і затверджені були на підприємстві, але мали бути погоджені в міністерстві.

ЯЦИК Ю.Г. Для цього Міністерство оборони повинно розглянути ці технічні умови і випробувати ці вироби.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Пройти по процедурі, передбаченій якраз пунктом 3 щодо кодифікації інструкції, затвердженої 354 наказом, що було зроблено не в повному обсязі, що повисило, скажемо, збільшило ризик якраз відповідних недоліків, що в подальшому підтвердило з врахуванням того, що неякісна продукція такі да, була частково поставлена у військові підрозділи, і плюс Департамент військово-технічного співробітництва відмовився від свого погодження офіційно....

ЯЦИК Ю.Г. Це ми зараз до цього дійдемо.

Скажіть, будь ласка, в цих технічних умовах, в цих ТТХ, чи були умови експлуатації таких пострілів, тобто дотримання температурного режиму, дотримання вологості, там якихось опадів, переміщення, стійкості до вібрації і так далі.? Все це було?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Можу відповідь надати. Прошу вибачити, трохи з горлом.

Значить, в першій редакції, яка була представлена для дослідження внутрішнього аудиту, яка була затверджена керівником підприємства і передана для погодження в Департамент військово-технічної політики, там не було технічних вимог щодо стійкості по зовнішнім факторам цих виробів, там не було кількісних показників щодо механічного та кліматичного впливу, механічного щодо стійкості після падіння в тарі, а також щодо використання при температурному режимі від мінус 50 до плюс 50. І також не було вимог

щодо випробуванні безпеки при падінні у тарі і відповідно для використання фактично, скажемо так, в екстремальних кліматичних умовах.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, на вашу думку, чи умисно підприємство не дало таких характеристик для того, щоб у подальшому по цим категоріям їх вироби не проходили випробування?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Я не можу сказати, чи то було умисно, чи ні, але ж можу сказати, що, на мою думку, подання технічних умов без відповідних вимог значно спрощувало для підприємства можливість відповідно подальшого оформлення відповідності свого продукти цим технічним умовам, ну, і відповідно постачання.

ЯЦИК Ю.Г. Але ж частково випробування такої продукції відбувалося?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Я зараз... Це мені треба підняти...

ЯЦИК Ю.Г. Це у вашому аудиторському висновку зазначено.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Аудиторський звіт, якщо там зазначено, що відбувалося, так...

ЯЦИК Ю.Г. Частково відбувалось. І у зв'язку з тим, що таких ТТХ визначено не було, а під час випробувань у подальшому з'ясувалося, то в подальшому було відмовлено, відкликано свій дозвіл одного з підрозділів, оцей ДВТП...

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Департамент військово-технічної політики.

ЯЦИК Ю.Г. Да. Вони відкликали свій дозвіл і своє погодження на подальшу кодифікацію цих товарів.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Саме так.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, у своєму аудиторському висновку ви також зазначили про те, що на ці навіть часткові випробування не були запрошені наукові, науково-дослідні установи МОУ. Що вони повинні були підтвердити і для чого їх потрібно було запрошувати? Чи це обов'язкова умова кодифікації?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Це також одна із вимог цієї інструкції з організації Міноборони постачання озброєння. Не можу зараз чітко сказати, чи то щодо підтвердження спроможності, чи то на час кодифікації. Можу окремо ще дослідити це питання і, скажемо так, в будь-якому разі, якщо вони... зазначено в аудиторському звіті, що вони мали бути запрошені, я можу підтвердити, що, так, дійсно, існує відповідна норма.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, яку функцію, роль і місце АОЗ повинен був виконувати під час цих випробувань? Чи повинні були запросити представників замовника АОЗ до таких випробувань?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Наскільки я пам'ятаю, у відповідних договорах АОЗ того часу було визначено, що прийом відповідної продукції за якістю здійснює представництво замовника, тобто військові представництва Міністерства оборони.

ЯЦИК Ю.Г. А як щодо попередньої оцінки спроможностей виробника, обов'язок провести цю перевірку покладається саме на АОЗ. І у вас у висновку про це теж зазначено, про те що ці результати випробувань, вони не

отримали представницького висновку замовника АОЗ за результатами оформлення робочої документації та ТТХ для подальшої кодифікації.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Значить така норма існувала. Готовий підняти матеріали і підтвердити, яка саме норма була в цьому питанні недотримана.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло. В принципі, у мене більше немає питань. По результатах вашого аудиторського висновку ви сказали, що скерували матеріали. Які взагалі висновки були щодо керівників департаментів, чи зобов'язували ви їх провести службові перевірки якісь внутрішні за результатами аудиторського висновку?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Відповідно до рекомендацій та пропозицій в частности по Головному управлінню забезпечення і супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки, там було винесено дві рекомендації і пропозиції.

Стосовно перше – це удосконалення системи внутрішнього контролю шляхом розробки єдиних регламентів, які регламентують відповідні дії посадових осіб під час правового режиму, дії правового режиму воєнного стану.

І, по-друге, проведення службового розслідування.

На сьогоднішній день, відповідно до відповіді Головного управління забезпечення і супроводження життєвого циклу, необхідність в проведенні такого розслідування, не вбачається.

Можу сказати, що повноту та якість впровадження наших рекомендацій і пропозицій ми перевіряємо окремо, під час заходів, які присвячені саме цьому питанню. Тому у нас сплановано, десь на середину цього року, проведення окремого заходу щодо якості та повноти впровадження наших рекомендацій і пропозицій по всім структурним підрозділам Міністерства оборони.

І якраз з наданням висновків міністру щодо повноти та якості їх впровадження, а у разі неповного впровадження, то суб'єктивних або об'єктивних висновків і відповідної рекомендації, що робити в такій ситуації.

ЯЦИК Ю.Г. Я нагадаю, що за результатами аудиту було встановлено непідтвердження спроможностей заводу-виробника по поставці і серійному виробництву цих боєприпасів. Кодифікація була здійснена без належного обґрунтування. Робоча конструкторська документація на постріли розроблена на основі старої радянської міни, а по факту зразок має відмінності від прототипу за низкою критеріїв.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Да, по певним характеристикам. Так.

ЯЦИК Ю.Г. А також випробування були проведені не в повному обсязі.

І за результатами вашого аудиторського висновку, ви в тому числі доручили провести службове розслідування Головному управлінню забезпечення і супроводження життєвого циклу озброєння військової техніки. Але вони не погодилися з вашим висновком і сказали, що ні, ми службове розслідування проводити не будемо, тому ви скерували це до правоохоронних органів?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Ні, до правоохоронних органів скеровуються в будь-якому разі матеріали аудиторських досліджень, якими встановлено факти порушень, втратний статус, нестачу, в тому числі, які призвели до збитків.

В даному випадку з урахуванням того, що повний комплексний аудит, який охоплював декілька структурних підрозділів Міністерства оборони, а також державне підприємство АОС, а також підприємство-виробник, по сукупності аудиторських доказів було встановлено, так, нанесення збитків

державі. І з урахуванням цього, керуючись порядком проведення, здійснення внутрішніх аудитів, всі матеріали після доповіді міністра за його рішенням були скеровані до правоохоронних органів в повному обсязі. І зараз є підтвердження, що вони доєднані до кримінального провадження.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, а збитки, про які йде мова, це та інформація від Офісу Генпрокурора і ДБР, 570 мільйонів прямих збитків через непридатні міни і 2,4 мільярда збитків від можливого привласнення попередньої оплати?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Щодо точної суми мені потрібно все ж таки підняти самі матеріали. Але можу сказати, що плюс-мінус десь порядок цифр подібний.

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть ще, будь ласка, на підставі цього аудиторського висновку, чи вилучалися ці боєприпаси з обігу чи поверталися замовнику з військових частин, чи ні, чи заборонялися? В мене є інформація про те, що була заборона з метою недопущення травмування особового складу, зриву виконання завдань з вогневого ураження противника та організації рекламційної роботи, було заборонено використання цих мін, і вони були відкликані. Чи відомо вам така інформація?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Мені відомо, що частина певних партій, була заборона на їх використання, обмеження на їх використання.

ЯЦИК Ю.Г. Вони залишилися у військових частинах чи їх вилучили?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Можливо, на це краще відповідь командування Сил логістики.

ГОНЧАРЕНКО О.О. То можна одразу додати, пані Юлія.

_____ . Я добавлю. *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. А у вас мікрофон там працює? Чи вам дадуть зараз, секунду.

_____ . Так, дякую.

Всі боєприпаси, які залишилися на той час у військових частинах було доведено до всіх військових заборонено їх використання і повернення до арсеналів... *(Не чути)* Що і було зроблено військовими частинами і потім в рамках рекламаційної роботи, яка була розпочата нами всі ці боєприпаси були повернуті представнику, заводу, для заміни і усунення ... *(Не чути)*

Доповідь закінчив.

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть, будь ласка, це ваше Головне управління розробляло ТТХ, проводило кодифікацію, не ваше, ви, да?

ГОНЧАРЕНКО О.О. У мене ще пару питань до пана Дідковського. Скажіть, будь ласка, внутрішній аудит Міноборони перевіряв факт конфлікту інтересів військовими представниками Михайла Шкуренка та його дружини, яка працювала на тому ж заводі, який він контролював?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. У мене є інформація, що подібне питання досліджувалось, в усякому разі, цікавились певними представниками правоохоронних органів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви, як управління аудиту не перевіряли це?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Справа в тому, що це ...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи входить це у вашу сферу повноважень, чи взагалі хто виявляє конфлікт інтересів посадових осіб?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Конфлікт інтересів виявляє антикорупційний підрозділ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто це не ваш...

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Ні-ні. В усякому випадку відповідною програмою проведення аудиторського дослідження саме ці питання вони не були передбачені, були передбачені суто технічні питання щодо випуску і оформлення документів по випуску відповідних мін.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скільки актів внутрішнього аудиту за період з січня 2023 по грудень 2024 року фіксували порушення в системі контролю якості боєприпасів?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Можу сказати, що були ще випадки, не тільки боєприпасів, можна сказати ще озброєння та військової техніки, але точну кількість мені зараз важко назвати, тому що, ну, взагалі у нас за рік проходить порядку 180 внутрішніх аудитів, тобто точна кількість яких пов'язана саме з якістю збройних... Можу сказати, що вони були і повністю передані в правоохоронні органи.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто по результатам ви передаєте це в правоохоронні органи?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Саме так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи знаєте ви, чи можете навести приклади реагування і безпосередньо подальших дій правоохоронних органів по таким переданих вами матеріалам?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Проводиться, раз на пів року в нас проводиться звірка з СБУ, з НАБУ, з Нацполіцією, з ДБР, з Офісом Генерального прокурора стосовно реалізації певних матеріалів, нам надається інформація офіційна, щодо або приєднання до відкритих кримінальних проваджень, або порушення нових кримінальних проваджень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Наскільки це системна проблема з якістю озброєння і боєприпасів?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Ну, це існуюча проблема, наскільки вона системна? В будь-якому... в наявності системна проблема з ефективністю системи внутрішнього контролю в цій галузі – це так, це я можу сказати, що, да, дійсно у нас є таке питання, воно порушується постійно стосовно ефективності системи внутрішнього контролю в сфері закупівлі, постачання зброї військової...

ЯЦИК Ю.Г. А наскільки це система... це проблема системна саме з цим контрагентом, саме з цим підприємством?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Ну, по цьому контрагенту так близько ми працювали перший раз, тому що, ну, по-перше, він був, ну, певний час він був у функціональному управлінні, це було вже після цього кейсу, функціональне управління Міністерства оборони, зараз ...*(Не чути)*. Стосовно цього контрагента, скажімо так, суттєва проблема – це було перший раз, суттєво, мається на увазі.

ЯЦИК Ю.Г. А ви ж проводили аудит закупівель АОЗ?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Саме так. Но там стосується цієї чисто організації системи закупівель безпосередньо на державному підприємстві «Агентство оборонних закупівель»

ЯЦИК Ю.Г. То скажіть, будь ласка, от згідно вашого аудиторського висновку, іншого, не цього, саме по АОЗу, 10 державних контрактів укладено саме з цим підприємством на загальну суму близько 36 мільярдів, з яких три державних контракти на суму близько 30 мільярдів, тобто фактично 70 відсотків, 80, укладено з цим підприємством, але при цьому вказано про існування ризиків щодо наявності, якості, безперервної та своєчасної поставки комплектуючих і сировини, своєчасної підготовки виробничого персоналу і безперервної, безперебійної роботи систем електроживлення в умовах воєнного стану. А також зафіксовано випадки постачання товарів за наданими комерційними пропозиціями за завищеними цінами, а також факти невиконання контрагентом попередніх замовлень, але агенція і в подальшому укладає. Тобто не виконані попередні контракти, а агенція в подальшому укладає наступні саме з цим суб'єктом. Були такі випадки?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Застереження певні були. Але ж можу сказати, що ми класифікуємо відповідно до нормативно-правових документів поняття «ризик». Це воно має певні відмінності від класифікації порушення. Тому що порушення, коли ми вбачаємо достатність документів, матеріалів, інформації, які є джерелами аудиторських доказів, щоб класифікувати певні дії як такі, що призвели до збитків державі або втрат державних ресурсів, і ми класифікуємо як ризики ті випадки, коли в нас недостатньо таких матеріалів, інформації або документів, які є джерелами аудиторських саме доказів. Ми продовжуємо працювати за цими напрямками вже після аудиту, ми продовжуємо накопичувати відповідну інформаційну базу, витребувати

відповідні матеріали або вимагати створення відповідних документів, за результатами дослідження яких цей кейс або він знімається з обліку як такий, що не відповідає самому терміну «порушення», або перекваліфіковується в порушення, яке призвело до збитків в державі. Тому казати, що там, де ми класифікуємо ризики, ми вбачаємо ознаки порушень, ми вбачаємо ознаки збитків державі, продовжуємо над цим працювати. Але ж надати повний висновок можемо надати тільки тоді, коли в нас буде повний комплект відповідних матеріалів, інформації і документів, які є джерелами аудиторських саме доказів, щоб це вже... після цього не трактувалось двоюко правоохоронними органами і відповідно були, скажемо так, залізобетонні підґрунтя для того, щоб стверджувати, що так, да, воно є, відповідне порушення має місце.

ЯЦИК Ю.Г. Добре. Але з такого аудиторського висновку, якщо ви зазначаєте про те, що є сумніви щодо спроможності, щодо безперервності роботи, щодо кількості персоналу, є сумніви в тому, що підприємство не виконало попередні контракти, а уклало вже нові, чи не є це загрозою для виконання державних замовлень в цілому взагалі?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Так, в Агенції оборонних закупівель...

ЯЦИК Ю.Г. Ми ж не кажемо про те, що ви слідчі органи, ви повинні вже мати доказову базу. Це повинно бути застереженням для Міністерства оборони.

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. Вони надаються повністю також у вигляді рекомендацій, у вигляді пропозицій і безпосередньо об'єкту контролю, в частности Агенції оборонних закупівель і відповідно міністру оборони. Після цього приймається рішення і вони враховуються або не враховуються, але в цьому випадку ми окремо досліджуємо, чи то були суб'єктивні, чи об'єктивні

причини неврахування, і надаємо інформацію міністру оборони. Так, ми вважаємо, що ці висновки, навіть якщо ці висновки вказують на певні ризики, вони мають бути враховані і в плані управління ризиками, яка невід'ємна частина системи внутрішнього контролю внутри АОЗ, і також при прийнятті подальших управлінських рішень щодо контрахтування і відповідно взяття зобов'язань щодо постачання продукції оборонного призначення.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Хто із заступників міністра оборони курує ваш департамент?

ДІДКОВСЬКИЙ О.І. На сьогоднішній день спрямування та координацію нашої діяльності здійснює Василь Шкураков.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Так, йдемо далі до пана Рочняка.

Володимир Васильович Рочняк тоді я прошу вас помінятися місцями, пан Рочняк Володимир Васильович – начальник Головного управління забезпечення супроводження життєвого циклу озброєння та військової техніки Міноборони України.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, ви чули тільки що виступ щодо результатів аудиту, що можете сказати по цим зауваженням щодо технічних характеристик недостатніх щодо не проведення випробувань от те, про що ми обговорювали з попереднім виступаючим.

РОЧНЯК В.В. Ну я хочу трошки прокоментувати відповідь Олександра Івановича. Значить у рамках життєвого циклу озброєння військової техніки є

такі дві стадії як розроблення і серійне виробництво. От даний випадок він відноситься до етапу серійного виробництва. Чому? Тому що це не було розробленням нових мін, а це було відновлення виробництва мін за документацією, за радянською документацією, яка має ...*(Не чути)* для серійного виробництва. І це не підпадає під 354 наказ, який було озвучено, оскільки там написано, що він стосується виключно 345 Постанови. А це регламентується державним стандартом поставлення на виробництво озброєння та військової техніки. ...*(Не чути)* проведення кваліфікаційних випробувань, що було і зроблено підприємством під контролем військового представництва. І на підставі цих випробувань також заявки від АОЗ і погоджених технічних умов департаменту нами було ...*(Не чути)* не кодифіковану, а доєднану... *(Не чути)* підприємство ще одним виробником цих боєприпасів.

ЯЦИК Ю.Г. Тобто боєприпаси, які вироблялися цим заводом не проходили кодифікацію.

РОЧНЯК В.В. Дивіться, код він присвоюється для зразка озброєння, вірніше, виробником цього озброєння може бути декілька підприємств. Код нього буде однаковий, але для того, щоб доєднати підприємств в систему кодифікації, йому треба пройти випробування. От в даному випадку по радянській документації цей завод пройшов перевірку тих характеристик, які були закладені раніше в Радянському Союзі, підтвердивши матеріали випробувань. Відмінності ті, що були озвучені, що це новий боєприпас, немає, це той самий боєприпас.

ЯЦИК Ю.Г. Там же інший запальний пристрій.

РОЧНЯК В.В. Тактико-технічні характеристики залишилися ті самі. Який буде запальник чи пристрій, немає різниці. Головне, щоб він виконував...

ЯЦИК Ю.Г. Інший сплав самого...

РОЧНЯК В.В. Може мінятися технологія, сировина, тому що проходить час, але його характеристики: дальність, осколковість, там ще решта – було підтверджено на випробуваннях.

ЯЦИК Ю.Г. Але ж саме під час аудиторського висновку було зазначено, що випробування були проведені не в повній мірі, без залучення наукових підрозділів МОУ, без залучення замовника...

РОЧНЯК В.В. А це не передбачено. В державному стандарті визначено, що ці випробування проводяться із залученням військового представництва. Вони були присутні...

ЯЦИК Ю.Г. Тобто, провівши всі випробування, присвоївши радянський код цьому виробу...

РОЧНЯК В.В. Не радянський, а доєднавши цей завод виробником цих зразків.

ЯЦИК Ю.Г. Окей, да. Скажіть, будь ласка, то в чому тоді проблема? В чому, ви вважаєте, неефективність таких боєприпасів?

РОЧНЯК В.В. Я тут не можу прокоментувати. Є результати випробувань, де зазначено їхні результати, де стоять підписи тих самих представників підприємства і представника замовника.

ЯЦИК Ю.Г. АОЗ?

РОЧНЯК В.В. Ні, АОЗ ту ні при чому. Військове представництво. На той час вони ще були, ну, існували.

ЯЦИК Ю.Г. То скажіть, будь ласка, відповідно ви надавали до аудиторського висновку свої заперечення, пояснення, заперечення, табличку. Чи були вони враховані, прийняті як належні, чи ні?

РОЧНЯК В.В. Ні.

ЯЦИК Ю.Г. Пояснення ваші, чому?

РОЧНЯК В.В. Технологічні регламенти чи система внутрішнього контролю нами була відпрацьована, не було проведено службове розслідування стосовно нашого офіцера, тому що... те, що я тільки що казав. 763 Постанова експериментальна на той момент вона стосувалася нових зразків озброєння. В даному випадку її застосовувати, вона не застосовується. 354 наказ Міністерства оборони, де іде посилення, що він роз'яснює 345 Постанову, що було також зазначено в звіті аудиту. Тобто не виконання цих документів, які фактично не стосуються даного питання, не є підставою для проведення розслідування.

ЯЦИК Ю.Г. Тобто ви не проводили розслідування, тому що вважаєте, що все виконали правильно і немає для цього підстав?

РОЧНЯК В.В. Да, тому що аудит зазначив такі документи, якими ми керуватися не повинні були під час розгляду цього питання.

ЯЦИК Ю.Г. А як ви можете пояснити тоді, що в рамках кримінальної вже справи експертні установи встановили все ж таки ці міни непридатними і неякісними?

РОЧНЯК В.В. Під час серійного виробництва. Не знаю, можливо, порушення технологічного процесу виявили. Я тут не можу прокоментувати, чому під час серійного виробництва було порушено.

ЯЦИК Ю.Г. Тобто експериментальні зразки були передані правильні, які відповідали, а під час серійного виробництва було щось порушено?

РОЧНЯК В.В. Можливо.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміла ваша позиція.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я поки додам, у мене по пану Шкуренку. Розкажіть, що таке військові представники на оборонних підприємствах. Вони вам підпорядковані?

РОЧНЯК В.В. Ні,

ГОНЧАРЕНКО О.О. А кому?

РОЧНЯК В.В. Було раніше таке Головне управління технічного оцінювання контролю якості, яке було розформовано. Наразі військові представництва розформовані і в Міністерстві оборони змінена філософія щодо оцінки якості сформованого підрозділу, який має відповідати за державне гарантування якості.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На яку філософію змінено?

РОЧНЯК В.В. Раніше військове представництво перевіряло якість продукції, а зараз орган державного гарантування якості має перевіряти процеси виготовлення цієї продукції.

ЯЦИК Ю.Г. А можете пояснити тоді, якщо все добре, експериментальні зразу класні, ТТХ відповідає, чому тоді департамент військово-технічної політики скасував своє погодження в подальшому?

РОЧНЯК В.В. Це їх рішення.

ЯЦИК Ю.Г. А як так відбувається в межах одного міністерства, є аудиторський висновок управління аудиту, є Управління забезпечення життєвого циклу озброєння, є департамент цей, який погоджує ви один одному суперечите, немає якоїсь злагодженої роботи в цьому напрямку, а на виході страждають військові, які повертають ці міни, тому що вони не взриваються, не вибухають, або відлітають через кілька метрів падають. В чому полягає тоді робота таких купи департаментів, які ми утримуємо за бюджетний кошт, якщо вони не можуть погодити технічні умови технічні умови, тактико-технічні характеристики боєприпасів і потім виробник каже, так у мене всі погодження, кодифікація. Нічого страшного, що це радянські зразки, нічого я там доукомплектував іншим вибуховим пристроєм. Все ж нормально у мене папірець є. Можете пояснити чому так відбувається, департамент скасував, ви далі наполягаєте на тому, що виконали всі вимоги?

РОЧНЯК В.В. Так, а що ми не виконали, якщо є підтвердження результатів випробування.

ЯЦИК Ю.Г. Мова йде в аудиторському висновку, що ці випробування не повні. Що технічні характеристики... Добре, окей містили ТТХ вимоги

щодо температурного режиму, щодо вологості, щодо прочності, удароміцності.

РОЧНЯК В.В. Ну, я не пам'ятаю, але плюс-мінус, там мінус 50, плюс 50, здається, було.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, ви не пам'ятаєте чи було? Аудиторський висновок каже: нема в ТТХ цих ... *(Не чути)* .

РОЧНЯК В.В. Ну, я не буду стверджувати сто відсотків. Треба підняти технічні умови, я надам відповідь.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, ви ж прийшли сьогодні, повинні були готуватися по єдиному питанню, ми ж не запитуємо у вас там по всім питанням. Єдине питання – цей висновок, вже і кримінальна справа, вже всі журналісти про це говорять. Ну, у вас вже, я не знаю, відскакувати від зубів повинні відповіді. А ви прийшли: я не знаю, я не пам'ятаю нічого. У кого нам тоді запитувати?

РОЧНЯК В.В. Я не погоджував технічні умови, в мене в положенні про мій підрозділ, немає погодження технічної функції.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, коли ви проводили випробування на відповідність чому?

РОЧНЯК В.В. Я не проводив. Я не проводив випробування.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, комісія проводила випробування.

РОЧНЯК В.В. Проводили випробування підприємства спільно з військовим представництвом. І мені дали матеріали випробувань і погоджені технічні умови. Що я...

ЯЦИК Ю.Г. Розробляли ТТХ ви на підставі відповідних умов?

РОЧНЯК В.В. Ні. Я ж кажу: ТТХ – це повторення технічних характеристик радянської міни, яку відтворювало це підприємство. Воно повторило радянську міну і тим самим підтвердило, що воно може її зараз випускати в світ.

ЯЦИК Ю.Г. Але ви врахували, що ті технічні умови, які подало підприємство, відповідають тим радянським ТТХ, навіть...

РОЧНЯК В.В. Я їх не враховував. Мені прийшли готові документи, матеріали випробувань і технічні умови.

ЯЦИК Ю.Г. Головне управління забезпечення...

РОЧНЯК В.В. Так, так, так.

ЯЦИК Ю.Г. Да? Так. То чому у висновку аудиту зазначено, що ТТХ цих пристроїв були розроблені неякісно, без зазначення умов експлуатації цих пристроїв, що вони були погоджені, подані на погодження департаменту військової техніки і політики розвитку озброєння і військової техніки, а в подальшому цей департамент скасував своє погодження, після масових відмов від прийняття цих неякісних мін, що випробування на відповідність цим свавільним ТТХ були здійснені з порушеннями, тому що окремі складові основного і додаткового матеріалів були змінені і на ці випробування не були запрошені наукові дослідні установи МОУ. Результати випробувань не були

оформлені належним чином, у відповідності до законодавства. А Головне управління забезпечення життєвого циклу не отримувало представницького висновку замовника, за результатами проведення і перевірки робочої документації для подальшого проведення кодифікації цих пострілів. Це ж висновки аудиторського звіту.

РОЧНЯК В.В. В моїх повноваженнях, чи в моєму функціоналі, не передбачено отримувати таких висновків – перше.

Друге. Залучення наукових установ до цих випробувань нічим не передбачене і я не знаю, звідки аудит це взяв.

На початку своєї відповіді я казав, що Наказом 354 Міністерства оборони, на який є посилання аудиторської перевірки, він регламентує 345-ту Постанову, яка не має відношення до боєприпасів.

На ці кваліфікаційні випробування, які передбачено цим стандартом, вони проводяться підприємством спільно з військовим представництвом і ніякого впливу, чи прийняття позитивного/негативного рішення на це, мій підрозділ не має. Матеріали прийшли уже готові, після проведення цих випробувань і технічних умов, погодженими в департаменті.

ЯЦИК Ю.Г. Правильно я розумію, що фактично замовник і виробник, домовившись, передали вам пакет документів, і ви не перевіряє їх відповідність?

РОЧНЯК В.В. А я не в праві там дивитися, мені прийшли готові документи і я просто, ми внесли їх в загальну систему кодифікації, на підставі заяв по АОЗ і погоджених технічних умов департаменту, і самих результатів випробувань.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло.

А ви, представники вашого департаменту, в якомусь статусі...

РОЧНЯК В.В. Управління.

ЯЦИК Ю.Г. Управління. Перебувають в кримінальній справі?

РОЧНЯК В.В. По службовим, іменно по службовим – ні. Там є цивільні якісь позови, які стосуються їхнього там, які були мобілізовані.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Рухаємося далі, до пана Подольського?

Ми не запитуємо у пана Подольського? У нас це помічник...

РОЧНЯК В.В. Юрист.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, це очільник юридичного. Тоді поки, якщо будуть питання додаткові, ми поставимо.

А якийсь обсяг штрафних санкцій взагалі було стягнуто з підприємства?

РОЧНЯК В.В. Я не знаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ідемо куди, до пана Царія?

_____. Представник АОЗ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. До АОЗ вже йдемо. Нікітенко і Нефьодов.

Дякуємо вам.

РОЧНЯК В.В. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Просимо, панове Нікітенко і Нефьодов, зайняти місяця.

Нагадую, пан Нікітенко – директор з розвитку державного підприємства Міноборони «Агенція оборонних закупівель» і пан Нефьодов – програмний директор цього підприємства.

ЯЦИК Ю.Г. Давайте спочатку, може, якісь пояснення, щоб ми не повторювали.

НІКІТЕНКО Н.С. Крок назад, почну, розуміючи, що це ще було у 2024-му році, там попереднє керівництво, і ми покращили процеси, це все зрозуміло. Основний фокус...

ЯЦИК Ю.Г. Дивіться, ми розуміємо, що ця історія була однією з причин тоді перегляду керівництва і розгляду комітету антикорполітики і все таке інше.

НІКІТЕНКО Н.С. Основний наш фокус і основна стратегічна місія Агенції оборонних закупівель – це динамічне, всебічне і безперервне постачання озброєнь і військової техніки для Збройних Сил України. Саме тому це питання дуже важливе для нас, бо це в тому числі репутаційне і ми маємо зробити все для того щоб не повторити помилок.

І тепер хотілося б, зі своєї сторони озвучити, що саме ми робимо, як це було і що ми робимо? Основний елемент при контрактній роботі, який був на даному етапі, що дозволило укласти контракт, це висновок військового представництва, яке включає в себе кваліфікаційне випробування, відповідність ТЕО і на підставі цього в принципі, і на підставі того переліку те, що, дійсно, цей засіб, ця номенклатура необхідна, Агенцією оборонних закупівель укладався контракт.

Ми вже з вами визначили про те, що Агенція оборонних закупівель є службою державного замовника, це не представник замовника. Тому відповідні підстави, на нашу думку, укласти контракт вони, дійсно, були. Чому? Тому що номенклатура користується попитом це серед Збройних Сил України.

Важливим елементом що змінилося зараз, для того, щоб не повторювати помилок.

ЯЦИК Ю.Г. Ні, ні, давайте по цій історії.

НІКІТЕНКО Н.С. Я зараз буквально 30 секунд і конкретно по цій історії, програмний директор по боєприпасах озвучить конкретно, що було і як відбувалось. З нашої сторони ми, розуміючи про те, що один із основних критеріїв до укладання контракту є ціна, чим нижча ціна, ми маємо вкладати. Чому? Тому що так... наших критерії немає. Спроможність перевіряє безпосередньо. Якщо у нас знову ж таки є висновок відповідний, ми бачимо, що спроможний, тоді ми укладаємо. Це не ми як служба державного замовника перевіряємо. Тому ціна – це основний критерій був. Зараз ми провокуємо, ще з минулого року, змінити цю політику. І, дякуючи Міністерству оборони, якусь частину з них ми вже імплементуємо, а саме диверсифікація постачання для того, щоб в один кошик не складували всі ризики. Ми вже над цим працюємо і вже в нас на виході перший кейс, де саме ми застосували цю процедуру.

Те, що стосується фінансової складової. Ви сказали про попередню оплату, стягнення. З нашої сторони в минулому році була прийнята відповідна постанова про започаткування, умовно, кредитиву, це небюджетний казначейський рахунок. Якщо простою мовою, ми тоді кошти передаємо на небюджетний казначейський рахунок. Якщо постачальник підтверджує документи надав, що товар поставлений, відповідно кошти йдуть на нього. Якщо ні, кошти повертаються. Таким чином ми нівелюємо ці

ризика і таким чином ми нівелюємо ризики створення дебіторської заборгованості.

І другий, крайній момент. Те, що стосується... я думаю, що безпосередньо тоді вже по кейсу можемо пройтись. І ще важливий момент фінансової сторони – це попередня оплата. Ми зараз дивимося, як ви і казали, ви зазначали про те, що при тому... перед тим, як платити попередню оплату, ми дивимося, яка наша історія взаємодії, тобто чи було прострочено постачання, чи виконав контрагент свої зобов'язань, чи ні. Тому відповідно ми виносимо критерії як банківська гарантія або лист-гарантія відповідно до тих ризиків, виходячи з попереднього досвіду роботи. В загальних рисах як директор з розвитку я озвучив, яку політику, як змінюємо, щоб не потрапити в іншу ситуацію. А як це було по тим кейсам, я думаю, Степан зараз готовий буде доповісти.

НЕФЬОДОВ С.О. Да, що стосується саме цих кейсів по цьому підприємству, на той час агенція, коли отримала комерційну пропозицію від підприємства, ми звернулись, як ми повинні звертатися на військові представництва. Ми в запиті вказуємо кількість, яку це підприємство надало, і запит на спроможність. Ми отримали висновок військового представництва, що вони спроможні виготовити ту кількість і вони спроможні своєчасно погасити надану попередню оплату. Військове представництво – це у нас представник замовника, і вони відповідають саме за якість і за спроможності, не ми.

ЯЦИК Ю.Г. КСЛ?

НЕФЬОДОВ С.О. Ні-ні, військові представництва, саме вони.

На підставі цього висновку і запиту на постачання, низької ціни підприємства (*Не чути*) і справді по цьому підприємству всі пропозиції, я не знаю, що там у вас написано у висновках комісії, але в них найнижчі ціни на

всю продукцію, яка у нас станом на сьогодні. Всі пропозиції, які до нас заходили, по всім номенклатурам у них ціни найнижчі.

НІКІТЕНКО Н.С. І варто зазначити, я додам, що по деяким номенклатурам вони постачають своєчасно.

НЕФЬОДОВ С.О. Да, у них було... за весь період було два кейси оці проблеми, які були виправлені. Вони забрали цю продукцію, цю продукцію вони відновили, а насправді там питання було саме в додаткових зарядах, вони були погано загерметизовані, вони внесли зміни в ТУ по герметизації, вони додаткову герметизацію зробили. Після усунення цих недоліків по цих контрактах, по цих номенклатурах цього підприємства рекламацій не було.

ЯЦИК Ю.Г. А штрафні санкції були?

НЕФЬОДОВ С.О. Штрафні санкції ми виставляємо за несвоєчасне постачання, за використання бюджетними коштами. В господарських судах у нас справи ці проходять. Тому, да, штрафні санкції, які ми можемо, ми нараховуємо.

НІКІТЕНКО Н.С. Юлія Григорівна, ми додатково можемо надати по *(Не чути)* роботі інформацію *(Не чути)* Чому? Тому що ми дуже активно і дуже намагаємося своєчасно на це реагувати.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, в аудиторському висновку зазначено про те, що там на випробуваннях повинна була присутня комісія за участю замовника, за участю виробника, за участю цих наукових установ МОУ і таке інше. АОЗ приймав участь в цій..?

НЕФЬОДОВ С.О. Ні. У нас... Ні, ми не приймали участь, тому що приймав участь представник замовника – це якраз військове представництво, вони...

ЯЦИК Ю.Г. А хто конкретно там був там представником?

НЕФЬОДОВ С.О. Там було територіальне управління, я просто на той момент не знаходився на керівництві цього...

_____ . 227-й департамент.

НЕФЬОДОВ С.О. Військове представництво.

ЯЦИК Ю.Г. А скажіть, будь ласка, на АОЗ покладається функція дослідження спроможності підприємства виконати певний контракт до його укладення.

НЕФЬОДОВ С.О. Не на АОЗ.

НІКІТЕНКО Н.С. На службу державного замовника ця функція не покладена.

У нас навіть колись ще Мінстратегпром був вони досліджували спроможності, вони давали дуже гарні показники щодо контракування їх результатів, це вже окрема тема для дискусії, а потім цей функціонал перекочував у відповідний департамент Міністерства оборони, який якраз і займається спроможностями. У нас в дуже рідких випадках розуміючи критичну необхідність законтракувати, це в більшості стосується БПЛА, ми на себе оперативно, як (*Нерозбірливо*) цю функцію забираємо на себе, просто запит на інформацію, готові чи не готові. Зараз, вже в найближчі терміни, місяць, два...

ЯЦИК Ю.Г. Тобто ви на АОЗ не перекидаєте? Наскільки я пам'ятаю ви навіть відряджали за кордон, АОЗ відряджав за кордон...

НІКІТЕНКО Н.С. Це інспекція.

НЕФЬОДОВ С.О. Це інспекція за кордон.

Коли ми працюємо за кордоном, за кордоном у нас немає військового представництва, ми самі виїжджаємо і ми відправляємо, але це лише візуальний огляд, тобто ми не можемо перевірити якість. Ми можемо перевірити стан і у нас є технічні інспектори, але є випадки, коли ми проводимо випробування за кордоном, якщо дозволяють це представники, а на території України з українськими виробниками між нами і виробником є вище військове представництво, яке відповідає за цю функцію.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло.

А скажіть, будь ласка, я посилалася на ще один висновок аудиторської перевірки саме по АОЗ, де конкретно з цим постачальником було укладено ще кілька контрактів незважаючи на те, що існують невиконані контракти.

НЕФЬОДОВ С.О. Так точно.

ЯЦИК Ю.Г. Якимось чином АОЗ при укладенні таких договорів, при визначення, можливо, переможця, там же прямі договори. При визначенні контрагента враховує факти невиконання договірних зобов'язань по попередніх...

НЕФЬОДОВ С.О. Дивіться, факти невиконання з українським виробником, який підтвердив форс-мажор, у нас по контракту єдиний факт підтвердження – це форс-мажор, це висновок ТТІ України. Якщо вони

надали підтвердження, що у них є прильоти, а в Україні це майже всі виробники українські, вони попадають під обстріли, і вони надають додаткові документи, там витяги з ЄРДР, виконавче провадження, все це... і наші юристи підтверджують, що цей висновок підтверджений документами, і ми його приймаємо, ну, це ж не порушення з їхнього боку.

ЯЦИК Ю.Г. Але ж тут в аудиторському висновку зазначено не про прильоти і не про форс-мажори, а про недостатню можливість забезпечити кількість персоналу, наявність, безпосередність, своєчасність поставки комплектуючих і сировини, ну, і там електроживлення і таке інше. Але це 30 мільярдів.

НІКІТЕНКО Н.С. Да... *(Не чути)* історія, це виглядає як суб'єктивне судження, тоді, можливо, аудиту треба перекочувати, тоді ще військовому представництву, зараз... *(нерозбірливо)* Чому? Тому що ми керуємося відповідним документом, де підтвержені ці спроможності. А все інше, ризики, ми так само це розуміємо, і так само ми це в політику виносимо, про яку я вам сказав: диверсифікація ризиків національних критеріїв. Ми теж це розуміємо, але керуємося критеріями, визначеними в постанові, де чітко зазначений висновок військового представництва.

НЕФЬОДОВ С.О. Коли ми запрошуємо по нових комерційних пропозиціях з урахуванням вже діючих державних контрактів, ми в запиті на військове представництво так і пишемо, що просимо надати спроможності з урахуванням вже діючих державних контрактів. Ми це зразу наголошуємо, щоб вони надали нам спроможність не просто річну, а з урахуванням того, що вже законтрактовано, і вільні спроможності. Воно там, де там вільні спроможності від вже законтрактованих, і ми вже рухаємося по вільних спроможностях, от і все.

ЯЦИК Ю.Г. Я думаю, що більше питань у мене до АОЗу у такому випадку немає. Рішення про додаткову закупівлю мін в подальшому, вже після цього інциденту саме цього контрагента також було прийнято і обумовлено тим, що він усунув там...

НЕФЬОДОВ С.О. Ну, по-перше, на той час, коли ми підписували з ним новий контракт, вони внесли зміни вже в ТУ і рекламацію вони вже закривали.

По-друге, висновок військового представництва нам підтвердив їхні додаткові спроможності до кінця року з урахуванням форс-мажорів із врахуванням діючих контрактів. І вони на той час дали найнижчу ціну, і підстав не контрахувати в цю номенклатуру у нас не було, якщо б ми їх відхили, це б трактував би як збитки держави, з іншого боку.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло. Більше у мене питань немає. *(Не чути)* командувач Сил логістики з Міноборони у нас *(Не чути)* представництва немає нікого *(Не чути)* ні заступників, ні не викликали нікого *(Не чути)* ми розуміємо. Я так розумію, у нас представник є КСЛ.

_____ . Два представники.

_____ . Два. Можете ще щось сказати по цьому питанню.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте посадимо.

Дякую. Тоді.

НЕФЬОДОВ С.О. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви можете зайняти свої місця.

Представники командування Сил логістики *(Не чути)*

_____ . (Не чути)

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, якщо ви в довільній формі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звук треба вимкнути.

ЯЦИК Ю.Г. ...то скажіть, будь ласка, чи залучалися військовослужбовці КСЛ до інспектування спроможності цього підприємства до випробувань, в подальшому до прийняття заявок рекламацій від військових частин до вилучення цього озброєння.

_____ . Начальник озброєнь ... (Не чути)

Відповідає за отримання, утримання і подачу боєприпасів до військ, тобто коли нам надходять з підприємства якийсь продукт в складі цих документів на цей продукт ми ... (Не чути) висновок військового представництва на даному заводі, підприємстві, який пише, що цей товар відповідає всім вимогам і має такі, що має прийняти. Після цього ми його приймаємо в свою базу ... (Не чути), тоді віддаємо підрозділу відповідно до ... (Не чути). Тобто на етапі випробування, виготовлення ми там участі не приймаємо. Вони ідуть негативні, значить, відгуки з військ, ми це реагуємо. Реагуємо яким чином? У разі, якщо на якісь боєприпаси іде відказ або не працює, начальник відповідно центрального управління забезпечення засобів ураження, ми даємо розпорядження про заборону експлуатації певного боєприпасу, до моменту коли з'ясується причина: чому і як, що происходит. У разі з цими... договором, по цьому договору конкретно по цим мінам була дана вказівка з цією партією, там кількість є, ці міни, які визнані, що вони несправні, їх ми прийняли на свої склади, ... (Не чути) забрали з військових частин, розсередили на своїх військових частинах і потім провели інформаційну роботу, про що повідомили відповідно ... (Не чути) всіх

заінтересованих осіб і на завод-виробник ми здали ці справні міни і отримали відповідно відремонтовані.

Тобто, знову таки, ці відремонтовані міни ми отримали факт військового представництва в тому, що вони відповідають всім технічним вимогам і готові до застосування.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло. Тобто після ліквідації фактично військового представництва відповідати за це нікому? Зрозуміло.

_____. Ну, майже так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чудово.

_____. Контроль поклали на підприємства.

ЯЦИК Ю.Г. Чудово. Окрім військових, які, да, отримали неякісні постріли, які не виконали завдання, яких ще й звинуватили в неналежному збереженні, там транспортуванні, використанні цих боєприпасів, ну, фактично крайнім залишився той солдат, який з цим мінометним пострілом знімав те відео, які падали там поряд, ну...

_____. Ну, тоже, дивіться, наприклад, це ж не один контракт, а цих мін було розроблено достаточну кількість велика, тільки цей контракт був поганий, тому що там були, розбираються зараз і в паперах там, в кримінальному провадженні. Тому там є якісь певні питання, чому...

ЯЦИК Ю.Г. Сто тисяч мін – це не маленька кількість.

_____. Да, їх було зроблено там в рази більше. То може не всі вони не літають? А іменно це партія, по якійсь є, можливо, якісь там

виробничі процеси, якісь там смежники, як вони називаються, є питання ці. Це ж не те, що всі вони не годяться, ні, вони не всі такі ці партії ...*(Не чути)*.

ЯЦИК Ю.Г. Ці партії були на початку вироблення...

_____. Виконання контрактів?

ЯЦИК Ю.Г. Да, вироблення цих мін, чи вже в подальшому?

_____. Ні, ну мабуть вони десь вперемішку йшли, тому що якщо зразу не йде, то зразу відгук і зразу воно зупиняється. Тобто не те, що всі вони браковані. Там десь, коли міна ця попала в якийсь підрозділ, відгук пішов з іншого боку, тобто не те що з 2017 року ...*(Не чути)*.

_____. Робота розпочалася 15 жовтня нами, ну центральним управлінням, після першого звіту військової частини. А в подальшому, це була перша партія. І ми зразу заборону, поки розбиралися в причинах, які склалися.

ЯЦИК Ю.Г. А ви оперативно відреагували, одразу після перших випадків, да?

_____. Перший звіт з військової частини був 15-го, на початку жовтня і 15 жовтня ми заборонили використання даних боєприпасів, у даній партії, після чого вже розпочали...

ЯЦИК Ю.Г. З 14 листопада була залучена..?

_____ . А з 14 листопада ми вже розпочали рекламційну роботу. Перша заборона у нас була 15 жовтня.

ЯЦИК Ю.Г. Зрозуміло.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Дякую вам за участь.

Підводимо підсумок сьогоднішнього нашого робочого дня.

Дякую за те, що були присутні.

Шановні колеги, хочу повідомити, що ми продовжимо засідання Тимчасової слідчої комісії в середу, післязавтра, і далі продовжимо працювати.

Тому дякую всім за присутність сьогодні.

І до побачення.